A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1912. ÉVI ÁPRIL. HÓ 11. ÉS 12. NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

(I.)

ÖSSZEÁLLITOTTA:

SZABÓ ISTVÁN,

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE HÍVATALOS KIADVÁNYA.

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA
1912—1135

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1912. ÉVI ÁPRIL. HÓ 11. ÉS 12. NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

(I.)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

SZABÓ ISTVÁN,

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA.

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA
1912—1135

A nagyszalontai református egyházmegye 1912. évi ápril. hó 11. napján Nagyszalontán tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Balog Ambrus esperes és előbb Balogh Elek dr. helyettes világi elnök, majd Tisza István gróf egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

I. Tanácsbírák:

Lelkészi részről:	Világi részről:
Széll Kálmán	Balogh Elek dr.
Nagy Imre	gróf Tisza Kálmán
Böszörményi Lajos	Hadházy Kálmán
Csécsi Imre	Szarka Sándor dr.
Bagdi János	Fábián Lajos.
Szabó István.	

II. Ügyészek:

Szarka Sándor dr., ifj. Hadházy Kálmán dr.

III. Jegyzők:

Szabó István, Fogarassy Bálint lelkészi-, Tatár Balázs, Szabó Lajos világi részről.

IV. Számvevőszéki tagok:

Rácz Gyula elnök, Bagdi János, Kolumbán Áron, Kassay Béla, Perecz István, Szarka Sándor dr., Tatár Balázs.

V. Lelkészek:

Bagdi János anti, Balog Ambrus sarkadi, Bessenyei Imre mezősasi, Bódogh János mezőbajji, Boros Gábor árpádi, Bottyán

Pál belényesi, Böszörményi Lajos nagyszalontai, Bugyi János erdőgyaraki, Csécsi Imre aradi, Fogarassy Bálint ágyai, Gyenge János bélzeréndi, Kalas Ferenc belényessonkolyosi, Kassay Béla tenkei, Kolumbán Áron kötegyáni, Lengyel Imre radnalippai, Nagy Dániel szentleányfalvai, Nagy Imre biharugrai, Ónody Sándor mezőgyáni, Perecz István körösnagyharsányi, Szabó István geszti, Szathmáry István magyarremetei, Széll Kálmán nagyszalontai, Szondy Géza kisperegi, Unghváry Gyula tamáshidai, Vass Jenő vadászi lelkészek.

VI. Tanító képviselők:

Posta Lajos, Szabó Lajos.

VII. Egyházak világi képviselői:

Biharugráról: G. Kiss János; *Kötegyánból:* R. Bújdosó Péter; *Nagyszalontáról:* K. Balogh József és Gyulai Lajos; *Nagyzeréndről:* Papp Sándor; *Sarkadról:* Varga Gábor; *Szentleányfalváról:* Zabán Mihály.

Balog Ambrus esperes a gondviselő mennyei Atyához emelt s Tőle erőt, kegyelmet, segedelmet kérő buzgó imádság után — egyszerű és rövid, de az érző szív mélyéből fakadó meleg szavakkal üdvözli az egyházmegye tisztviselői karát, a megjelent lelkészeket s általában a közgyűlés minden alkotó tagját; tudomására hozza közgyűlésünknek, hogy egyházmegyei gondnokunk ő nagyméltósága a gyűlés elején nem jelenhetett meg, de a gyűlés folyamán 11 óra felé meg fog jelenni; mivel azonban a világi elnök helyettesítéséről addig is gondoskodnunk kell, az E. T. I. t.-c. 54. §-a értelmében felkéri dr. Balogh Elek hivatalára nézve legidősebb világi tanácsbírót, hogy a társelnöki széket ideiglenesen elfoglalni s a tanácskozás vezetésében segíteni szíveskedjék; ezzel a közgyűlést megnyitja.

1. Az egyházak világi képviselői beadják megbízó leveleiket. Neveik felolvasása után a fentebbi sorrendben igazolást nyernek.

2. Esperes jelenti, hogy Bugyi János erdőgyaraki, Csák József komádii, Juhász Imre magyarhomorogi és Sípos János belényesújlaki lelkészek részint gyengélkedés, részint másnemű elfoglaltatásuk miatt jelen gyűlésünkön nem vehetnek részt. Sajnos tudomásul szolgál.

3. Az esperes által elkészített s a gyűlés alkotó tagjai között kiosztott tárgysorozatot

felolvasottnak tekintjük s a tanácskozás sorrendjeül elfogadjuk.

4. A 94—1911. számú egyházmegyei végzés *q*) pontjában kiküldött szavazatbontó bizottság beterjeszti az 1912 január 5-én Nagyszalontán tartott ülése jegyzőkönyvét, amely szerint az egyházmegyei világi tanácsbírói állásra 43 egyházból 60 érvényes szavazat érkezett be (nem szavazott Csermő és Sarkadkeresztúr); ezen 60 szavazat a következőképpen oszlott meg:

1. Fábián Lajos aradi törvényszéki elnökre 45 szavazat; 2. Lovassy Ferenc nagybirtokosra 14 szavazat; 3. Bölöny József nagybirtokosra 1 szavazat, összesen 60 szavazat; miért is Fábián Lajos, mint általános többséget nyert, a nagyszalontai református egyházmegye világi tanácsbírójául jelentetett ki.

Egyházmegyénk közgyűlése örömmel veszi tudomásul Fábián Lajos aradi törvényszéki elnöknek világi tanácsbíróvá történt megválasztását; az áldott emlékű testvérről reászállott tisztségben bizalommal s reménységgel üdvözli őt s reá és munkálkodására Isten áldását kérve felhivja őt az eskü letételére.

5. Fábián Lajos újonnan választott tanácsbíró a törvényben előírt esküt leteszi. Esperes arra való hivatkozással, hogy egyházi törvényeink értelmében az egyház ügyeinek intézésében a világi elemre is szép és nemes hivatás vár, őszinte örömének ad kifejezést a felett, hogy presbyteriumaink nagy többségének bizalma egy minden tekintetben arra érdemes férfiú iránt nyilvánult meg; kegyeletes érzelmek közt emlékezik meg az áldott emlékű testvérről, a tanácsbíróságban megválasztottnak elődjéről, ki hosszú éveken keresztül buzgósággal és hűséggel szolgálta egyházmegyénket; a gondviselő Istentől erőt és kegyelmet kér reá, hogy a testvérbátyjáéhoz hasonló odaadással és ügyszeretettel töltse be a reá ruházott szép tisztet s így mindnyájunknak öröme és dicsekedése lehessen. Szívélyesen üdvözli egyházmegyénk tanácsbírói karában.

Az ekképpen üdvözölt tanácsbíró hálás szívvel köszöni úgy az esperes kegyeletes megemlékezését és meleg üdvözletét, mint a presbiteriumoknak iránta megnyilvánult megtisztelő bizalmát; e bizalmat ő előlegnek tekinti, melyet becsületes munkálkodással igyekszik megérdemelni és meghálálni; ígéri a közgyűlés előtt, hogy boldog emlékű bátyja példáját követni, új tisztében pontosan,

serényen eljárni, letett esküjét híven megtartani elengedhetetlen s kedves kötelességének fogja ismerni. Még egyszer köszöni a kitüntető bizalmat és szíves fogadtatást.

Ezután a közgyűlés éljenzése közben elfoglalja a tanácsbírói széket.

6. Arató Lajos komádii, Balogh Nándor nagyszalontai, Papp János erdőgyaraki, Szabó Károly körösszegapátii, Végh András mezőgyáni tanítók; Borbély Anna nagyszalontai, Bajzáth Ilona mezőgyáni, Galambos Juliánna komádii, Hajdú Emma biharugrai tanítónők a közgyűlés előtt megjelentek, hogy a hivatali esküt az E. T. VI. t.-c. 26. §-a értelmében letegyék.

Egyházmegyénk közgyűlése a hivatali esküt letett tanítókat és tanítónőket állásukban megerősíti, az eskü letételéről esperesi hivatal részökre bizonyítványt ad.

Utasítja őket, hogy az egyházmegyei Tanítóegyesületbe és Segélyegyesületbe haladék nélkül lépjenek be. Esperes Isten áldását kéri az egyházmegyénk kötelékébe lépett egyházépítő új munkásokra.

7. Esperes beterjeszti következő jelentését az egyházmegye valláserkölcsi és anyagi állapotáról:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A hozzám beérkezett adatok alapján a következőkben terjesztem be jelentésemet egyházmegyénkben levő egyházközségeinknek 1911. évi valláserkölcsi és anyagi állapotáról.

I. Valláserkölcsi állapot.

A közönséges istenitisztelet gyakorlása általában megnyugtató. 45 anya- és 8 leányegyházunkban a hívek buzgón látogatják úgy vasárnap délelőtt, mint ünnepnapokon a templomot, az imádságnak házát és figyelmesen hallgatják a szívet vígasztaló, a lelket a szeretet örökkévaló Atyjához emelő igének hirdetését. Csupán csak egy egyházból jön most is az a kedvezőtlen jelentés, hogy Pankotán a hívek vasárnap reggelenként is csak közepes számmal vesznek részt az istenitiszteleten.

Ünnepeinken és vasárnap délelőtt mindenütt egyházi beszédet tartanak lelkészeink.

Vasárnap délután 31 anyaegyházunkban és Kisnyégerfalva leányegyházban kátémagyarázatot; 6 anyaegyházunkban — Szem-

lakon, Tamáshidán, Bélzerénden, Borossebesen, Feketetóton, Gyantán — bibliamagyarázatot; 6 anyaegyházunkban — Aradon, Belényesen, Gyorokon, Körösszegapátiban, Magyarremetén és Vadászon — káté- és bibliamagyarázatot felváltva tartanak.

Hétköznap reggelenként 25 anyaegyházunkban és Kisnyégerfalva leányegyházban mindennap tartanak imádsággal istenitiszteletet. Egy anyaegyházban — Tenkén — a hetivásár miatt hétfőn nem tartanak, de a többi hétköznapokon igen. Két anyaegyházban — Vadászon és Körösszegapátiban — kedden és pénteken; egy egyházban — Várasfenesen — szerdán s szombaton, egy anyaegyházban — Feketetóton — csütörtökön; 9 anyaegyházban — Belényessonkolyoson, Bélzerénden, Borossebesen, Gyantán, Erdőgyarakon, Körösszakálban, Magyarremetén, Pankotán, Tamáshidán — és 3 leányegyházban — Körösjánosfalván Magyarcsékén, Kisházán — bűnbánati héten hétköznap reggelenként istenitiszteletet.

Hétköznap délutánonként csak Nagyszalontán, 11 anyaegyházunkban bűnbánati héten mindennap tartanak istenitiszteletet. — Köröstárkányban és Kisnyégerfalván szerdán és szombaton délutánonként is tartanak istenitiszteletet. — A többi anya- és leányegyházakban délután istenitisztelet nincsen.

A téli hónapokban hetenként egyszer 26 anyaegyházunkban bibliamagyarázattal tartják meg az istenitiszteletet: Ant, Arad, Ágya, Árpád, Belényesújlak, Belényessonkolyos, Berekböszörmény, Zsadány, Biharugra, Erdőgyarak, Erdőhegy, Feketegyarmat, Komádi, Kispereg, Körösnagyharsány, Körösszakál, Kötegyán, Okány, Magyarhomorog, Mezőbajj, Mezősas, Mezőgyán, Nagyszalonta, Sarkad, Tenke, Várasfenes. — Köröstárkányban csak a nagy ünnepek 3-ik napján.

Hétköznap nem tartanak bibliamagyarázatot 18 anyaegyházunkban, ú. m. Belényesen, Bélzerénden, Borossebesen, Csermőn, Feketetóton, Geszten, Gyantán, Gyorokon, Körösszegapátiban, Magyarremetén, Nagyzerénden, Pankotán, Radnalippán, Sarkadkeresztúron, Szemlakon, Szentleányfalván, Tamáshidán, Vadászon.

12 anyaegyházunkban és 8 leányegyházunkban a tanítók, a többi egyházainkban a lelkészek végezték a konfirmációra való oktatást és kevés kivétellel mindenütt a 12 éves gyermekeket konfirmálták.

Az úrvacsorával élők átlaga egy-egy alkalommal 6037 volt. A betegeknek 23 anyaegyházban az úrvacsorát — mikor kívánták — bármikor kiszolgáltatták. 22 anyaegyházban pedig csak a 6 alkalommal.

Nazarénusok voltak 11 anya és 2 leányegyházban 277-en.

Baptisták voltak 18 anya- és 1 leányegyházban 297-en.
Felekezetnélküliek 14 anya- és 1 leányegyházban 372-en.

Az egyházi szertartást mellőzték: keresztelés alkalmával 26 anya- és 1 leányegyházban 154 esetben; esketés alkalmával 26 anyaegyházban és 1 leányegyházban 154 esetben; temetés alkalmával 8 anyaegyházban 27 esetben.

A viszálykodó házasok száma 9 anyaegyházban 18 esetben van kimutatva. A vadházasok száma 28 anya- és 4 leányegyházunkban 242.

A szegényekről gondoskodtak minden anyaegyházunkban. Egyházi szegény- és árva-alapunk mindenütt van.

Az egyházak szegénytanulók segélyezésére:
ruha és könyv alakjában 1845 korona 02 fillért fordítottak.

A kegyes adományokat a hozzám beérkezett jelentések következőleg mutatják ki:

Ant.

Egy magát megnevezni nem akaró orgonára .	1000	K —	fill.
Komádi Sára orgonára	50	„ —	„
Kovács Ferenc „	10	„ —	„
Bagdi Sándor „	15	„ —	„
Bódi Ferenc „	10	„ —	„
Ifj. Bódi Mihály „	10	„ —	„
Bódi Mihályné „	10	„ —	„
Id. Bódi Mihály „	10	„ —	„
Mátyási Lajos „	10	„ —	„
Mátyási Ágnes „	10	„ —	„
Mátyási Ferenc „	10	„ —	„
N. Mátyási Sándor „	20	„ —	„
Tokaji János „	10	„ —	„
Többen „	140	„ 80	„
Összesen	1315	K 80	fill.

Arad.

Anyakönyv egyházfentartási alapra	182	K —	fill.
Szegény- „	50	„ —	„
Templomfűtési- „	3	„ —	„
Gáji-persely „	36	„ 33	„
Közszükségre pénztárak	300	„ —	„
Uj templomra Váradi Török Gyula	100	„ —	„
Kálvineumra többen	124	„ —	„
Urvacsorára	31	„ —	„
Perselypénz	436	„ 47	„
Összesen	1262	K 80	fill.

Ágya.

Úrasztalát kenyérrel és borral a hívek látták el, értéke	44 K	—	fill.
Szegény-alapra perselypénz	49 „	21	„
Összesen	93 K	21	fill.

Árpád.

A Fogyasztási és Hitelszövetkezet felépítették az iskolát	11,000 K	—	fill.
E két szövetkezet adott iskolai jutalomkönyvekre 10—10 koronát	20 „	—	„
Összesen	11,020 K	—	„

Belényes.

Lelkész és gondnok gyűjtése	1100 K	—	fill.
Belényesi Népbank adománya	70 „	—	„
Konfirmáltak adománya	23 „	—	„
Hívek adománya úrasztali kenyérre és borra	36 „	—	„
Összesen	1229 „	—	fill.

Belényessonkolyos.

Perselypénz	16 K	58	fill.
Összesen	16 K	58	fill.

Belényesújlak.

Az úrasztalát a hívek látták el kenyérrel és borral, értéke	28 K	48	fill.
Perselypénz	38 „	19	„
Gégényi egyház adománya	1 „	—	„
Szamoskrassói egyház adománya	1 „	—	„
Körösnagyharsányi egyház adománya	2 „	—	„
Szamosszegi egyház adománya	1 „	—	„
Összesen	71 K	67	fill.

Berekböszörmény.

Községtől iskolai segély	400 K	—	fill.
Pekanovics Imre főmérnök készpénzben és könyvekben iskola javára	30 „	—	„

Puskár Erzsébet urvacsorai kenyérre és borra	25	K —	fill.
Dobó Imre főjegyző	30	„ —	„
Székely Lajos őrmester	20	„ —	„
Nyiri Gáspár postamester	10	„ —	„
Kotilla Károly r. kath.	10	„ —	„
Ritter Vilmos izr.	10	„ —	„
Székely Lajos levélhordó	5	„ —	„
Tándor Lajos	5	„ —	„
Agod Ferenc	5	„ —	„
Erdei János Körösszegapátiból	5	„ —	„
Veress Sándor Nagyváradról	5	„ —	„
Lukács János Budapest	3	„ —	„
Lukács Lajos Nyiregyháza	3	„ —	„
K. Nagy Lajos	3	„ —	„
Lázár Sándor Békéscsaba	3	„ —	„
Makra Sándor Nagyhalmágy	3	„ —	„
Nyiri János Biharkeresztes	2	„ —	„
Takács József	2	„ —	„
Bunnár József	2	„ —	„
Pápa Sándor úrasztalához 10 l. bor értéke	6	„ —	„
Katona Sándor „ 20 l. „ „	12	„ —	„
Jakab János „ 20 l. „ „	16	„ —	„
Perselypénz	106	„ —	„
Összesen	721	K —	fill.

Bélzerénd.

Úrasztali kenyérre és borra	28	K —	fill.
Perselypénz	19	„ 75	„
Szószéktakaró	30	„ —	„
Összesen	77	K 75	fill.

Biharugra.

Bölöny József központi iskola épületre	20,000	K —	fill.
özv. Kállai Sándorné egyházfentartási alapra	20	„ —	„
Biharugrai hitelszövetkezet templomjavításra	400	„ —	„
Perselypénz	213	„ 05	„
Összesen	20,633	K 05	fill.

Borossebes.

Perselypénz	68	K 51	fill.
Szabó József lelkész	20	K —	„

ifj. Verebesi Márton	10 K	—	fill.
Verebessi Margit	24 „	—	„
özv. Mészár Ferenené	5 „	—	„
Stefán Pártén	10 „	—	„
Szilágyi Károly	10 „	—	„
ifj. Patkó Ferenc	20 „	—	„
Összesen	167 K	51	fill.

Csermő.

Szegény alap javára gyűjtés	98 K	83	fill.
Könyvre szegény tanulóknak	12 „	41	„
Úrasztali kenyér és bor értéke	30 „	—	„
Összesen	141 K	24	fill.

Erdőgyarak.

Hitelszövetkezet népiskolai könytárra	100 K	—	fill.
B. Kiss Mihály tartalékalapra	50 „	—	„
Fogyasztási szövetkezet szegény gyermekeknek ruhára	30 „	—	„
Bessenyei Elemér és Zoltán „Bessenyei-alapra“	50 „	—	„
Fogyasztási szövetkezet orgona-alapra	78 „	80	„
Bessenyei Zoltánné	50 „	—	„
Gara Ferenc	20 „	—	„
Gara Ferencné	20 „	—	„
Előljáróság	16 „	50	„
Arató Mihály	10 „	—	„
Sáró János	10 „	—	„
5 ember	9 „	60	„
Az úrasztalára adott kenyér és bor értéke	36 „	—	„
Perselypénz	50 „	20	„
Összesen	531 K	10	fill.

Erdőhegy.

A kisjenői takarékpénztár	50 K	—	fill.
özv. Izsó Károlyné	25 „	—	„
Perselypénz	84 „	22	„
Ambrus Gyula asztalos művészies úrasztalát	200 „	—	„
id. Szakácsi Ferenc és neje úrasztalterítőt	105 „	—	„
Féry Adolfné kisebb úrasztali terítőt	10 „	—	„
N. Bíró Sándorné sárga damaszk úrasztala terítőt	15 „	—	„
Grencser Károly két ingaórát az iskolába	20 „	—	„

Grencser Károly iskolai pecsétnyomót	6	K —	fill.
Az úrasztalára kenyeret és bort adtak többen, értéke	48	„ —	„
Összesen	563	K 22	fill.

Feketegyarmat.

Az orgona-alap javára többen adakoztak . .	276	K 98	fill.

Feketetót.

Adakozás nem történt.

Geszt.

gróf Tisza Istvánné az iskolai vizsgákra jutalomtárgyak	100	K —	fill.
Ugyanő az úrasztalát ellátta kenyérrel és borral	50	„ —	„
Többen harangalapra	933	„ —	„
Két bál jövedelme	111	„ 94	„
Hitelszövetkezet iskola-építési alapra	200	„ —	„
Hitelszövetkezet Teleki Julia-alapra	50	„	„
Fogyasztási szövetkezet alapítványa	200	„ —	„
Biró Mihály orgona-alapra	10	„ —	„
Egész évi rendes perselypénz	57	„ 75	„
Esketési perselypénz	20	„ —	„
Összesen	1732	K 69	fill.

Gyanta.

Ábrahám Péterné az úrasztalára bort adott, értéke	4	K —	fill.
Szabó Mihályné az úrasztalára bort adott, értéke	5	„ —	„
Bíró Istvánné az úrasztalára bort adott, értéke	4	„ —	„
Köteles Mihály az úrasztalára bort adott, értéke	10	„ —	„
Styibe Károly az úrasztalára bort adott, értéke	3	„ —	„
Többen kenyeret adtak az úrasztalára, értéke	25	„ —	„
Összesen	51	K —	„

Gyorok.

Perselypénz	62	K 42	fill.
Az úrasztalát kenyérrel és borral a hívek látták el	24	„ —	„
Összesen	86	K 42	fill.

Komádi.

Perselypénz	36	K	37 fill.
A komádi takarékpénztártól jutalomkönyvek, értéke	91	„	20 „
Összesen	127	K	57 fill.

Kölegyán.

Sarkadvidéki takarékpénztár iskolás gyermekek jutalmazására	30	K	— fill.
Perselypénz	5	„	61 „
Összesen	35	K	61 fill.

Körösnagyharsány.

Néhai Forrás Sándorné egyház javára	2	K	— fill.
Bittó Jánosné „ „	1	„	— „
Bittó Imréné „ „	1	„	— „
Forrás Sándor „ „	5	„	— „
Sz. Nagy Mihályné „ „	10	„	— „
Özv. Juhász Józsefné „ „	4	„	— „
Özv. Demeter Andrásné „ „	1	„	— „
Sz. Nagy Lajosné „ „	2	„	— „
Egy magát megnevezni nem óhajtó	13	„	— „
Perselypénz	144	„	06 „
Gergely József és neje 1 fogyasztási szövetkezeti részvény értéke	10	„	— „
Úrasztalára bort új borkor, Aradi Bálint, értéke	10	„	— „
Úrasztalára bort karácsonykor, id. Szilágyi Gergely, értéke	10	„	— „
Összesen :	213	K	06 fill.

Körösszakál.

Balogh Mihályné úrasztali fehérabroszt adott, értéke	5	K	— fill.
Győrfi Pálné úrasztali plüsterítőt adott, értéke	25	„	— „
Balogh Mihályné úrvacsorai borra	—	„	40 „
Kovács Benedek	—	„	80 „
Vártok József tandíjváltság helyett	24	„	— „
Gál Mózes	4	„	— „
Ifj. Varga István harangozási adománya . . .	1	„	— „
Perselypénz	25	„	36 „
Úrvacsorai kenyérre és borra	21	„	60 „
Összesen	107	K	16 fill.

Körösszegapáti.

Adakozás nem történt.

Magyarremete.

Kurucz István szegényalapra és közszükségre	10	K —	fill.
Molnár Sámuelné templom javára	5	„ —	„
Lukács Sándorné kathedrai terítőt, értéke . .	8	„ —	„
Úrvacsorához kenyeret négyen, értéke	8	„ —	„
Úrvacsorához bort hárman	12	„ —	„
Perselypénz	14	„ —	„
Összesen :	57	„ —	„

Mezőbajj.

Úrasztalához kenyeret és bort adtak, értéke . .	30	K —	fill
Schwarcz Jakab a két iskola részére segély .	120	„ —	„
Összesen :	150	K —	fill.

Mezőgyán.

D. Bugyi Sándor szegény-alapra	600	K —	fill.
Deák Károly „ „	2	„ —	„
Egy valaki, orgonára.	10	„ —	„
Fogyasztási szövetkezet az iskolás gyermekeknek narancs	16	„ —	„
Közadakozásból orgonára	618	„ —	„
Oláh Bálintné úrvacsorai kenyeret adott . . .	5	„ —	„
Kovács Lajos és neje úrvacsorai kenyeret s bort	13	„ —	„
Összesen :	1264	K —	fill.

Mezősas.

Harang-alapra	541	K —	fill.
Klein Samu adománya	16	„ —	„
Úrasztalához kenyeret és bort adtak, értéke . .	18	„ 80	„
Összesen :	575	K 80	fill.

Nagyszalonta.

Csordás Jánosné az egyház közszükségeire. .	100	K —	fill.
Molnár Istvánné	20	„ —	„
Szathmári Ferenc	50	„ —	„
Zs. Jámbor Sándor	20	„ —	„

Özv. Nagy Józsefné Bajó Sára	100	—	fill.
Karancsi Sándorné	50	„	— „
id. Szakács Sándor	100	„	— „
Perselypénz	679	„	75 „
Nagyszalonta város-alap kamata iskolára . .	1500	„	— „
Ercsey Sándor „ „ „ . . .	600	„	— „
Lovassy Ferenc „ „ „ . . .	250	„	— „
Szalontai takp. „ „ „ . . .	70	„	— „
Gazdasági takp. „ „ „ . . .	90	„	— „
ifj. Fazekas István „ . . .	4	„	— „
id. Jámbor Sándor „ . . .	5	„	— „
Kenéz Ferenc „ . . .	3	„	— „
Berczeli Sándor „ . . .	4	„	— „
Mezei Imre „ . . .	3	„	— „
Boros Lajos „ . . .	4	„	— „
Zs. Jámbor Sándor „ . . .	2	„	— „
B. Bereczki Imre „ . . .	3	„	— „
Varga Sándor „ . . .	20	„	— „
Zsibrita Márton „ . . .	5	„	— „
Mogyorós István és neje úrasztali kenyér s bor	30	„	— „
Kiss Ferenc és neje „ „ „	30	„	— „
özv. Bonczos Jánosné „ „ „	10	„	— „
özv. Bíró Jánosné „ „ „	20	„	— „
özv. Bagosi Lajosné „ „ „	30	„	— „
Bordás János „ „ „	30	„	— „
Kálmándi Mihály és neje „ „ „	30	„	— „
Összesen :	3862	K	75 fill.

Nagyzerénd.

Bán József és neje Antal Emma az úrasztalára adományozott 40 éves lelkészsége évfordulóján egy ezüst bortartó kannát	155	K	— fill.
Gál András úrvacsorához kenyeret	2	„	— „
Prentel Zsuzsánna bort	6	„	— „
Tabajdi Károly úrasztalára bort, értéke . . .	8	„	— „
Perselypénz	26	„	31 „
Összesen :	197	K	31 fill.

Pankota.

Pankotai Népbank	40	K	— fill.
Szentendrei Béla	50	„	— „
Fülöp Adolf izr. kereskedő	50	„	— „

Szabó Ferenc	20 K	—	fill.
Bíró Mátyás	5 „	—	„
Összesen :	165 K	—	fill.

(Az úrasztalát a hívek látták el.)

Radnalippa.

Nógrádi Andor, templomra	15 K	—	fill.
Müller Jánosné, „	2 „	40	„
Konfirmáltak adománya	6 „	80	„
Égető Ilona	20 „	48	„
Kürthy Béla	2 „	—	„
Földvári Sándor	15 „	—	„
Összesen :	61 K	68	fill.

Sarkad.

Egy magát megnevezni nem akaró orgona-alapra	200 K	—	fill.
Néhai Marcsó Juliánna örökösei orgona-alapra	100 „	—	„
özv. Kovács Lajosné Bende Sára	5 „	—	„
Iskolásgyerm. kézimunka-kiállítás alkalmával gyűlt	17 „	—	„
Szücs Imre kézimunka-alapra	1 „	—	„
gróf Tisza Kálmán ősi pusztai harangra	50 „	—	„
gróf Tisza István ősi pusztai harangra	10 „	—	„
Beliczay Tibor fiteri nagybirtokos harangra	20 „	—	„
Szegedi Károly ősi pusztai harangra	10 „	—	„
Molnár Ferenc „ „ „	3 „	—	„
Tóth Mihály „ „ „	1 „	—	„
Orvos Ádám „ „ „	3 „	—	„
Kociha János „ „ „	2 „	—	„
Sárosi István „ „ „	2 „	—	„
Elek Imre „ „ „	3 „	—	„
Székely János „ „ „	4 „	—	„
Baukó András „ „	2 „	—	„
Nagy Gáborné „ „	2 „	—	„
Debreczeni Lajos „ „	1 „	—	„
Fehér János „ „	1 „	—	„
Csutha János „ „	4 „	—	„
Oláh Ferencné „ „	2 „	—	„
Székely Károly „ „	4 „	—	„
Egy magát megnevezni nem akaró, szegény-alapra	100 „	—	„

Sarkadvidéki tkp. szegény gyermekeknek tankönyvre	150 K	—	fill.
A háromegyház takarékmagtár szegény- és árva-alapra	420 „	—	„
Egy magát megnevezni nem akaró, szegényalapra	5 „	—	„
Sajti Sára szegény-alapra	20 „	—	„
Konfirmált növendékeink adománya szegényalapra	9 „	78	„
Nyékjenői perselypénz	3 „	21	„
Szücs Imre szegény-alapra	2 „	—	„
Egy magát megnevezni nem akaró, szegényalapra	50 „	—	„
Nagy Károly szegény-alapra	2 „	—	„
Erdős Dávidné Kerekes Erzsébet szegény-alapra	20 „	—	„
Háznál történt úrvacsora osztáskor	3 „	—	„
gróf Almássy Dénesné, Károlyi Gabriella grófnő iskolás gyermekeknek ruhát 10 fiú és 10 leány, értéke	160 „	—	„
Ugyancsak a nmgú grófnő ifjúsági könyvtár javára	50 „	—	„
Egész évi perselypénz	144 „	08	„
Összesen :	1556 K	07	fill.

Szemlak.

Perselypénz gyűlt szegényalapra	78 K	44	fill.

Szentleányfalva.

Az úrasztalát kenyérrel és borral a hívek látták el	24 K	—	fill.
A nagyméltóságú földmívelésügyi miniszter, épületek jókarban tartására	5000 „	—	„
Összesen :	5024 K	—	fill.

Tamáshida.

Unghváry Ilonka és társai úrasztal terítőt adtak	50 K	—	fill.
özv. Kenderesi Jánosné úrvacsoraosztás alkalmára terítőt	72 „	—	„
Összesen :	122 K	—	fill.

Tenke.

Úrasztalát kenyérrel és borral a hívek látták el	74	K —	fill.
Bakó Károly szegény-alapra adott	20	„ —	„
Ökrös Lajosné Amerikából küldött.	5	„ —	„
Összesen :	99	K —	fill.

Vadász.

Az úrasztalát kenyérrel és némelykor borral a hívek látták el.

Az orgona-alap javára gyűjtöttek 18 adakozótól	108	K 10	fill.

Városfenes.

Fenes község adománya szegény-alapra	70	K —	fill.
Tamás Ferenc és neje „ „	10	„ —	„
Halász Mihály „ „	10	„ —	„
Gyulai Mihályné Vura Sára, szószék- és úrasztal-terítőt	30	„ —	„
Perselypénz	82	„ 50	„
Összesen :	202	K 50	fill.

Körösjánosfalva, l. e.

Perselypénz	8	K 42	fill.

Kisháza, l. e.

Adakozás nem történt.

Magyarcséke, l. e.

Adakozás nem történt.

Kisnyégerfalva.

Bunta Gáspár egy díszes kart csináltatott . .	450	K —	fill.
Perselypénz	40	„ 50	„
Összesen :	490	K 50	fill.

Tenkeszéplak, l. e.

Adakozás nem történt.

Szinte, l. e.

Szegényalapra perselypénz gyűlt	13	K 70	fill.
Harmónium-alapra többen adományoztak. . .	290	„ 90	„
Összesen :	304	K 60	fill.

És így a kegyes adományok összege:

az egyháznak	25,198	K 66	fill.
az iskolának	21,240	„ —	„
a szegényeknek	78	„ 44	„
Összesen:	46,517	K 10	fill.

Más jótékony célokkal szemben 2471 korona 59 fillér összegre rugó adakozást gyakoroltak egyházaink.

II. Anyagi élet és igazgatás.

A presbiteriumok mind a 45 anya- és 8 leányegyházban törvényeink rendelkezése értelmében szervezve vannak.

A presbiterium üléséről felvett jegyzőkönyvet egyházi jegyzők vezetik; csak Belényesújlakon, Belényessonkolyoson, Csermőn, Feketóton és Körösszakálban vezetik azt maguk a lelkészek arra alkalmas erők hiányában.

Anyakönyveink mind a 45 anyaegyházunkban rendben vannak. De külön áttérési és kitérési anyakönyvek még nincsenek: Anton, Ágyán, Belényesújlakon, Zsadányban, Borossebesen, Gyantán, Körösszakálban, Körösszegapátiban, Magyarhomorogon, Magyarremetén, Mezőbajjon, Mezősason, Okányban, Radnalippán, Vadászon.

Körleveles jegyzőkönyv, lelkészi napló vagy iktató és postakönyv mindenütt van.

Az egyházak ingatlanai mindenütt telekkönyvezve vannak.

Az egyházi számadásokat a presbiteriumok átvizsgálták és számvevőszékünk felülvizsgálata alá bocsátották. Ezen számadásokról számvevőszékünk külön teszi meg jelentését.

A gondnoki számadások eredménye a következő:

Bevétel	423,566	K 18	fill.
Kiadás	383,191	„ 66	„
Maradvány	40,374	K 52	fill.

Követelés 46,933 K 76 fill.
Adósság 247,576 K 97 fill.

Alapok értéke.

Ant	2,981	K 19	fill.
Arad	26,344	„ 17	„
Ágya	14,313	„ 12	„
Árpád	17,440	„ —	„
Belényes	1,447	„ 61	„
Belényessonkolyos	6,691	„ 88	„
Átvitel	69,217	K 97	fill.

Áthozat	69,217 K	97	fill
Belényesújlak	1,090 „	—	„
Berekböszörmény	5,615 „	15	„
Bélzeránd	414 „	08	„
Biharugra	1,720 „	78	„
Borossebes	6,806 „	37	„
Csermő	198 „	83	„
Erdőgyarak	10,053 „	69	„
Erdőhegy	8,698 „	80	„
Feketegyarmat	6,896 „	27	„
Feketetót	2,278 „	92	„
Geszt	10,417 „	75	„
Gyanta	9,062 „	03	„
Gyorok	2,292 „	76	„
Kispereg	— „	—	„
Komádi	10,023 „	56	„
Kötegyán	801 „	62	„
Körösnagyharsány	2,517 „	92	„
Körösszakál	1,526 „	91	„
Körösszegapáti	7,660 „	52	„
Köröstárkány	712 „	50	„
Magyarhomorog	360 „	36	„
Magyarremete	877 „	—	„
Mezőbajj	2,372 „	30	„
Mezőgyán	11,528 „	44	„
Mezősas	8,134 „	78	„
Nagyszalonta	74,655 „	44	„
Nagyzeránd	2,142 „	71	„
Okány	4328 „	12	„
Pankota	1042 „	85	„
Radnalippa	11,911 „	23	„
Sarkad	46,407 „	09	„
Sarkadkeresztur	— „	—	„
Szemlak	16,380 „	72	„
Szentleányfalva	396 „	82	„
Tamáshida	2,599 „	40	„
Tenke	26,956 „	14	„
Vadász	2,445 „	87	„
Várasfenes	1,163 „	82	„
Zsadány	4,438 „	13	„
Körösjánosfalva l. e	454 „	16	„
Átvitel	368,723 K	81	fill.

Áthozat	368,723 K 81 fill.
Kisháza	— „ — „
Magyarcséke	— „ — „
Kisnyégerfalva	— „ — „
Tenkeszéplak	312 „ 50 „
Szinte	4,960 „ 47 „
Összesen :	373,996 K 78 fill.

Kisháza, Magyarcséke, Kisnyégerfalva leányegyházakban alapok nincsenek. Kispereg, Németpereg, Sarkadkeresztur nem küldték be.

Belső hivatalnokaink minden egyházban megkapták fizetésöket, csak Borossebesen és Körösszegapátiban nem fizették ki a lelkészt.

A közadókat is leróvta többi egyházunk, de Erdőhegyen, Tamáshidán és Csermőn hátralékban vannak.

Templomaink a többi egyházakban jó karban vannak, azonban Belényesújlakon repedezettnek, Biharugrán, Nagyzerénden, Vadászon tűrhetőnek, Radnalippán roskatagnak vannak jelezve.

A lelkészlakások általában jók, de Árpádon, Belényesen, Belényessonkolyoson tűrhetőnek, Berekböszörményben rozogának, Körösszegapátiban és Radnalippán roskatagnak vannak feltüntetve.

Iskoláink jó karban vannak. Azonban Gyorokon fedni kell. Körösnagyharsányban a fiúiskola rozzant, és Körösszegapátiban Várasfenesen a fiúiskola szűk.

Egyházi épületeink a Foncière biztositó intézetnél vannak biztosítva.

A biztosított érték 964,982 K, melynek évi biztosítási díja 1438 K 05 fillér.

Az épületek fentartására és az új építkezésekre fordított összegeket következő kimutatásban közlöm :

	Épületek fenntartása	Új építkezés
Ant	510 K 94 fill.	— K — fill.
Arad	— „ — „	— „ — „
Ágya	1504 „ — „	1,576 „ 43 „
Árpád	970 „ 45 „	11,000 „ — „
5 Belényes	— „ — „	15,000 „ — „
Belényesújlak	50 „ — „	300 „ — „
Belényessonkolyos	145 „ 74 „	— „ — „
Berekböszörmény	415 „ — „	240 „ — „
Bélzerénd	721 „ 33 „	— „ — „
10 Biharugra	— „ — „	13,486 „ 74 „
Borossebes	450 „ 06 „	— „ — „
Csermő	211 „ 12 „	— „ — „
Átvitel	4,978 K 64 fill.	41,603 K 17 fill.

		Épületek fenntartása	Új építkezés
	Áthozat	4978 K 64 fill.	41,603 K 17 fill.
	Erdőgyarak	608 „ 55 „	— „ — „
	Erdőhegy	310 „ 07 „	— „ — „
15	Feketegyarmat	583 „ 23 „	233 „ 87 „
	Feketetót	— „ — „	— „ — „
	Geszt	635 „ — „	— „ — „
	Gyanta	424 „ 48 „	— „ — „
	Gyorok	501 „ 76 „	165 „ 54 „
20	Kispereg	— „ — „	— „ — „
	Komádi	2,724 „ 92 „	224 „ 88 „
	Körösnagyharsány	442 „ 58 „	— „ — „
	Körösszakál	175 „ 80 „	— „ — „
	Körösszegapáti	100 „ — „	750 „ — „
25	Köröstárkány	100 „ — „	641 „ — „
	Kötegyán	620 „ 82 „	3,100 „ — „
	Magyarhomorog	300 „ — „	— „ — „
	Magyarremete	40 „ — „	— „ — „
	Mezőbajj	649 „ 14 „	— „ — „
30	Mezőgyán	672 „ 96 „	— „ — „
	Mezősas	380 „ 30 „	— „ — „
	Nagyszalonta	4,483 „ 56 „	— „ — „
	Nagyzerénd	420 „ 40 „	— „ — „
	Okány	541 „ 08 „	318 „ 80 „
35	Pankota	200 „ — „	— „ — „
	Radnalippa	110 „ 68 „	156 „ 98 „
	Sarkad	315 „ 74 „	19,679 „ 97 „
	Sarkadkeresztúr	— „ — „	— „ — „
	Szemlak	159 „ 21 „	— „ — „
40	Szentleányfalva	82 „ 92 „	1,237 „ 67 „
	Tamáshida	100 „ — „	100 „ — „
	Tenke	750 „ 55 „	— „ — „
	Vadász	411 „ 40 „	1,100 „ — „
	Várasfenes	267 „ 42 „	— „ — „
45	Zsadány	500 „ — „	15,000 „ — „
	Bihardobrosd	— „ — „	— „ — „
	Körösjánosfalva	57 „ 68 „	— „ — „
	Kisháza	— „ — „	— „ — „
	Magyarcséke	— „ — „	— „ — „
50	Németpereg	— „ — „	— „ — „
	Kisnyégerfalva	60 „ — „	— „ — „
	Tenkeszéplak	35 „ — „	— „ — „
53	Szinte	180 „ 60 „	— „ — „
	Összesen	22,924 K 49 fill.	84,311 K 88 fill.

A javadalmi földek után járó adókat általában az egyházak fizetik, de Pankotán, Szentleányfalván és Tenkén egészben a belső hivatalnokok, — Árpádon, Erdőhegyen, Geszten, Sarkadon, Tamáshidán és Városfenesen megosztva az egyház és a belső hivatalnokok.

III. Népiskolai adatok.

Tanköteles 6—12 évig	fiú	5519,	leány	5279,	összes	10,798
Ezek közül isk. jár	„	5059,	„	4782,	„	9,841
Ezek közül isk. elh.-ta	„	137,	„	138,	„	275
Ezek közül is.-lázatlan	„	323,	„	359,	„	682

A mindennapi iskolába járt, ha az iskolát idő előtt elhagyottakat is az iskolába járók közé számítjuk, a tankötelesek 93·68 százaléka. Ez a múlt évi 95·07 százalékhoz képest 1·39 százalék apadást mutat.

Iskolába sohasem járt a tankötelesek 6·32 százaléka, mely a tavalyi 4·93 százalékhoz képest 1·39 százalék emelkedést, romlást mutat.

Tanköteles 13—15 évig	fiú	1699,	leány	1671,	összes	3370
Iskolába jár	„	1346,	„	1326,	„	2672
Iskolába nem jár	„	353,	„	345,	„	698

Ismétlő iskolába jár a tankötelesek 79·28 százaléka, mely a múlt évi 78·33 százalékhoz képest 0·95 százalék emelkedést mutat. Ez emelkedésnek az oka az, hogy a községi előljáróságok fokozottabb mértékben teljesítik kötelességeiket a mulasztó gyermekek szülei irányában, másrészről lelkésztársaim is kezdenek nagyobb gondot fordítani az adatok beírására ; de talán a legfőbb oka az emelkedésnek az, hogy a szülék most már belátták azt, hogy az ismétlő iskolába járatás által gyermekeikkel tesznek jót.

Községi iskolák vannak : Aradon, Okányban és Anton a leányiskola.

Állami iskolák vannak : Belényes, Csermő, Feketetót, Gyanta, Körösszakál, Radnalippa, Magyarremete, Belényessonkolyos, Szentleányfalva anyaegyházakban, Körösjánosfalva, Kisháza, Tenkeszéplak, Magyarcséke és Bihardobrosd leányegyházakban.

Felekezeti jellegű református iskoláink vannak : Anton a fiúiskola ; Ágya, Belényesújlak, Bélzerénd, Berekböszörmény, Biharugra, Borossebes, Erdőgyarak, Erdőhegy, Feketegyarmat, Geszt, Gyorok, Kispereg, Komádi, Körösnagyharsány, Körösszegapáti, Köröstárkány, Kötegyán, Magyarhomorog, Mezőbajj, Mezőgyán, Mezősas, Nagyszalonta, Nagyzerénd, Pankota, Sarkad, Sarkadkeresztúr, Szemlak, Tamáshida, Tenke, Zsadány és Város-

fenes 34 anyaegyházunkban ; Szinte, Németpereg, Kisnyégerfalva leányegyházunkban ; Sarkadósi, Gyanté, Csegőd és Radványpusztákon, mint szórványokon.

Felekezeti jellegű iskoláinkban mindenütt fel van állítva az I—VI. osztály, csak Gyorokon, Köröstárkányban, Kisnyégerfalván van jelezve I—V. osztályúnak és Pankotán I—IV. osztályúnak.

Konfirmáltak száma : fiú 634, leány 664, összesen 1298.

Kézikönyvül református felekezeti iskoláinkban mindenütt az egyházkerület kiadványait használják.

Iskoláink felszerelése 14 egyházben teljesnek, 14 egyházban megfelelőnek van feltüntetve. Bélzerénden, Borossebesen, Erdőhegyen, Magyarhomorogon, Pankotán, Tamáshidán, Tenkén, Kisnyégerfalván, tehát 8 felekezeti iskolánkban hiányosnak van kimutatva.

A más iskolákba járó református gyermekeknek vallásos oktatásáról, ahol szükség van reá, egyházaink lehetőleg gondoskodni törekednek.

IV. Népmozgalmi adatok.

Megkeresztelt törvényes . . .	fi 1518,	nő 1358,	összesen 2876
„ törvénytelen . . .	„ 152,	„ 123,	„ 275
Egyházunkba belépett	„ 16,	„ 8,	„ 24
Szaporodás alapja	„ 1686,	„ 1489,	„ 3175
Meghalt	„ 1136,	„ 1161,	„ 2297
Egyházunkból kilépett	„ 25,	„ 34,	„ 59
Felekezetnélküli lett	„ 1,	„ 6,	„ 7
Fogyás alapja	„ 1162,	„ 1201,	„ 2363
Szaporulat	„ 524,	„ 288,	„ 812

A törvénytelen szülöttek száma a szülöttek számának 8.41 százaléka, mely a múlt évi 8·31 százaléknál 0·10 százalékkal kedvezőtlenebb.

Az egyházunkból való belépés és abból való kilépés folytán veszteségeink fi : 10, nő : 32 ; összesen : 42.

Népesség az 1911. év december hó 31-én :

Fi	46,479
Nő	46,931
Összesen	93,410
A szórványokban	4,602
Összesen	98,012

1910 dec. 31-én volt	97,086
Szaporulat	926
Megesküdött tiszta	676 pár
„ vegyes	195 „
Összesen	871 pár.

A vegyes házasok közül egyességre lépett javunkra 55 pár.
„ „ „ „ „ kárunkra 17 pár.
nem egyezett meg 123 pár.
Összesen 195 pár.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Ezekben próbáltam meg feltüntetni főbb vonásokban egyházmegyénk egyházainak valláserkölcsi és anyagi állapotát.

Lelkésztársaimat kénytelen vagyok' ismételten kérni, hogy ezen jelentés céljára szolgáló jegyzőkönyv minden egyes kérdésére szabatos és minden kétértelműséget kizáró feleletet adni szíveskedjenek. De hangsúlyozva kérem azt is, hogy jelentéseik beadásában szabják magukat a kitűzött záros határidőhöz, mert 2 vagy 3 késedelmező, mint a jelen alkalommal a kisperegi és sarkad-keresztúri lelkésztársaim tették, — megakadályoz abban, hogy idejében hozzákezdhessek ezen sok oldalú, sok rovatú jelentések összeállításához. Pedig azt nem halogathatom, mert az összeállításhoz is idő és figyelem szükséges. A nyomdában sem készül el a jelentés egy hét alatt, pedig nekem ezen kinyomott jelentést idejében szét kell küldenem, hogy az érdeklődőknek kellő tájékozást nyújtson, hogy a kinyomatással közgyűlésünk drága idejének célszerű felhasználását előmozdíthassuk.

Végre kérem egyházmegyénk közgyűlését, hogy a felsorolt adományokat és hagyományokat tudomásul venni s a buzgó és áldozatra kész adakozóknak hálás köszönetünket jegyzőkönyvünkben is kifejezni kegyesen méltóztassék.

Mély tisztelettel

Sarkad, 1912 március hó 21-ik napján.

Balog Ambrus,
esperes".

Ezen esperesi jelentést, mely nagy gonddal és körültekintéssel van szerkesztve s egyházaink valláserkölcsi állapotát, anyagi életét és igazgatását, népiskolai és népmozgalmi adatait áttekinthetően csoportosítva híven tűnteti fel, mivel azt a gyűlés minden alkotó tagja kellő időben megkapta az espe-

resi hivataltól: egyházmegyénk közgyűlése felolvasottnak tekinti, tudomásul veszi, jegyzőkönyvében kinyomatja s ahol szükséges, észrevételeivel, utasításaival kíséri.

Jóleső örömmel látja közgyűlésünk, hogy a valláserkölcsi élet külső nyilvánulása, az Isten házának látogatása, a szent igének hallgatása általában kielégítő s megnyugtató; visszaesés, közöny, hidegség nem észlelhető;

csupán az egy *pankotai* egyház presbiteriumát látja jónak felhívni, hogy a lelkészt egyházépítő munkájában támogatni, a híveket az Istenháza gyakorlására saját jó példaadásával serkenteni tekintse törvényben gyökerező, szép és nemes kötelességének.

A jelentésben egyenként felsorolt azon 18 egyház lelkészeit, ahol egyáltalában nincs hétköznapi bibliamagyarázat, felhívja közgyűlésünk, hogy amennyiben a helyi viszonyok lehetővé teszik, vegyék gyakorlatba legalább a téli időszakban a hétköznapi bibliamagyarázást, hogy őket e tekintetben mulasztás ne terhelje.

Ügyeljenek lelkészeink arra is, hogy nemcsak kevés kivétellel, hanem éppen kivétel nélkül csakis 12 éves gyermekeket konfirmáljanak; mert a konfirmáció lényegének megértéséhez legalább is a 12 éves korral együttjáró lelki fejlettség szükséges.

Ami a sectariusok létszámát illeti, a közelebbi 5 év adatai azt igazolják, hogy a nazarénusok és baptisták száma nem növekedik, sőt a múlt évihez viszonyítva éppen apadásban van; ellenben a felekezetnélküliek száma, bár nem rohamos, de fokozatos emelkedést mutat; ami — általános keresztyén szempontból tekintve a dolgot — aggasztóbb jelenség, mintha az előbbi két kis secta hívei szaporodnának.

Az egyházi szertartást mellőzőknél az emberi élet két végpontján történő keresztelést és temetést mellőzők száma nem szaporodik, sőt a múlt évihez képest javult a helyzet; de az amazoknál nem kisebb fontossággal biró esketést évről-évre emelkedő számban mind többen mellőzik; talán nem tévedünk, ha e szomorú jelenséget a felekezetnélküliek számának szaporodásával hozzuk kapcsolatba.

De bármiképpen áll is a dolog, mind a szektáriusok, mind az egyházi szertartást mellőzők irá-

nyában tágas és hálás tér nyílik a belmissiói tevékenység s a cura pastoralis előtt. Egyházunk minden rendű előljárói, kivált pedig a lelkészek, mint az egyház őrállói, éber gonddal vigyázzanak, hivatásukból kifolyólag buzgósággal munkálkodjanak, hogy anyaszentegyházunk épsége romlást ne szenvedjen, s jogos, igaz érdekeinket minden irányban megóvni törekedjünk.

Helyeslő tudomásul veszi közgyűlésünk azon jelentést, hogy több ízben megismételt sürgetésének meg lett azon eredménye, hogy most már minden anyaegyházunkban létesült szegény- és árva-alap.

Az egyházi élet nyilvántartása szempontjából felhívja közgyűlésünk az esperesi jelentésben névszerint felsorolt azon 15 egyház lelkészeit, ahol külön áttérési és kitérési anyakönyvek még nincsenek, hogy ezeknek beszerzéséről f. évi július hó 1-ig gondoskodjanak s annak megtörténtéről az esperesi hivatalnak jelentést tegyenek.

Felhívja és útasítja közgyűlésünk az illető presbiteriumokat, hogy :

Borossebesen és *Körösszegapátiban* a lelkészek pontos kifizetéséről ;

Csermőn, *Erdőhegyen*, *Tamáshidán* a közadók kellő időben való lerovásáról ;

Belényesújlakon, *Biharugrán*, *Nagyzerénden*, *Radnalippán*, *Vadászon* a templomok jó karba hozataláról ;

Árpádon, *Belényesen*, *Belényessonkolyoson*, *Berekböszörményben*, *Körösszegapátiban*, *Radnalippán* a lelkészlakások kijavításáról, esetleg újraépítéséről ;

Gyorokon, *Körösnagyharsányban*, *Körösszegapátiban*, *Városfenesen* az iskolaépületeknek — már amint a szükség kívánja — tetőbefedéséről, kibővítéséről vagy újonnan építéséről gondoskodjanak.

Hálás köszönettel adózik közgyűlésünk az egyházak ügyét szívükön hordozó, buzgó előljáróknak s az Isten országa építését tettekkel elősegítő, jó lelkű adakozóknak ; akik közül nehány jelentékeny adományt tevő, bár meg sem nevezte magát, de „aki ül a jótettek könyvénél fenn a mennyégben, gyémánttollal fényes kezében, beírta azt az Úrnak angyala“. A minden adakozót egyiránt megillető köszönetünk kifejezése mellett külön is kiemeljük a következő szép adományokat :

Anton : Egy magát megnevezni nem akaró — orgonára 1000 korona.

Biharugrán : a hitelszövetkezet templomjavításra 400 korona.

Erdőhegyen : Ambrus Gyula asztalos, egy művészies kivitelű Úrasztala, értéke 200 korona.

Geszten : a hitelszövetkezet, iskolaépítési alapra 200 korona ; a fogyasztási szövetkezet alapítványa 200 korona.

Mezőgyánban : D. Bugyi Sándor, szegény-alapra 600 korona.

Sarkadon : Egy magát megnevezni nem akaró — orgonaalapra 200 korona ; gróf Almássy Dénesné Károlyi Gabriella grófnő, iskolás gyermekeknek ruhára s ifjúsági könyvtárra 210 korona.

Szentleányfalván : A nagyméltóságú földmívelésügyi Miniszter úr, épületek jó karban tartására 5000 korona.

Kisnyégerfalván : Bunta Gáspár egy díszes karzat, értéke 450 korona.

Végül felhívja és utasítja közgyűlésünk azon lelkészeket, kik az esperesi jelentés szerkesztéséhez szükséges jegyzőkönyvek beküldésével késedelmeskednek — kik közül a jelentés ezúttal a kisperegi és sarkadkeresztúri lelkészeket említi fel, — hogy e jegyzőkönyvek beterjesztésében pontosan tartsák meg a kiszabott záros határidőt, hogy az anyag feldolgozásának munkája halasztást ne szenvedjen.

8. Esperes beterjeszti következő jelentését az elnökileg elintézett ügyekről :

B) „Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

Egyházmegyénk legközelebbi közgyűlése óta a következő fontosabb elnöki intézkedéseket tettem, melyekről midőn jelentésemet beterjesztem : azoknak jóváhagyását remélem és kérem.

1. 737—1911. sz. a. aug. 24-én a kisperegi presbiterium 169—1911. sz. a beterjesztett 21—1911. aug. 13. sz. határozatának első kikezdését, hogy t. i. a presbiterium Szűcs József nyugdíjaztatása ügyében a vallás- és közoktatásügyi miniszter 3043—1911. sz. intézkedését, valamint Szűcs József tanító lemondását tudomásul veszik, a megüresedett tanítói állásra a pályázatot meghirdetik, jóváhagytam.

De nem hagytam jóvá a presbiteriumi határozat második kikezdését, melyben rám bízza annak megállapítását, hogy Szűcs József tanítót mely időig terjedő fizetés illeti meg és hogy határozatilag kimondja, hogy Szűcs Józsefet eddigi lakásában október 1-ig meghagyja.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete Szűcs Józsefnek 1911 szeptember 1-től kezdve nyugdíját folyósítja, tehát Szűcs József tanító úrnak nincs joga arra, hogy ő nyugdíját csak október 1-től vegye fel.

A presbiterium sem intézkedik a tanügy érdekében helyesen, hogy a lakást nyugdíjazott tanítójának a nyugdíjba menés után még egy hónapig rendelkezésére bocsátja.

A kisperegi értelmes presbiterium előtt talán felesleges is felemlítenem, hogy annak tanításában, ki csak az iskolai év elején az első hónapokban szolgál minden felelősség nélkül, nem sok köszönet szokott lenni.

Borza Sándor presbiter és társai felebbezésük második pontjában nem alap nélkül hivatkoznak arra, hogy a kérdéses tanítói lakást addig kell kijavítani, a szobákat megtapasztani és két új ablakot elhelyezni, míg az új tanító a lakást el nem foglalja.

Ezen két ok miatt a vonatkozó presbiteri határozat második kikezdését jóváhagyni módomban nem volt.

Ezen határozatomat birtokon kívül 15 nap alatt bármelyik fél megfelebbezheti.

2. Aug. 29. 744—1911. sz. a. Szabó Károly okleveles tanító úrnak engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Körösszegapátiban a kántortanítói állománnyal együtt járó mindennemű kötelességét, díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

3. Aug. 29. 769—1911. sz. a. Szabó Gyula okleveles tanító úrnak bemutatott szolgálati bizonyítványai és a nagyszalontai református presbyterium 70—1911 augusztus 20. sz. határozata alapján az E. T. VI—29. §-a értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Nagyszalontán a III-ik leánytanítói állással együtt járó mindennemű kötelességét díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

Szabó Gyula tanító úr állását 1911 szeptember 1-én elfoglalni köteles.

4. Szept. 1. 793—1911. sz. a. Balog Andor végzett hittanhallgató atyafit a tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalának 3236—1911. sz. kibocsátása (exmissio) alapján az aradi presbiterium megválasztó határozata értelmében felhatalmaztam, hogy Aradon nagytiszteletű Csécsi Imre lelkész mellett

és az ő felelősségére, mint vallástanító segédlelkész minden lelkészi tennivalót jogérvényesen végezhessen és teljesíthessen.

Balog Andor tiszteletes atyafit köteleztem arra, hogy 1912 szeptember havában az I-ső lelkészképesítő vizsgát letenni s arról nyert bizonyítványát bemutatni tartozik. Bemutatta.

5. Szept. 5. 810—1911. sz. a Dabizs Ferenc okleveles tanító úrnak a köröstárkányi presbiterium 2—1911. sz. a. megválasztó határozata alapján E. T. VI. 29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Köröstárkányban a kántortanítósággal együtt járó mindennemű kötelességét díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

6. Szept. 29. 776—1911. sz. a. Egyházmegyénk építtető-bizottsága a magyarcsékei lelkészlak módosított tervét és költségvetését a szakértői vélemény alapján elfogadta. Azonban kikötötte, hogy a költségvetésben V—1. sz. alatt felvett ablakokat és ajtókat száraz, tiszta fenyőfából készíttesse a vállalkozó, azokat elsőrendű vasalással láttassa el, a kívánt színre jóminőségű firniszes festékkel az alapszínen kívül kétszer mázoltassa be s az ablakok üvegei tiszta, szintelen, vörösjegyű üvegből legyenek.

Az építésre az engedélyt megadtuk.

Kötelezték a gondnokot, hogy a vállalkozóval kötött szerződést az esperesi hivatalnak 3 egyező példányban jóváhagyás végett mutassa be.

Az épület elkészülésekor a szakértő közbejöttével való átvételt kikötöttük.

Utasitottuk a magyarcsékei presbiteriumot, hogy válasszon egy 3 tagú bizottságot, mely az építkezés folyama alatt gondosan vigyázzon és felügyeljen arra, hogy az építő vállalkozó a költségvetésben körülírt jó minőségű anyagot, téglát, cserepet, habarcsot és megfelelő méretű fedélfát, deszkát és lécet használjon az építkezéshez.

7. Aug. 29. 820—1911. sz. a. Egyházmegyénk építtető-bizottsága a szakértő véleményének figyelembe vételével a körösnagyharsányi fiúiskola tervét és költségvetését a következő módosításokkal fogadta el :

a) A tantermen a tervben feltüntetett utcai két ablak és udvari 3 ablak a tervben feltüntetett helyen megmaradhat.

b) Ezen ablakok belvilága 80—180 cm. helyett 100—190 bel világú legyen.

c) A tanterembe a sikátor felől hátul szellőztetés és felső világítás nyerése szempontjából az udvari 3 ablakkal szemben 3 drb egyharmad nagyságú felső ablakot alkalmazzanak 100—65 cm. belső világú mérettel.

d) Az előszoba és tanszerszoba egyforma méretű 340 cm. méretű legyen, úgy, hogy az elválasztó falat éppen középre építsék.

e) A tanszerszoba és előszoba ablakai az egyházmegyei szakértő kívánsága szerint 80—180 cm. belvilágúak legyenek.

f) A padlásfeljáró lépcsőt ne kívül alkalmazzák, amint az a tervben van, hanem belül az előszobában korláttal ellátva, mert az ott nagyon megtér, az épület külső csinosságát így nem rontja, a padlásra való feljárás sem függ az idő viszontagságaitól. Esőtől, hótól megvédve, fedél alatt két annyi ideig eltart a lépcső.

Az előszámlált 6 pontban való módosítások kötelezővé tétele mellett az építkezésre az engedélyt megadtuk.

Kötelezték a lelkészt és gondnokot, hogy a vállalkozóval megkötött szerződést 3 egyező példányban az esperesi hivatalhoz terjesszék be jóváhagyás végett.

Lelkészen és godnokon kívül válasszon a presbiterium még 3 tagot, amely 5 tagú bizottság gondosan vigyázzon és felügyeljen arra, hogy a vállalkozó az építkezéshez a költségvetésben előírott jó minőségű anyagot, téglát, vályogot, cserepet, cement-lapokat, deszkát, lécet s előírt méretű gerendát és faanyagot használjon és alkalmazzon.

Az épület elkészülésekor a szakértő közbejöttével való átvételt kikötöttük és az építkező egyháznak kötelességévé tettük.

8. Szept. 18. 834—1911. sz. a. A kisperegi presbiterium 185—1911. sz. a. beterjesztett azon jelentését, hogy a III-ik iskolában a tanítást beszüntetik és a 24—1911. sz. presbiteri határozatot kénytelen voltam tudomásul venni, de egyáltalán nem helyeselhettem.

A III-ik tanítói állást a tandíjkárpótlás elmaradása esetén beszüntetni sem nem törvényes, sem nem jogos. Mert ha a szülők fizették azt a tandíjat eddig akár az egyháznak akár a tanítónak, akkor a vonatkozó törvény értelmében az állam a kárpótlást kiutalja. Ha nem a szülők fizették a tandíjat, hanem azt egyházi adó alakjában az egyháztagokra kivetették, azokra is, akiknek tanköteles gyermekeik nem voltak: akkor a törvény értelmében tandíjkárpótlást jogosan nem követelhetnek.

Ahogy eddig fentartották a III-ik tanítói állást tandíjkárpótlás nélkül, egyházi adóból, ezután is fentarthatják és saját jólfelfogott érdekökben kötelességök azt fentartani, nem pedig beszüntetni.

A fiúiskola javításához és átalakításához előbb kellett volna kezdeniök, hogy mindjárt a nagy szünidőben hozzákezdjenek a munkálathoz. A kőművesek még júniusban nem mentek Kecskemétre. Ha valamihez későn kezdenek, későn is fejezik azt be. A

presbiteriumot és annak vezetőségét tettem felelőssé a beállott késedelemért.

Igyekezzenek késedelmöket minél előbb jóvátenni, a III-ik tanítói állást betölteni, mert azon intézkedésük, hogy a fiúkat a leánytanító és a vegyes isk. tanító között megosztották, a gyermekek rendszeres tanítását és a kiszabott tananyag feldolgozását okvetlenül meggátolja és sikertelenné teszi. A felelősség az intézkedő presbiteriumot és annak vezetőségét terheli.

9. Szept. 22. 845—1911. sz. a. Hajdú Emma okleveles tanítónőnek a biharugrai V—1811 szept. 10. megválasztó határozata alapján az E. T. VI.—29. §-a alapján és értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy a biharugrai III-ik tanítói állással együttjáró minden kötelességét jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

Eskütételre egyházmegyénk legközelebbi közgyűlését megelőzőleg legalább 8 nappal minden további felszólítás bevárása nélkül az esperesi hivatalban jelentkezni köteles.

A nagyszalontai református egyházmegye tanítói segélyegyletének hivatalból tagja.

10. Szept. 25. 850—1911. sz. a. Költő László okleveles tanító úrnak bemutatott szolgálati bizonyítványai és a presbiterium 73—1911. sz. választó határozata alapján, E. T. VI. 29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Nagyszalontán a Kiss József áthelyezésével megüresedett Ercsey iskolai leánytanítói állomással együttjáró mindennemű kötelességet díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

Eskütételre, ha még azt egyházhatóság előtt le nem tette, legközelebbi egyházmegyei közgyűlésünkön minden további felszólítás bevárása nélkül jelentkezni tartozik.

Ha pedig más egyházmegyei hatóság előtt már esküt tett volna : eskü bizonyítványát 15 nap alatt hivatalomhoz beküldeni köteles.

A nagyszalontai református egyházmegye tanítói segélyegyesületének hivatalból kötelezett tagja.

11. Október 5. 851—1911. sz. a. Végh András okleveles tanító úrnak, a mezőgyáni presbiterium 69—1911. sz. határozata alapján E. T. VI.—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Mezőgyánban az Antal Imre nyugdíjaztatása következtében megüresedett tanítói állomást elfoglalhassa s azzal együttjáró mindennemű kötelességét díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

12. Okt. 9. 863—1911. sz. a. Bajzáth Ilona okleveles tanítónőnek a mezőgyáni presbiterium 80—1911. sz. határozata alapján

E. T. VI—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Mezőgyánban a III-ik tanítói állást elfoglalhassa s azzal együttjáró mindennemű kötelességét díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse. Eskütételre legközelebbi egyházmegyei közgyűlésünkön minden további felszólítás nélkül jelentkezni tartozik.

A nagyszalontai református egyházmegye tanítói segélyegyletének kötelezett tagja.

13. Okt. 9. 862—1911. sz. a. Posta Lajos feketegyarmati leánytanító kellő módon megokolt beterjesztésére a feketegyarmati iskolaszék és presbiterium 1911 október 3-án tartott ülésében kifejezett beleegyezése mellett megengedtem, hogy Posta Lajos feketegyarmati leánytanító, tekintettel növendékei nagy számára (112 beiratkozott növendék), a III—IV. oszt. növendékeket délelőtt, az I. és II. oszt. növendékeket délután taníthassa.

Ez engedélyem oka a tanterem kicsiny volta, a növendékek nagy száma, az iskola osztatlansága. Mindezen körülmények reménységet nyujtanak arra, hogy az egy tanító egy részről a fegyelmet gondosabban gyakorolhatja, másrészről, hogy a megosztás által a tanítás eredménye is sikeresebb lesz. Felkérem az iskolaszéki elnököt, hogy ezen intézkedésemről az érdekelt Posta Lajos tanító urat és Arad vármegye kir. tanfelügyelőjét értesítse.

14. Okt. 3. 869—1911. sz. a. Farkas Irén okleveles tanítónőnek a sarkadi református presbiterium 52—1911. sz. határozata alapján, E. T. VI—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy a Nagy Lajos tanító úr nyugdíjazásával megüresedett I. oszt. leánytanítói állást (III. t. áll.) elfoglalhassa s azzal együttjáró mindennemű kötelességét díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesithesse.

15. Okt. 3. 869—1911. sz. a. Kiss Mária özv. Mindszenti Imréné okleveles tanítónőnek a sarkadi református presbiterium 53—1911. számú választó határozata alapján, E. T. VI—29. §-a értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy az V—VI-ik leánytanítói állomással együttjáró mindennemű kötelességét díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen teljesíthesse és végezhesse.

Eskütételre legközelebbi egyházmegyei közgyűlésünkön, minden további felszólítás bevárása nélkül jelentkezni tartozik.

A nagyszalontai református egyházmegye tanítói segélyegyletének hivatalból kötelezett tagja.

16. Okt. 12. 879—1911. sz. a. Papp János okleveles tanító úrnak az erdőgyaraki persbiterium 1—1911 szept. 24. sz. határozata alapján az E. T. VI—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatal-

maztam őt arra, hogy az erdőgyaraki egyháznál eltávozás folytán megüresedett második tanítói állást elfoglalhassa s azzal együttjáró mindennemű kötelességét díjlevélben foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

Kikötöttem azonban, hogy Papp János a református vallás és énektanítás módszertanából Debrecenben vizsgát tenni s arról nyert bizonyítványát az esperesi hivatalnak bemutatni tartozik.

Eskütételre a legközelebbi egyházmegyei gyűlésen minden további felszólítás bevárása nélkül megjelenni tartozik.

A nagyszalontai egyházmegye tanítói segély-egyletének kötelezett tagja.

17. Nov. 9. 906—1911. sz. a. Nagyzerénden Hevesi Józsefné Molnár Piroska okleveles tanítónőnek engedélyt adtam arra, hogy kineveztetése esetén az aradi állami gyermekmenhely nagyzeréndi telepén a felügyelői állást elfoglalhassa s azzal járó kötelességét teljesíthesse.

Kikötöm azonban, hogy a telepfelügyelői kötelességét a rendes iskolai időn kívül végezze és teljesítse, hogy ezáltal tanítónői kötelességének teljesítésében gátolva ne legyen.

Hogy az állami gyermekmenhely ügyrendjét tanulmányozhassa s mellékfoglalkozásával együttjáró kötelességeinek teljesítésére útbaigazítást és begyakorlást nyerhessen, ha azt a rendes szünidő alatt nem teheti, illetékes iskolaszéki elnökétől egy heti szabadságidőt kérni köteles lesz.

18. Nov. 15. 919—1911. sz. a. Galambos Juliánna oklevéles tanítónőnek bemutatott működési bizonyítványa és a komádii presbiterium 66—1911. sz. választó határozata alapján, az E. T. VI.—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Komádiban a leánytanítói állást elfoglalhassa és a leányiskola belső III—IV. osztályának vezetésével járó mindennemű tennivalóját, díjlevelében foglalt javadalmának élvezete mellett, jogérvényesen teljesíthesse és végezhesse.

Eskütételre a legközelebbi egyházmegyei gyűlésen minden további felszólítás bevárása nélkül megjelenni köteles.

A nagyszalontai egyházmegye tanítói segély-egyletének kötelezett tagja.

19. Okt. 20. 925—1911. sz. a. A debreceni református főgimnázium igazgatósága 1260—1911. sz. a. három tanuló kérvényét küldte hozzánk egyházmegyénk alapítványi ösztöndíjának elnyerése ügyében, ú. m.:

Nagy Aladár VI. oszt. tanuló, ugrai lelkész fia. Előmeneteli osztályzata: 5 jeles, 4 jó.

Somogyi Sándor VI. oszt. tanuló, nyirábrányi özvegy postamesternő fia. Előmeneteli osztályzata: 4 jeles, 4 jó.

Kiss József VI. oszt. tanuló, nyugalmazott postai altiszt fia. Előmeneteli osztályzata : 6 jó, 2 elégséges.

A nagyszalontai egyházmegye ösztöndíj-alapítványára Nagy Aladár VI. oszt. tanulót, mint aki egyházmegyénk kebelében működő lelkésznek a fia : egyházmegyénk közgyűlésének utólagos jóváhagyása reményében felvettem.

20. Dec. 11. 876—1911. sz. a. Kovács Károly tiszteletes atyafinak, ki theologiát hallgatott VIII. féléven át Debrecenben, főtiszteletű püspök úrnak 6305—1911. sz. kibocsátása (exmissió) alapján engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Körösszegapátiban tiszteletes Pató Károly lelkész úr mellett és felelősségére minden lelkészi tennivalót jogérvényesen végezhessen és teljesíthessen segédlelkészi minőségben.

21. Dec. 5. 963—1911. sz. a. Bartha Dezső tiszteletes atyafinak főtiszteletű püspök úr 6225—1911. sz. intézkedése alapján engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Berekböszörményben tiszteletes Budai János lelkész úr oldala mellett és felelősségére minden lelkészi tennivalót jogérvényesen végezhessen és teljesíthessen.

22. Dec. 17. 987—1911. sz. a. Jóváhagytam a presbiterium 52—1911. sz. határozata alapján azon szerződést, melyszerint Kiss Antal körösnagyharsányi tanító a javadalmához tartozó földet kiadta haszonbérbe 6 egymásután következő évre évi 800 kor. haszonbérért Serfőző Antal községi jegyzőnek.

23. Dec. 21. 992—1911. sz. a. Kozma Sándor okleveles tanító úrnak bemutatott szolgálati bizonyítványai — 16 drb — és a bélzeréndi presbiterium választási jegyzőkönyve alapján, E. T. VI.—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Bélzerénden a református tanítói állással együtt járó mindennemű kötelességét díjlevelében foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

A nagyszalontai egyházmegye tanítói segély-egyletének kötelezett tagja.

24. Dec. 993—1911. sz. a. Sinka Gyula okleveles lelkész úrnak beterjesztett okmányai és főtiszteletű püspök úrnak 6825—1911. számú kibocsátó bizonyítványa alapján engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Kisperegen nagytiszteletű Szondy Géza lelkész úr oldala mellett az ő felelősségére és költségére minden lelkészi tennivalót jogérvényesen végezhessen és teljesíthessen segédlelkészi minőségben.

25. Dec. 21. 1021—1911. sz. a. Nyiri Gyula negyedéves tanítóképző-intézeti tanulónak a főtiszteletű püspöki hivatalnak 6605—1911. sz. engedélye és a debreceni tanítóképző-intézet igazgatójának 1429—1911. sz. kibocsátó bizonyítványa alapján az E. T. VI.—

29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Mezőgyánban, mint ideiglenes tanító a kántortanítói állással együttjáró mindennemű kötelességét kikötött javadalmazásának élvezete mellett jogérvényesen teljesíthesse és végezhesse.

Kikötöttem azonban, hogy Nyiri Gyula ideiglenes tanító úr a hátralevő vizsgáit letenni, oklevelét megszerezni s ezekről nyert bizonyítványait hozzám beterjeszteni köteles.

26. Dec. 21. 1048—1911. sz. a. Egyházmegyénk elnöksége egyházmegyei közgyűlésünk utólagos jóváhagyása reményében megadta az engedélyt arra, hogy az árpádi egyház Boros Gábor lelkész, sz. Farkas Sándor gondnok, b. Sárközi Mihály, Hajdú Mihály, k. Sebesi Mihály presbiterek által aláírott, szabályszerűen kiállított kötelezvény mellett a nagyszalontai református egyházmegye lelkészi gyámintézeti pénztárából 7000 korona, azaz hétezer korona 6%-os kölcsönt vehessen fel jelzálogi biztosíték nélkül. Azonban az árpádi presbiteriumot kötelezték arra, hogy azon 500 kor. segélyt, melyet az Árpád és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet igazgatósága az iskolaépítés költségeinek fedezésére megszavazott, minden esztendőben rendeltetése céljára fordítsa, külön számlán kezelje s arról évenként a gondnoki számadással kapcsolatban egyházmegyénk számvevőszékéhez mindaddig okmányolt számadást terjesszen be, míg ezen kölcsön teljesen letörlesztve nem lesz.

27. Jan. 5. 1095—1911. Egyházmegyénk építtető-bizottsága a vadászi lelkészlakon levő istálló és sertésól tervét és költségvetését, mivel a vadászi presbiterium jelentése szerint a vállalkozó az épületet már el is készítette és a presbiterium annak átvételét nem kifogásolta, sőt jónak és átvehetőnek ítélte, jóváhagyta. De minthogy a tervet és a költségvetést a presbiterium utólagosan terjesztette be, egyházmegyénk építtető-bizottsága minden következményekért való felelősséget a vadászi presbiteriumra hárított át.

28. Jan. 3. 1126—1911. sz. a. A berekböszörményi presbiterium 5—1911 dec. 24. sz. határozata alapján megengedtem, hogy a berekböszörményi egyház a berekböszörményi takarékpénztárból a presbiterium által kijelölt tagok aláírása mellett 800 kor., azaz nyolcszáz korona ideiglenes kölcsönt vehessen fel, hogy a belhivatalnokok fizetését a folyó 1912 január 1. napján kiegyenlítse.

Kikötöttem azonban, hogy ezen 800 korona kölcsönt a folyó 1912. évi október hó 1-ső napjáig az egyház rendes bevételeiből múlhatatlanul kifizesse s annak megtörténtéről a lelkész és gondnok az esperesi hivatalnak jelentést tegyen.

Minthogy a berekböszörményi presbiterium már a múlt esztendőben is ilyen kölcsön felvétel által teljesítette fizetési kötelezettségeit: ezen kölcsönzést rendszeressé tenni nem engedem.

Utasítottam a presbiteriumot, hogy más módon gondoskodjék rendes szükségletei fedezéséről. Az egyházi adó behajtást nagy szorgalommal és körültekintő gondossággal eszközölje az egész év folyama alatt. Szóval gondoskodjék arról, hogy ennek az esztendőnek a végén és a jövőnek az elején kölcsönvételre ne szoruljon.

29. Jan. 9. 1140—1911. sz. Sinka Gyuláné Szép Erzsébet okleveles tanítónőnek a kisperegi presbiterium 51—1911. sz. határozata alapján, E. T. VI—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Kisperegen a tanítói állománnyal együttjáró mindennemű kötelességét ideiglenes minőségben a presbiterium által részére megállapított fizetés élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

30. Jan. 4. 7—1912. sz. a. Varga József okleveles tanító úrnak bemutatott szolgálati bizonyítványai és a nagyszalontai református presbiterium 77—1911. sz. választó határozata alapján, az E. T. VI—29. §. értelmében engedélyt adok és felhatalmazom őt arra, hogy Nagyszalontán a XVII-ik (belső bagos-utcai leánytanítóság) tanítói állással együttjáró mindennemű kötelességét díjlevelében foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

31. jan. 4. 9—1912. sz. a. Borbély Anna okleveles tanítónőnek bemutatott szolgálati bizonyítványai és a nagyszalontai református presbiterium 77—1911. sz. választó határozata alapján, E. T. VI—29. §. értelmében engedélyt adok és felhatalmaztam őt arra, hogy Nagyszalontán a XVIII-ik (belső bagos-utcai leánytanítóság) tanítói állománnyal együttjáró mindennemű kötelességét díjlevélében foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

32. Jan. 4. 8—1912. sz. a. Balogh Nándor okleveles tanítónak bemutatott bizonyítványai és a nagyszalontai presbiterium 77—1911. sz. választó határozata alapján E. T. VI—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Nagyszalontán a Varga József tanító megválasztásával megüresedett I. B. osztályú fitanítói állománnyal együttjáró mindennemű kötelességét díjlevelében foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen teljesíthesse és végezhesse.

33. Jan. 23. 14—1912. sz. Egyházmegyénk építtető bizottsága az 1911. évi január 3-án tartott bizottsági ülésének 3-ik számában felsorolt követelmények szerint átalakított vadászi iskola tervét és költségvetését annak kiemelésével, hogy a tantermek 9 méter hosszúságúak legyenek, az építő-szakértő véleményében felsoroltak kötelezővé tétele mellett jóváhagyta és az építésre az engedélyt megadta.

34. Jan. 23. 23—1912. sz. Egyházmegyénk építtető-bizottsága

az okányi torony és templom kijavítására vonatkozó költségvetést az építő szakértő véleményének kötelezővé tétele mellett jóváhagyta. Az árlejtést kötelezővé tette és kikötötte, hogy a munkálatot csak arra képesített vállalkozónak adhatják ki.

35. Jan. 11. 21—1912. sz. a. Minthogy Bagdi János dékáni állásáról lemondott, betegeskedésére való hivatkozással, felkértem az iskolalátogatásra Fogarassy Bálint ágyai lelkészt és egyházmegyei jegyzőt.

36. Jan. 11. 4—1912. sz. a. A borossebesi presbiterium 3—1912 január 21-iki határozata alapján jóváhagytam azon szerződést, mely szerint Szabó József borossebesi lelkész 2 drb földjét (9410 négyszögöl és 1418 négyszögöl) csemetekerti célokra 380 korona évi haszonbérért a m. kir. állami erdészeti hivatalnak 7 egymás után következő évre bérbe adta.

37. Jan. 12. 33—1912. sz. a. Kovács Ilona okleveles tanítónőnek bemutatott oklevele és a sarkadi presbiterium 76—1911. sz. határozata alapján, E. T. VI. 29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Sarkadon az V—VI-ik leánytanítói állomást elfoglalhassa és ezen állással járó mindennemű kötelességét díjlevelében foglalt javadalmának élvezete mellett jogérvényesen végezhesse és teljesíthesse.

38. Febr. 6. 85—1912. sz. a. Gede István IV. oszt. tanítóképző-intézeti tanulónak a főtiszteletű püspök úr 6606—1911. sz. kibocsátó levele ; a biharugrai református presbiterium V. 1911. évi november 26. sz. határozata alapján az E.T. VI.—29. §. értelmében engedélyt adtam és felhatalmaztam őt arra, hogy Biharugrán a kántortanítói állást ideiglenes minőségben elfoglalhassa és ezen állomással járó mindennemű kötelességét jogérvényesen végezhesse.

Figyelmeztettem Gede István tanító urat, hogy még hátralevő vizsgáit a rendes időben letenni, az oklevelet megszerezni s a bizonyítványokat minden további felszólítás bevárása nélkül hozzám beterjeszteni köteles.

39. Febr. 28. 133—1912. sz. a. Engedélyt adtam arra, hogy a belényessonkolyosi egyház 85 kor. 85 fillér 1911. évi túlkiadását, hogy a számadást ne túlkiadással zárják le : kölcsönnel fedezhesse.

40. Márc. 14. 25—1912. sz. a. A radnalippai presbiterium 3—1912. évi március 12. sz. határozata alapján megadtam az engedélyt arra, hogy a magyar királyi államépítészeti hivatal 103—1912. sz. javaslata és tanácsa értelmében az imaházat és a lelkészi lakást, azon a fedél és az utcai külső fal kihanyatlását gyökeresen kijavíttassa.

Jóváhagytam a Fillinger Józseffel és Fillinger Jánossal 387 kor. 50 fill. kötött egyezséget s ennek fedezetére engedélyeztem, hogy

az épületek javítására előirányzott 120 koronát felhasználhatják s a még hiányzó 267 kor. 50 fillért a templomalapból egészítsék ki.

41. Fájó szívvel jelentem be, hogy Bagdány János feketetóti lelkész sok testi és lelki szenvedései után megnyugodott. Meghalt Mezőtúron, 1911 november 26-án. Pihenjen békében! Nyugodjék csendesen!

A feketetóti egyházra való felügyelettel Bugyi János erdőgyaraki lelkészt bíztam meg, ki azt elvállalta és a rábízott tennivalókat a lelkész nélkül árván maradt egyházban hűségesen teljesítette.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Ezekben soroltam elő röviden azon elnöki főbb intézkedéseket, melyeket egyházmegyénk legközelebbi közgyűlése óta tettem.

Kérem azokat általában tudomásul venni s amennyiben egyházi törvényeink rendelkezésével megegyeznek, egyszersmind jóváhagyni.

Mély tisztelettel vagyok

Sarkad, 1912 március hó 21-ik napján.

Balog Ambrus,
esperes.

Egyházmegyénk közgyűlése ezen jelentést, — melyet az esperesi hivatal a gyűlés minden tagjának megküldött s amely jegyzőkönyvünkbe is fel lesz véve, — felolvasottnak tekinti, s mivel intézkedései az egyházi törvények rendelkezésével megegyeznek, azokat általában jóváhagyja, a megerősítés végett a közgyűlés hatásköréhez tartozókat megerősíti a következő pontok alatt:

a 2., 3., 5., 9., 10., 11., 12., 14., 15., 16., 18., 23., 29., 30., 31., 32. és 37. pont alatt említett s az illető presbiteriumok által törvényszerűen megválasztott tanítókat és tanítónőket hivatalukban megerősíti s kötelezi őket, — ha még nem tették volna, — az egyházmegyei tanítói segélyegyletbe való belépésre;

a 25. és 38. pont alatt említett s ideiglenes minőségben alkalmazott tanítók részére adott esperesi felhatalmazásokat, az azokban foglalt kikötésekkel együtt, jóváhagyja közgyűlésünk;

a 4., 20., 21. és 24. pont alatt felvett vallástanító-segédlelkész, illetőleg segédlelkészek részére adott esperesi felhatalmazásokat kikötéseikkel együtt jóváhagyja közgyűlésünk;

ad 1. helyesli közgyűlésünk esperes azon eljárását, mely szerint nem hagyta jóvá a kisperegi presbiterium azon határozatát, hogy az 1911 szeptember 1-én nyugdíjba helyezett Szűcs József október 1-ig a tanítói lakásban maradhasson és taníthasson is; mert ez úgy a nyugdíj-törvény rendelkezésével, mint a nyugdíjazás időpontját megállapító kultuszminiszteri rendelettel, valamint az iskolaügy jól felfogott érdekével ellenkezik;

az egyházmegyei építtető-bizottság jóváhagyása alapján:

ad 6. a magyarcsékei lelkészlaknak,

ad 7. a körösnagyharsányi fiúiskolának,

ad 27. a vadászi lelkészlak udvarán istállónak és sertésólnak,

ad 33. a vadászi iskolának,

ad 34. az okányi torony és templom kijavításának,

azután esperes engedélye alapján:

ad 40. a radnalippai imaház és lelkészi lakás kijavításának

tervét és költségvetését, az egyházmegyei szakértő által ajánlott, az építtető-bizottság által kötelezővé tett s a hivatolt számoknál külön-külön elősorolt feltételek, módosítások és utasítások szigorú megtartása mellett, s a radnalippai javítási munkálat szerződését és a költség fedezetére vonatkozó esperesi engedélyt jóváhagyja közgyűlésünk is;

ad. 8. nem hagyja jóvá közgyűlésünk a kisperegi presbiterium azon intézkedését, hogy tandíjkárpótlás iránti kérelme elutasítása miatt a 3-ik iskolában a tanítást beszüntetik s a fiúkat a leánytanító és a vegyes iskola tanítója között megosztják; hanem utasítja a kisperegi presbiteriumot a 3-ik tanítói állásnak az eddigi módon való fentartására; mert tandíjkárpótlási kérvényük sikertelensége azt bizonyítja, hogy nem is volt jogcímük tandíjkárpótlásra; de ettől eltekintve is 250—300 tankötelesnek két tanterembe összezsúfolását s két tanító keze alá adását a törvény sem engedi meg;

ad. 13. jóváhagyja közgyűlésünk esperesnek a kényszerhelyzet által indokolt amaz eljárását, mely szerint megengedte, hogy a feketegyarmati leánytanító 112 növendékét két csoportba osztva

a III—VI. osztályt délelőtt, az I—II. osztályt délután taníthassa; de nyomatékosan figyelmezteti a feketegyarmati egyházat közgyűlésünk 111—1911. számú határozatára, mely az egyházat harmadik iskola építésére és tanítói állás szervezésére kötelezi;

ad. 17. megengedi közgyűlésünk, hogy Hevesi Józsefné nagyzeréndi tanítónő az aradi állami gyermekmenhely nagyzeréndi telepén a felügyelői állást elfogadhassa az esperes által kikötött feltételek mellett.

Jóváhagyja közgyűlésünk:

ad. 19. Nagy Aladár debreceni VI. gimn. oszt. tanulónak egyházmegyénk alapítványára történt felvételét;

ad. 22. a körösnagyharsányi fitanítói földeknek 6 évre;

ad. 36. a borossebesi lelkészi két darab földnek 7 évre való haszonbérbe adását;

ad. 26. jóváhagyja közgyűlésünk az árpádi egyháznak az egyházmegyei elnökség engedélye alapján a gyámintézettől felvett 7000 koronás kölcsönét az engedélyben kikötött feltételek pontos megtartása mellett.

Tudomásul veszi:

ad. 28. a berekböszörményi s

ad. 39. a belényessonkolyosi egyház ideiglenes kölcsönét; a maga részéről is hangsulyozván a berekböszörményi egyházzal szemben azon figyelmeztetést, hogy okos előreszámítás és gondos gazdálkodás mellett igyekezzék az évi számadást olyan maradvánnyal zárni, mely a következő év elején felmerülő szükségletek fedezésére elegendő legyen, hogy így ne szoruljon mindig évről-évre újabb és újabb kisegítő kölcsönök felvételére;

ad. 35. hogy a betegeskedése miatt dékáni tisztéről lemondott Bagdi János helyett Fogarassy Bálint ágyai lelkész végezte a dékáni látogatást: tudomásul szolgál.

ad. 41. Őszinte részvéttel értesül közgyűlésünk

BAGDÁNY JÁNOS

feketóti lelkésznek, az egyszerű, igénytelen, de becsületes és hűséges szolgatársnak, hosszas testi és lelki szenvedés után, élete derekán, szülővárosában, Mezőtúron történt elhunytát. Amidőn nevét és emlékét jegyzőkönyvünkben megörökítjük, innen a távolból áldó sóhajtásunk száll felé. Legyen könnyű leroskadt testének a szülőföld szelíden takaró hantja ; Urához megtért lelke pedig nyerje meg a hű szolgáknak ígért mennyei jutalmat.

A felügyelet ellátására vonatkozó esperesi intézkedést közgyűlésünk jóváhagyja.

9. Esperes beterjeszti következő jelentését a skontro-ügyekről :

C) Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés !

A skontro-ügyekről a következő jelentést teszem : *A*) A vallás- és közoktatásügyi miniszterium az 1907. évi XLVII. törvénycikk és az 1908. évi XXVI. törvénycikk alapján korpótlék, fizetéskiegészítés és tandíjkárpótlás címen a következő államsegélyt utalta ki a tanító urak és az iskolafentartó egyházak részére :

Egyház neve	Tanító neve	Miniszteri leirat száma	Hány éves korpótlék	Fizetés kiegészítés K	f	Korpótlék K	f	Tandíj kárpótlás K	f
Biharugra .	Hajdu Emma . .	140,359		900	—	—	—	—	—
Erdőgyarak	Papp János . . .	156,171		900	—	—	—	—	—
Komádi . .	Ref. iskola	50,840		—	—	—	—	2603	—
Komádi . .	Kiss Lajos	124,815	III.	—	—	100	—	—	—
Komádi . .	Galambos Juliánna	156,163	—	600	—	—	—		—
Komádi . .	Szentandrási József.	140,360	I.	—	—	200	—	—	—
Körössz.-ap	Szabó Károly . . .	124,833	—	212	—	—	—	—	—
Mezőgyán .	Bajzáth Ilona . .	140,361	—	900	—	—	—	—	—
Mezősas . .	Ref. iskola	8,291	—	—	—	—	—	468	—
N.-Szalonta.	Bakos Sándor . .	10,916	I.	—	—	200	—	—	—
N.-Szalonta.	Szabó Gyula . . .	140,110	I.	—	—	100	—	—	—
N.-Szalonta.	Kiss Mária	140,097	I.	—	—	200	—	—	—
N.-Szalonta.	Költő László . . .	140,119	I-II	—	—	400	—	—	—
Sarkad . .	Kovács Irma . . .	124,826	—	900	—	—	—	—	—
Sarkad . .	Ref. iskola	145,899	—	—	—	—	—	623	—
Tenke . . .	Oláh Ferenc . . .	140,147	I.	—	—	200	—		
Városfenes .	Jakob István . . .	49,417	—	—	—	—	—	362	—
Városfenes .	T. Somogyi Etelka .	,,	—	—	—	—	—	362	—
Városfenes .	Balogh Ferenc . .	,,	—	—	—	—	—	30	16
Városfenes .	Csatári Lajos . . .	,,	—	—	—	—	—	120	66
N.-Szalonta.	Borbély Anna . .	22,970	—	900	—	—	—	—	—
Köröstárk. .	Dabizs Ferenc . .	18,177	I-III	—	—	500	—	—	—
			Összesen	5312	—	1900	—	4568	82

B) *Kimutatás*

a nagyszalontai református egyház gondnokának Mogyorós Mihálynak kezelése alatt álló templom-alapokról és alapítványokról.

Sorszám	Alapítvány neve	1910 dec. 31. K	f	1911 dec. 31. K	f	Szaporulat K	f
1	Bajó János alapítv. . .	895	36	940	62	45	26
2	Kiss Ferenc ,, . .	892	44	937	56	45	12
3	Nagyszalontai ,, . .	293	80	308	61	14	81
4	Bonczos Mihály ,, . .	2966	99	3116	99	150	—
5	Balogh József ,, . .	222	94	234	17	11	23
6	Megyeri Istvánné ,, . .	213	40	224	14	10	74
7	K. Balogh József ,, . .	1047	54	1100	52	52	98
	Összesen	6532	47	6862	61	330	14

Mély tisztelettel vagyok
Sarkad, 1912. évi március hó 25-ik napján.

Balog Ambrus,
csperes.

Egyházmegyénk közgyűlése esperes jelentését a skontro-ügyekről tudomásul veszi s jegyzőkönyvében kinyomatni rendeli.

10. Esperes beterjeszti számadását az 1911. év október 1-től 1912. év március 26-ig továbbított pénzekről, melyeknek összege 16,266·99 K. A számadást egyházmegyénk számvevőszéke felülvizsgálta, minden tételét okmányokkal igazoltnak s mint ilyet rendben találta.

A nagyszalontai református egyházmegye esperesének számadása a továbbított pénzekről 1911 okt. 1-től 1912 márcziás 26-ig.

Sorszám	Idő	Megnevezés	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
1	okt. 1.	Egyh. k. pztár népisk. tőke segélye	6000	—	—	—
2	„ 1.	B.-újlak lelk. és gond. n. isk. t. seg.	—	—	3,000	—
3	„ 1.	Körösszegap. gondn. n. isk. t. seg. .	—	—	3,000	—
4	„ 13.	E. ker. pztár rend. állams. 1911.	1,966	—	—	—
5	„ 14.	E.-ker. pztár Tűzk. bizt. jut. 1911.	84	72	—	—
6	„ 14.	E.-ker. B. Baldány al. jut. 1911.	102	—	—	—
7	„ 14.	E.-ker. pztárn. r. áll.-s. ny. bélyegre	—	—	7	50
8	„ 30.	Gyorok rendes államsegély . . .	—	—	100	—
9	„ 30.	M.-Cséke Török Pál rendes állams.	—	—	100	—
10	„ 30.	E.-Gyarak Bugyi János „ „	—	—	40	—
11	„ 30.	Illye Szőke Lajos „ „	—	—	60	—
12	„ 30.	Lippa egyh. gondnok „ „	—	—	100	—
13	„ 30.	Szapáry-lig. Fogarassy B. „ „	—	—	100	—
14	30.	M.-Remese egyh. gondn. „ „	—	—	45	—
15	„ 30.	Feketetót egyh. gondn. „ „	—	—	5	—
16	„ 30.	Csermő egyh. gondn. „ „	—	—	100	—
17	„ 30.	Szinte „ „	—	—	100	—
18	„ 31.	N.-váradi tan.-képző „ „	—	—	320	—
19	„ 31.	N.-váradi tanítónőképző tűzkárb. jutalékból	—	—	80	—
20	„ 31.	B.-Ugra lelk. gy.-int. r. áll. seg.-ből	—	—	888	50
21	„ 31.	Biharugra lelk. gyámint. Baldácsy-alapból	—	—	102	—
		Átvitel	8152	72	8148	—

Sorszám	Idő	Megnevezés	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
		Áthozat	8152	72	8148	—
22	okt. 31.	Geszt egyhm. pénztárnak tűzkár bizt. jutalékból	—	—	4	72
23	nov. 9.	E.-ker. pztár szt.-l.-falvai épít. seg.	5,164	27	—	—
24	„ 10.	Szent.-l.-falva e.-gondnoknak . .	—	—	5,164	27
25	„ 28.	Debreczen e.-ker. péztár ref. s. egyl.	950	—	—	—
26	„ 29.	Belény. e.-gondn. ref. seg. egyl.-ből	—	—	100	—
27	„ 29.	Belény. Bottyán P. Vaskóhért ref. segélyegyletből	—	—	100	—
28	„ 29.	Csermő—egyh. gondnok, s. egyl.	—	—	100	—
29	„ 29.	Vajda M. Kisháza s-Széplak s. egyl.	—	—	100	—
30	„ 29.	M.-Remete egyh. gondn. r. s. egyl.	—	—	100	—
31	„ 29.	Pankota e. gondn. ref. seg. egyl.	—	—	100	—
32	„ 29.	Lippa Lengyel Imre ref. seg. egyl.	—	—	100	—
33	„ 29.	Ágya Fogarassy B. ref. seg. egyl.	—	—	100	—
34	„ 29.	Szinte Fogarassy B. ref. seg. egyl.	—	—	50	—
35	„ 29.	M.-Cséke Könyves J. ref. seg. egyl.	—	—	100	—
36	1912 márc. 5.	E.-ker. pztár Szinte népisk. t. seg.	2,000	—	—	—
			16266	99	16266	99

azaz tizenhatezerkettőszázhatvanhat K 99 fillér.
Sarkad, 1912 március hó 26-ik napján.

Balog Ambrus,
esperes.

Megvizsgáltuk s rendben találtuk.
Nagyszalontán, 1912 március 28.

Rácz Gyula,
e. m. számvevőszéki elnök.

Varga Zoltán,
e. m. számvevőszéki tag.

Egyházmegyénk közgyűlése esperes számadását a továbbított pénzekről, a számvevőszék jelentése alapján jóváhagyja s részére a felmentvényt, a szokásos fentartással megadja. A számadást egész terjedelmében kinyomatni, okmányaival együtt levéltárba helyezni rendeli el.

11. Az egyházmegyei közigazgatási pénztár 1911. évi állapotáról Szabó István pénztáros beterjeszti számadását, melyet az egyházmegyei számvevőszék megvizsgált s minden tételét helyesnek és okmányokkal igazoltnak talált. Értékek összege: (3 drb takarékpénztári betéti könyv és 2 drb. kötvény) 14,368 K 86 fillér.

Beterjeszti pénztáros az általa továbbított adócsökkentési segélyek 1911. első és második félévi, a számvevőszék által megvizsgált s rendben talált számadását is.

A közigazgatási költségekkel hátralékos egyházközségek tartozásainak behajtására ajánlja a számvevőszék, hogy egyházmegyénk közgyűlése sürgesse meg azok befizetését. Berekböszörménnyel szemben, — mint amely egyház 265·32 K-val van hátrálékban és lelkészi könyvtári díjat pedig még soha nem fizetett, — erélyesebb eljárás foganatbavételét javasolja.

A) *Számadás az egyházmegyei pénztár értékeiről.*

Sorszám	Az érték megnevezése	1911 jan. 1-iki betétállomány s évközi kamat		Összesen	
		K	f	K	f
1	Egyházmegyei közigazgatási költség pénztára a nagyszalontai takarékpénztár 4116. sz. betétkönyvén elhelyezve :				
	betétállomány 1911 január 1-én	8,026	45		
	5%-os tőkésített kamat	406	29		
	betétállomány 1912 január 1-én			8,432	74
2	Egyházmegyei tűzkárbiztosítási jutalék pénztára a 3864. sz. betétkönyvön elhelyezve :				
	betétállomány 1911 január 1-én	1,237	69		
	5%-os tőkésített kamat	62	59		
	betétállomány 1912 január 1-én	—	—	1,300	28
3	Egyházmegyei vegyesek pénztára a 7059. számú betétkönyvön elhelyezve :				
	betétállomány 1911 január 1-én	3,841	44	—	—
	5%-os tőkésített kamat	194	40		
	betétállomány 1912 január 1-én			4,035	84
4	Két darab kötvény értéke.	600	—	600	—
	Értékek összege	14368	86	14368	86

Szóval : Tizennégyezerháromszázhatvannyolc K 86 fill.

Geszt, 1912 február hó 20.

Szabó István,
egyházmegyei pénztárnok.

Hogy ezen értékek egyházmegyei pénztárnoknál megvannak : igazoljuk

Nagyszalonta, 1912 március hó 11.

Rácz Gyula,
Márton István,
egyházmegyei számvevők.

B) *Számadás az egyházmegyei közigazgatási költségekről.*

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
	1911					
1	jan. 16.	Pénztári maradvány	1,750	95	—	—
2	febr. 6.	Bessenyei dék. által. portóval . .	—	—	36	20
3	„ 6.	Perecz I. dék. által. portóval . .	—	—	36	—
4	„ 7.	Kassay B. dék. általánya portóval	—	—	46	20
5	„ 7.	130 darab Jelentő-ív	—	—	4	—
6	„ 10.	Széplak közigazg. költség hátralék	2	36	—	—
7	„ 15.	Számvevőszék postakönyve . . .	—	—	10	—
8	„ 15.	Fogarassy dék. úti átalánya prtóv.	—	—	40	20
9	„ 23.	Kolumbán dék. uti átal. portóval	—	—	10	—
10	márc. 7.	Fuvardíj Szalontára	—	—	3	—
11	„ 7.	Napidíj számadásvizsgálatkor . .	—	—	8	—
12	„ 9.	Szathmáry dék. átal. portóval .	—	—	38	20
13	„ 10.	Csécsi I. dék. átalánya portóval	—	—	18	10
14	ápr. 19.	Tanügyi biz. tagok gyűlési napidíja	—	—	96	—
15	„ 19.	Szondy G. gyűlési fuvardíja . .	—	—	10	—
16	„ 19.	Szathmáry „ „	—	—	10	—
17	„ 19.	Számvevők fuvar- s napidíja . .	—	—	60	—
18	„ 19.	Gyűlési két fuvar Szalontára . .	—	—	6	—
19	„ 20.	Esperesi s tanácsbírói gyűl. n.-díjak	—	—	58	—
20	„ 20.	Jegyzők napidíja	—	—	24	—
21	„ 20.	Tanítóképv. napi- s fuvardíja . .	—	—	30	—
22	„ 21.	Esperes s tanácsbírák napidíja bírósági ülésen	—	—	58	—
23	„ 21.	Jegyzők napidíja bírósági ülésen	—	—	16	—
24	„ 28.	Esperesi jelent. s írópapirok ára.	—	—	86	40
25	május 2.	Szondy G. dék. átalánya portóval	—	—	36	20
26.	„ 12.	Nagy I. ker. képv. útiátal. portóv.	—	—	70	20
27	„ 12.	Szabó I. ker. képv. úti átal. portóv.	—	—	70	—
28	„ 31.	Bagdi J. visitation. átal. portóv.	—	—	48	20
29	június 3.	Nagy I. „ „ „	—	—	60	20
30	„ 14.	Szabó I. „ „ „	—	—	90	—
31	„ 26.	Csécsi I. „ „ „	—	—	96	20
32	július 4.	Irodai kellékek.	—	—	23	65
33	„ 6.	Esperes visitationalis átalánya .	—	—	90	—
34	„ 6.	Egyhm. jkönyv nyom.-kor portók	—	—	3	15
35	„ 14.	Közigazgatási államsegély	1,990	—	—	—
36	„ 14.	ennek általunk fizetett portója	—	—	1	06
37	„ 14.	Tavaszi egyhm. jekönyv ára portv.	—	—	674	—
38	aug. 1.	Lelk. könyvtárdíjak beküld. portóv	—	—	450	60
		Átvitel	3743	31	1292	10

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
	1911.	Áthozat	3743	31	1292	10
39	aug. 9.	Nagy I. e. ker. képviselő útiátalánya portóval	—	—	70	20
40	„ 9.	Szabó I. e. ker. képv. úti át. portóv.	—	—	70	—
41	„ 31.	Esperesi pecsétdíjakból	68	—	—	—
42	„ 31.	Esperes hivatalos kiadásai . . .	—	—	59	20
43	szept. 4.	Fuvar Szalontára.	—	—	3	—
44	„ 14.	Tanügyi biz. tagok napidíjai . .	—	—	30	—
45	„ 14.	Esperes s tanácsbírák napidíja .	—	—	58	—
46	„ 14.	Jegyzők . . . . . „ . . .	—	—	24	—
47	„ 14.	Számvevők . . . . . „ . . .	—	—	32	—
48	„ 14.	Egyházm. tanítóképviselők napis fuvardíja	—	—	24	—
49	„ 14.	Böszörményi L. visit. költsége. .	—	—	6	—
50	„ 14.	Számvevőszéki elnöknek papirárú	—	—	21	90
51	„ 14.	Számvevősz. elnöknek könyvszekr.	—	—	45	—
52	„ 14.	100 drb esperesi jelentés	—	—	52	—
53	„ 16.	Irógép árának I. részl. portóval .	—	—	100	20
54	okt. 3.	Széll K. nagyváradi igazg. űlési kiadásai 2 izben	—	—	20	10
55	„ 3.	Tanügyi biz. előadó tiszteletdíja portóval	—	—	60	20
56	„ 4.	Szentleányfalva közigazg. költs. folyó évi	13	28	—	—
57	„ 5.	Ágya közigazg. költs. f. é. .	32	46	—	—
58	„ 5.	Belényes „ „ „ „	12	56	—	—
59	„ 10.	Aljegyző tiszteletdíja port. . . .	—	—	60	20
60	„ 10.	Vadász közigazg. költs. f. é. . .	28	50	—	—
61	„ 10.	Tenke „ „ „ „ .	40	80	—	—
62	„ 11.	Irógép árának II. részlete. . . .	—	—	200	—
63	„ 13.	Erdőgyarak közigazg. költs. f. é..	24	86	—	—
64	„ 13.	Mezősas „ „ „ „	31	46	—	—
65	„ 14.	Geszt „ „ „ „	28	40	—	—
66	„ 14.	Talpas „ „ „ „	2	06	—	—
67	„ 18.	Gyanta „ „ „ „	28	86	—	—
68	„ 19.	Ugra „ „ „ „	37	08	—	—
69	„ 23.	Szintye „ „ „ „	4	36	—	—
70	„ 27.	Ant „ „ „ „	20	54	—	—
71	„ 27.	Feketegyarmat „ „ „ „	35	84	—	—
72	„ 29.	Széll K. igazgatótanácsi kiadása. .	—	—	10	—
73	„ 29.	Nagyszalonta közigazg. költs. f. é.	228	78	—	—
74	„ 29.	Arad „ „ „ „	123	—	—	—
75	„ 30.	Harsány „ „ „ „	25	18	—	—
		Átvitel	4528	43	3363	76

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
	1911	Áthozat	4528	43	3363	76
76	okt. 31.	Szakál közigazg. költség f. é.	4	32	—	—
77	nov. 2.	Sonkolyos „ „ „ „	7	52	—	—
78	„ 2.	Jánosfalva „ „ „ „	5	68	—	—
79	„ 2.	Belényesújlak „ „ „ „	16	26	—	—
80	„ 2.	Fenes „ „ „ „	22	86	—	—
81	„ 2.	E. m. jegyzőkönyvek nyomatási portója	—	—	1	25
82	„ 3.	Tűzkárbiztosítási jutalék	4	72	—	—
83	„ 4.	Nagyzerénd közigazg. költs. f. é.	45	50	—	—
84	„ 4.	Okány „ „ „ „	60	72	—	—
85	„ 4.	Tamásda „ „ „ „	15	40	—	—
86	„ 5.	Gyorok „ „ „ „	5	72	—	—
87	„ 5.	Sarkad „ „ „ „	152	72	—	—
88	„ 6.	M.-Homorog „ „ „ „	25	18	—	—
89	„ 7.	Széplak „ „ „ „	2	36	—	—
90	„ 9.	Szemlak „ „ „ „	11	36	—	—
91	„ 10.	Bajj „ „ „ „	22	90	—	—
92	„ 10.	Simonyifalva „ „ „ „	4	08	—	—
93	„ 11.	Kisháza „ „ „ „	3	12	—	—
94	„ 15.	Borossebes „ „ „ „	6	90	—	—
95	„ 15.	Nagy I. ker. képv. úti átalánya portója	—	—	70	20
96	„ 15.	Szabó I. ker. képv. úti átalánya portója	—	—	70	—
97	„ 23.	E. m. gyűlési jegyzőkönyvek ára.	—	—	325	—
98	„ 23.	Pankota közigazg. költs. f. é..	7	34	—	—
99	„ 23.	Magyarcséke „ „ „ „	2	44	—	—
100	dec. 2.	Kötegyán „ „ „ „	50	—	—	—
101	„ 4.	Radnalippa „ „ „ „	3	98	—	—
102	„ 4.	Tárkány „ „ „ „	25	02	—	—
103	„ 5.	Komádi „ „ „ „	124	76	—	—
104	„ 11.	Bélzerind „ „ „ „	9	02	—	—
105	„ 11.	Erdőhegy „ „ hátr.	26	02	—	—
106	„ 11.	Erdőhegy „ „ f. é..	26	02	—	—
107	„ 11.	Kispereg „ „ „ „	33	84	—	—
108	„ 11.	Németpereg „ „ „ „	5	26	—	—
109	„ 14.	Irógép árának III. részlete. . . .	—	—	350	—
110	„ 17.	Remete közigazg. költs. f. é.	15	30	—	—
111	„ 17.	Kosgyán „ „ hátr.	—	16	—	—
112	„ 17.	Kosgyán „ „ f. é.	—	16	—	—
113	„ 24.	Árpád „ „ „ „	27	60	—	—
114	„ 24.	Csermő „ „ „ „	10	28	—	—
		Átvitel	5313	85	4180	21

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
	1911	Áthozat	5313	85	4180	21
115	dec. 29.	Tűzkárbizt. járúlék betétkönyvre	—	—	4	72
116	„ 31.	Főjegyző tiszteletdíja	—	—	200	—
117	„ 31.	Vaskóh közigazg. költs. f. é.	—	70	—	—
118	„ 31.	Mezőgyán „ „ „ „	37	68	—	—
119	„ 31.	Nyégerfalva „ „ „ „	4	28	—	—
120	„ 31.	Berekböszörmény közigazg. költs. hátr. részlet	90	—	—	—
121	„ 31.	Dobrest közigazg. költs. hátr. . .	1	54	—	—
122	„ 31.	Dobrest „ „ f. é. . .	1	54	—	—
123	„ 31.	Forgópénztár időközi kamatja .	41	72	—	—
		Végösszeg	5,491	31	4,384	93

Mérleg:

Bevétel	5491·31
Kiadás	4384·93
Számadási maradvány	1106·38

Szóval: Egyezeregyszázhat korona és 38 fillér.

Geszt, 1912 február hó 20.

Szabó István,
egyházmegyei pénztárnok.

Ezen számadást megvizsgáltuk, helyesen vezetettnek s okmányokkal igazoltnak találtuk.

Nagyszalonta, 1912 március hó 11.

Rácz Gyula,
Márton István,
egyházmegyei számvevők.

C) *Számadás a vegyes bevételekről és kiadásokról.*

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
	1911.					
1	jan. 14.	Pénztári maradvány	278	30	—	—
2	„ 14.	Zsadány 100 drb keresztelési jegy	—	80	—	—
3	„ 28.	Nagyzerind 235 kereszt. jegy és szállító-levél	2	—	—	—
4	„ 29.	50 postautalvány és 10 szállító-levél	—	—	2	20
5	márc. 4.	Sarkad 500 kereszt. jegy	4	—	—	—
6	„ 6.	Kiss Irma tanítói kebl. ill. részlet	4	—	—	—
7	máj. 27.	Énekvezérek Egyesületének segély portóval	—	—	10	10
8	jún. 15.	Szemlak Gusztáv A. perselypénz .	—	52	—	—
9	„ 15.	Pankota Gusztáv A. perselypénz.	—	30	—	—
10	„ 15.	Arad Gusztáv A. perselypénz . .	2	55	—	—
11	„ 19.	Tenke Gusztáv A. perselypénz .	1	—	—	—
12	„ 19.	Belényesújlak Gusztáv A. persely-pénz	—	50	—	—
13	„ 19.	Berekböszörmény Gusztáv A. perselypénz	1	14	—	—
14	„ 19.	Ugra Gusztáv A. perselypénz . .	—	48	—	—
15	„ 21.	Nagyzerind Gusztáv A. persely-pénz	1	—	—	—
16	„ 25.	Mezőgyán 100 kereszt. jegy . . .	—	80	—	—
17	„ 27.	Radnalippa Gusztáv A. persely-pénz	—	90	—	—
18	„ 27.	Geszt Gusztáv A. perselypénz . .	1	—	—	—
19	júl. 3.	Komádi Gusztáv A. perselypénz.	—	43	—	—
20	„ 8.	Erdőgyarak Gusztáv A. persely-pénz	—	30	—	—
21	aug. 27.	Feketetót alapítv. törzskönyv .	4	—		—
22	„ 27.	Feketetót Gusztáv A. perselypénz	1	—	—	—
23	okt. 3.	Nagyszalonta 500 kereszt. jegy. .	4	—	—	—
24	„ 3.	Nagyszalonta 100 esketési jegy. .	—	80	—	—
25	„ 3.	Nagyszalonta szállító-levél ára. .	—	12	—	—
26	„ 4.	Szentleányfalva lelk. könyvt. díj f. évi	10	—	—	—
27	„ 4.	Szentleányfalva múlt évi püspöki jelentések	2	90	—	—
28	„ 4.	Szentleányfalva alapítv. törzs-könyv.	4	—	—	—
		Átvitel	326	84	12	30

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
		Áthozat	326	84	12	30
29	okt. 4.	Szentleányfalva Gusztáv A. egyl. perselypénz	2	—	—	—
30	„ 4.	Csermő Gusztáv A. egyl. persely-pénz	1	—	—	—
31	„ 5.	Ágya lelk. könyvtárdíj f. é. . . .	10	—	—	—
32	„ 5.	Ágya múlt évi püspöki jelentések	2	90	—	—
33	„ 5.	Ágya alapítv. törzskönyv. . . .	4	—	—	—
34	„ 5.	Ágya Gusztáv A. perselypénz . .	1	—	—	—
35	„ 5.	Belényes lelk. könyvt. díj. f. é..	10	—	—	—
36	„ 5.	„ múlt évi püspöki jelent.	2	90	—	—
37	„ 5.	„ alapítványi törzskönyv .	4	—	—	—
38	„ 10.	Vadász lelk. könyvt. díj f. évi .	10	—	—	—
39	„ 10.	„ m. é. püsp. jelentések . .	2	90	—	—
40	„ 10.	„ alapítványi törzskönyv .	4	—	—	—
41	„ 10.	„ tanítói kebl. illeték . . .	4	20	—	—
42	„ 10.	Szilágyi K. tanítói kebl. illeték .	4	20	—	—
43	„ 11.	Tenke lelk. könyvt. díj f. é.. . .	10	—	—	—
44	„ 11.	„ m. é. püspöki jelentések .	2	90	—	—
45	„ 11.	„ alapítványi törzskönyv . .	4	—	—	—
46	„ 13.	Erdőgyarak lelk. könyvt. díj f. é.	10	—	—	—
47	„ 13.	„ m. é. püsp. jelent. .	2	90	—	—
48	„ 13.	„ alapítv. törzskönyv .	4	—	—	—
49	„ 13.	„ 100 kereszt. jegy . .	—	80	—	—
50	„ 13.	Mezősas lelk. könyvt. díj f. é.. .	10	—	—	—
51	„ 13.	„ m. é. püspöki jelentések	2	90	—	—
52	„ 13.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
53	„ 13.	„ 100 esketési jegy. . . .	—	80	—	—
54	„ 13.	„ tanítói kebl. illeték . .	4	20	—	—
55	„ 13.	Gellér K. tanítói kebl. illeték . .	4	20	—	—
56	„ 14.	Geszt lelk. könyvt. díj f. é.. . .	10	—	—	—
57	„ 14.	„ m. é. püsp. jelentések . .	2	90	—	—
58	„ 14.	„ alapítv. törzskönyv . . .	4	—	—	—
59	„ 18.	Gyorok Gusztáv A. pers.-pénz .	—	64	—	—
60	„ 19.	Ugra lelk. könyvt. díj f. é. . . .	10	—	—	—
61	„ 19.	„ m. é. püspöki jelentések . .	2	90	—	—
62	„ 19.	„ alapítv. törzskönyv	4	—	—	—
63	„ 23.	Szintye Gusztáv A. pers. pénz .	2	—	—	—
64	„ 27.	Ant lelk. könyvt. díj f. é.. . . .	10	—	—	—
65	„ 27.	„ m. é. püspöki jelentések . .	2	90	—	—
66	„ 27.	„ alapítv. törzskönyv	4	—	—	—
67	„ 27.	„ Gusztáv A. perselypénz . .	—	23	—	—
68	„ 27.	Feketegyarmat lelk. könyvtd. f. é .	10	—	—	—
		Átvitel	514	21	12	30

Tételszám	A tétel kelte-	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
		Áthozat	514	21	12	30
69	okt. 27.	Feketegyarmat m. é. püsp. jelent.	2	90	—	—
70	„ 27.	„ alapítv. törzskv. .	4	—	—	—
71	„ 27.	„ 8 ív számad. nymt.	—	40	—	—
72	„ 27.	„ főisk. kamat . .	41	58	—	—
73	„ 29.	Nagyszalonta lelk. könyvt. díj f. é.	10	—	—	—
74	„ 29.	„ m. é. püsp. jelent.	2	90	—	—
75	„ 29.	„ alapítv. törzsknyv.	4	—	—	—
76	„ 29.	„ Gusztáv A. pers. p.	5	14	—	—
77	„ 29.	„ supplic.-váltság . .	2	72	—	—
78	„ 29.	„ tan. kebel. illeték .	8	40	—	—
79	„ 29.	Varga J. tan. kebelezési illeték .	4	20	—	—
80	„ 29.	Máthé L. kebelbeli vált. illeték	2	10	—	—
81	„ 29.	Ritokh J. kebelb. vált. illeték . .	2	10	—	—
82	„ 29.	Ritókh J. tanítói kebl. illeték (Mezőgyán)	4	20	—	—
83	„ 29.	Ritókh J. 1 évi késed. kamat. .	—	34	—	—
84	„ 29.	Arad lelk. könyvt. díj f. é. . . .	10	—	—	—
85	„ 29.	„ m. é. püsp. jelentések . . .	2	90	—	—
86	„ 29.	„ alapítv. törzskönyv	4	—	—	—
87	„ 29.	„ tanítói kebl. illeték	4	20	—	—
88	„ 29.	Sajtos S. tan. kebl. illeték . . .	4	20	—	—
89	„ 30.	Harsány lelk. könyvt. díj f. é.. .	10	—	—	—
90	„ 30.	„ m. é. püsp. jelentések .	2	90	—	—
91	„ 30.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
92	„ 30.	„ tanítói kebl. illeték . .	4	20	—	—
93	„ 30.	„ Gusztáv A. pers. pénz .	1	31	—	—
94	„ 30.	„ suppl.-váltság	2	—	—	—
95	„ 30.	Kiss A. tanítói kebl. illeték . .	4	20	—	—
96	„ 31.	Szakál lelk. könyvt. díj f. é.. . .	10	—	—	—
97	„ 31.	„ népisk. tanterv	1	—	—	—
98	„ 31.	„ m. é. püsp. jelentések . .	2	90	—	—
99	„ 31.	„ alapítv. törzskönyv . . .	4	—	—	—
100	„ 31.	10,000 drb. kereszt. igazolvány .	—	—	36	—
101	nov. 2.	Sonkolyos lelk. könyvt. díj f. é.	10	—	—	—
102	„ 2.	„ m. é. püsp. jelent. . .	2	90	—	—
103	„ 2.	„ alapítv. törzskönyv .	4	—	—	—
104	„ 2.	Belényesújlak lelk. könyvt. díj f. é.	10	—	—	—
105	„ 2.	„ m. é. püsp. jelent. .	2	90	—	—
106	„ 2.	„ alapítv. törzskönyv	4	—	—	—
107	„ 2.	„ Guszt. A. pers. pénz	—	40	—	—
108	„ 2.	„ suppl. váltság. . .	—	20	—	—
109	„ 2.	„ 2 tan. kebl. illeték	8	40	—	—
		Átvitel	723	80	48	30

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
		Áthozat	723	80	48	30
110	nov. 2.	Széchenyi E. tanitói kebl. illeték	4	20	—	—
111	„ 2.	Csáky I. „ „ „	4	20	—	—
112	„ 2.	Fenes 3. évi lelk. könyvt. díj (htr.)	30	—	—	—
113	„ 2.	„ m. é. püsp. jelentések . .	2	90	—	—
114	„ 2.	„ alapítv. törzskönyv . . .	4	—	—	—
115	„ 2.	„ tan. kebl. s kebli vált. ill.	6	30	—	—
116	„ 2.	Kötegyán 100 kereszt. jegy . . .	—	80	—	—
117	„ 4.	Nagyzerind lelk. könyvt. díj f. é.	10	—	—	—
118	„ 4.	„ m. é. püsp. jelent. . .	2	90	—	—
119	„ 4.	„ alapítv. törzskönyv .	4	—	—	—
120	„ 4.	Okány lelk. könyvt. díj f. é. . .	10	—	—	—
121	„ 4.	„ m. é. püsp. jelentések . .	2	90	—	—
122	„ 4.	„ alapítv. törzskönyv . . .	4	—	—	—
123	„ 4.	„ Guszt. A. pers. pénz . .	1	—	—	—
124	„ 4.	Tamásda lelk. könyvt. díj f. é. .	10	—	—	—
125	„ 4.	„ m. é. püsp. jelentések .	2	90	—	—
126	„ 4.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
127	„ 5.	Gyorok lelk. könyvt. díj f. é. . .	10	—	—	—
128	„ 5.	„ m. é. püsp. jelentések . .	2	90	—	—
129	„ 5.	„ alapítv. törzskönyv . . .	4	—	—	—
130	„ 5.	Sarkad lelk. könyvt. díj f. é. . .	10	—	—	—
131	„ 5.	„ m. é. püsp. jelentések . .	2	90	—	—
132	„ 5.	„ alapítv. törzskönyv . . .	44	—	—	—
133	„ 5.	„ Gusztáv A. pers. pénz . .	2	—	—	—
134	„ 5.	„ 2 tanítói kebl. illeték . .	8	40	—	—
135	„ 5.	Csurgai T. tanítói kebl. illeték .	4	20	—	—
136	„ 5.	Farkas J. tanítói kebl. illeték . .	4	20	—	—
137	„ 6.	Magyarhomorog lelkészi könyvtár-díj, hátralék	40	—	—	—
138	„ 6.	Magyarhomorog lelkészi knyvtrd. f. é.	10	—	—	—
139	„ 6.	„ m. é. püsp. jelent.	2	90	—	—
140	„ 6.	„ alapítv. törzsk. .	4	—	—	—
141	„ 6.	Gusztáv A. perselypénzt felküldtem M. F. Int.-hez	—	—	27	84
142	„ 7.	Szemlak lelk. könyvt. díj f. é.. .	10	—	—	—
143	„ 7.	„ m. év. püsp. jelentések	2	90	—	—
144	„ 7.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
145	„ 7.	„ főisk. kamat f. é. . . .	12	60	—	—
146	„ 9.	Fenes 100 kereszt. jegy	—	80	—	—
147	„ 10.	Mezőbaj lelk. könyvt. díj f. é.. .	10	—	—	—
148	„ 10.	„ m. é. püsp. jelentések .	2	90	—	—
		Átvitel	980	60	76	14

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
		Áthozat	980	60	76	14
149	nov. 10.	Mezőbaj alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
150	„ 10.	Kiss I. kebl. ill. (részlet hátr.) .	—	20	—	—
151	„ 15.	Borossebes lelk. könyvt. díj f. é..	10	—	—	—
152	„ 15.	„ m. é. püsp. jelentések	2	90	—	—
153	„ 15.	„ alapítv. törzskönyv .	4	—	—	—
154	„ 15.	„ Gusztáv A. pers. pénz	2	—	—	—
155	„ 23.	Pankota lelk. könyvt. díj f. é.. .	10	—	—	—
156	„ 23.	„ m. é. püsp. jelentések .	2	90	—	—
157	„ 23.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
158	dec. 2.	Kötegyán lelk. könyvt. díj f. é..	10	—	—	—
159	„ 2.	„ m. é. püsp. jelentések	2	90	—	—
160	„ 2.	„ alapítv. törzskönyv .	4	—	—	—
161	„ 2.	„ suppl. váltság	10	—	—	—
162	„ 4.	Radnalippa lelk. könyvt. díj f. é.	10	—	—	—
163	„ 4.	Radnalippa m. é. püsp. jelent. .	2	90	—	—
164	„ 4.	„ alapítv. törzskönyv .	4	—	—	—
165	„ 4.	Tárkány lelk. könyvt. díj f. é.. .	10	—	—	—
166	„ 4.	„ m. é. püspöki jelentések	2	90	—	—
167	„ 4.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
168	„ 4.	„ Gusztáv A. perselypénz	—	66	—	—
169	„ 4.	„ tanítói kebl. ill.	4	20	—	—
170	„ 4.	Győrbíró S. tanítói kebl. illeték .	4	20	—	—
171	„ 5.	Komádi lelk. könyvt. díj f. é.. .	10	—	—	—
172	„ 5.	„ m. é. püsp. jelentések .	2	90	—	—
173	„ 5.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
174	„ 5.	„ tanítói kebl. illeték . .	4	20	—	—
175	„ 5.	Arató L. tanítói kebl. illeték . .	4	20	—	—
176	„ 11.	Bélzerind lelk. könyvt. díj f. é. .	10	—	—	—
177	„ 11.	„ m. é. püsp. jelentések	2	90	—	—
178	„ 11.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
179	„ 11.	„ 7 ív számad. nyomt. .	—	35	—	—
180	„ 11.	Adócsökkentési segély portója . .	—	—	2	50
181	„ 11.	Erdőhegy két tanítói kebl. ill. .	8	40	—	—
182	„ 11.	„ késedelmi kamat . . .	—	67	—	—
183	„ 11.	„ főisk. kamat (hátr.) .	13	20	—	—
184	„ 11.	„ „ „ f. é. .	13	20	—	—
185	„ 11.	„ lelk. könyvt. díj hátr. .	20	—	—	—
186	„ 11.	„ „ „ „ f. é. .	10	—	—	—
187	„ 11.	„ 4 drb népisk. tanterv	4	—	—	—
188	„ 11.	„ m. é. püsp. jelent. . .	2	90	—	—
189	„ 11.	„ alapítv. törzskönyv .	4	—	—	—
190	„ 11.	Kispereg lelk. könyvt. díj f. é. .	10	—	—	—
		Átvitel	1219	28	78	64

Tételszám	A tétel kelte	A tétel címe	Bevétel K	Bevétel f	Kiadás K	Kiadás f
		Áthozat	1219	28	78	64
191	dec. 11.	Kispereg m. é. püsp. jelentések .	2	90	—	—
192	„ 11.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
193	„ 11.	Komádi egyházm. nyomtatv. . .	5	72	—	—
194	„ 17.	Remete lelk. könyvt. díj f. é.. .	10	—	—	—
195	„ 17.	„ m. é. püspöki jelentések	2	90	—	—
196	„ 17.	„ alapítv. törzskönyv . .	4	—	—	—
197	„ 22.	Geszt suppl.-váltság	1	—	—	—
198	„ 22.	Főisk. kamatokat beküldtem portóval	—	—	80	78
199	„ 22.	Suppl. váltságokat beküldt. prtval	—	—	16	02
200	„ 24.	Árpád főiskolai kamat f. é. . . .	21	—	—	—
201	„ 24.	„ lelk. könyvt. díj f. évi . .	10	—	—	—
202	„ 24.	„ m. é. püsp. jelent.	2	90	—	—
203	„ 24.	„ alapítv. törzskönyv. . . .	4	—	—	—
204	„ 24.	„ tanítói kebl. illeték . . .	4	20	—	—
205	„ 24.	Lénárt S. tanítói kebl. illeték . .	4	20	—	—
206	„ 24.	Csermő lelk. könyv. díj f. é. . .	10	—	—	—
207	„ 24.	„ m. é. püspöki jelentések .	2	90	—	—
208	„ 24.	„ alapítv. törzskönyv . . .	4	—	—	—
209	„ 31.	Árpád főisk. kamatját beküldtem portóval.	—	—	21	20
210	„ 31.	Feketegyarmati főisk. tők. port. .	—	—	—	20
211	„ 31.	Körösszegapáti tanítói kebl. illeték	4	20	—	—
212	„ 31.	Mezőgyán lelk. könyvt. díj f. é..	10	—	—	—
213	„ 31.	„ tan. kebl. ill.	4	20	—	—
214	„ 31.	„ m. é. püsp. jelentések	2	90	—	—
215	„ 31.	„ alapítv. törzskönyv .	4	—	—	—
216	„ 31	154. és 168. tételek jövő évre áttéve	—	—	2	66
217	„ 31.	Gyanta lelk. könyvt. díj f. é. . .	10	—	—	—
218	„ 31.	Nyégerfalva tanítói kebl. ill. . .	4	20	—	—
219	„ 31.	Boczor L. tan. kebl. illeték . . .	4	20	—	—
220	„ 31.	Szakál szavazatbírság	4	—	—	—
221	„ 31.	Egyházker. nyomtatványok ára portóval	—	—	360	60
222	„ 31.	Pénztárnok fizetése	—	—	400	—
223	„ 31.	Portóköteles levelek s küldemények	—	—	5	96
		Végösszeg	1,360	70	966	06

Mérleg:

Bevétel	1360·70 K
Kiadás	966·06 K
Számadási maradvány . . .	394·64 K

Szóval: Háromszázkilencvennégy korona és 64 fillér.

Geszt, 1912 február hó 20.

Szabó István
e.-megyei pénztárnok.

Ezen számadást megvizsgáltuk, helyesen vezetettnek, okmányokkal igazoltnak találtuk.
Nagyszalonta, 1912 március hó 11.

Rácz Gyula, *Márton István*
számvevőszéki tagok.

Mérleg a két számadásról.

Bevétel a közig. költségeknél	5491·31 K
Bevétel a vegyes költségeknél	1360·70 K
Összes bevétel	6852·01 K
Kiadás a közig. költségeknél	4384·93 K
Kiadás a vegyes költségeknél	966·06 K
Összes kiadás	5350·99 K
Összes bevétel	6852·01 K
Összes kiadás	5350·99 K
Összes maradvány	1501·02 K

Szóval: Egyezerötszázegy korona és kettő fillér.

Geszt, 1912 február hó 20.

Szabó István,
e.-megyei pénztárnok.

Hátralékok kimutatása az 1911. év december 31-ig.

Sor-szám	Tartozók nevei	Egyh. m. közigazg. költség		Kebelezési illetékek		Lelk. könyvt. díjak		Egyéb tartozások		Összesen	
		kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.
1	Berekböszörmény	207	37	—	—	50	—	7	95	265	32
2	Feketetót	6	36	—	—	10	—	2	90	19	26
3	Fenes	—	—	—	—	20	—	—	—	20	—
4	Somogyi Etelka	—	—	2	10	—	—	—	—	2	10
5	Jákob István	—	—	4	20	—	—	—	—	4	20
6	Gyanta	—	—	—	—	—	—	6	90	6	90
7	Vajda Mihály	—	—	12	30	—	—	—	—	12	30
8	Körösszegapáti	17	20	—	—	10	—	6	90	34	10
9	Bak István	—	—	4	20	—	—	—	—	4	20
10	Ónody Sándor	—	—	—	—	—	—	72	—	72	—
11	Végh András	—	—	4	20	—	—	—	—	4	20
12	Sarkadkeresztúr	20	16	4	20	10	—	6	90	41	26
13	Dobos Géza	—	—	4	20	—	—	—	—	4	20
14	Zsadány	42	50	4	20	10	—	6	90	63	60
15	Zsuga Juliánna.	—	—	4	20	—	—	—	—	4	20
	Összesen	293	59	43	80	110	—	110	45	557	84

Geszt, 1912 február hó 20.

Szabó István,
egyházmegyei pénztárnok.

Megvizsgáltuk és helyeseljük
Nagyszalonta, 1912 március hó 11.

Rácz Gyula,
Márton István,
egyházmegyei számvevők.

Elszámolás az 1911. év I. félévi s az e.-megyei pénztárnok által továbbított adócsökkentési segélyekről.

Sorszám	Egyház neve	Adócsökkent. segélye K	f	Levont porto K	f	Elküldött összeg K	f	Jegyzet
1	Ágya	850	—	1	—	849	—	
2	l. e. Szintye . .	200	—	—	40	199	60	
3	Ant	810	—	1	—	809	—	
4	Árpád	380	—	—	60	379	40	
5	Bajj	420	—	—	60	419	40	
6	Belényes	170	—	—	40	169	60	
7	Belényesújlak .	660	—	1	—	659	—	
8	Bélzerind . . .	370	—	—	60	369	40	
9	Borossebes . . .	320	—	—	60	319	40	
10	Csermő.	350	—	—	60	349	40	
11	Erdőhegy . . .	260	—	—	40	259	60	
12	Feketegyarmat .	1,130	—	1	40	1,128	60	
13	Fenes	1,230	—	1	40	1,228	60	
14	Gyorok	370	—	—	60	369	40	
15	Kispereg	1,020	—	1	10	1,018	90	
16	l. e. Németpereg	230	—	—	10	229	60	
17	Körösszegapáti .	440	—	—	60	439	40	
		890	—	1	—	889	—	előbbi segély;
18	Mezősas	382	21	—	60	381	61	újabb segély;
19	Nagyszalonta . .	2,300	—	—	—	2,300	—	közvetlen az e.-ker. pénztártól
20	Nagyzerind . .	470	—	—	60	469	40	
21	Pankota	250	—	—	40	249	60	
22	Radnalippa . .	600	—	—	60	599	40	
23	Sonkolyos . . .	390	—	—	60	389	40	
24	Szentleányfalva .	140	—	—	40	139	60	
		157	75	—	40	157	35	újabb segély;
25	Tamásda	500	—	—	60	499	40	előbbi segély:
		—	—	1	—	—	—	1 kor. porto
26	Tárkány	990	—	84	—	905	—	84 kor. e.-ker. pénztár levonása
27	l. e. Nyégerfalv.	120	—	—	40	119	60	
28	Tenke	1,650	—	—	—	1,650	—	bérmentetlen pénzeslevélben;
29	Ugra.	1,000	—	1	—	999	—	
30	Vadász	1,080	—	1	20	1,078	80	
	Összesen	20,129	96	105	50	20,024	46	A levont portóban Tárkány 84 kor. levonása is benne van.

Ezen elszámolást megvizsgáltuk s okmányokkal igazoltnak találtuk. Nagyszalonta, 1912 március hó 11.

Rácz Gyula, *Márton István*
e.-megyei számvevők.

Elszámolás az 1911. év II-ik félévi adócsökkentési segélyekről.

Sorszám	Egyház neve	Adócsökkentési segélye K	f	E.-megyei tartozásai K	f	Közalapi járuléka K	f	Levont portó K	f	Összes levonás K	f	Elküldött összeg K	f	Jegyzet
	Ágya	794	36	—	—	—	—	1	—	1	—	793	36	tartozásait befizette
	l. e. Szintye	57	60	—	—	—	—	—	20	—	20	57	40	„ „
	Ant	371	61	—	—	—	—	—	60	—	60	371	01	„ „
	Árpád	308	86	73	90	—	—	—	75	74	65	234	21	közalapot befizette, e. ker., s e. megyei portot
5	Bajj	364	46	—	—	—	—	—	—	—	—	364	46	tartozásait befizette közvetlen az e. ker.-től
	Belényes	159	54	—	—	—	—	—	40	—	40	159	14	tartozásait befizette
	Belényesújlak	662	26	—	—	—	—	1	—	1	—	661	26	„ „
	Bélzerind	384	44	—	—	—	—	—	60	—	60	383	84	„ „
	Borossebes	315	24	—	—	—	—	—	60	—	60	314	64	„ „
10	Csermő	343	30	27	18	41	35 12	—	75	69	40	273	90	a 35 f késed. kamat e. ker., s e. megyei portot
	Erdőgyarak	2.6	77	—	—	—	—	—	70	—	70	216	07	tartozásait befizette e. ker., s e. megyei portot
	Erdőhegy	257	35	128	41	104	88 08	—	20	233	57	23	78	a 88 fill. késed. kamat
	Feketegyarmat	1	80	—	—	—	—	—	0	—	10	1	70	tartozásait befizette
	Fenes	1232	03	—	—	—	—	—	—	—	—	1232	03	bérmentetlen pénzeslevélben;
15	Gyorok	354	18	—	—	—	—	—	60	—	60	35	58	tartozásait befizette „ „
	Harsány	319	70	—	—	—	—	—	60	—	60	319	10	„ „
	Kispereg	1018	43	50	74	135	1 15 36	1	—	188	25	830	18	az 1·15 K késed. kamat
	l.e.Németpereg	220	18	5	26	21	18 04	—	40	26	88	193	30	a 18 f késed. kamat
	Kötegyán	978	71	—	—	—	—	1	—	1	—	977	71	
20	Mezősas	1114	96	—	—	—	—	—	—	—	—	1114	96	bérmentetlen pénzeslevélben; tartozásait befizette
	Nagyszalonta	1942	07	—	—	—	—	—	—	—	—	1942	07	„ „
	Nagyzerind	474	71	—	—	—	—	—	60	—	60	474	11	„ „
	Pankota	252	43	—	—	—	—	—	40	—	40	252	03	„ „
	Radnalippa	609	55	20	88	15	14 92	—	60	37	54	572	01	a 14 f késed. kamat
25	Sonkolyos	381	21	—	—	—	—	—	60	—	60	380	61	tartozásait befizette
	Szentleányfalva	138	12	—	—	—	—	—	40	—	40	137	72	„ „
	Tamásda	182	92	—	—	—	—	—	40	—	40	182	52	„ „
	Tárkány	729	—	52	98	100	85 08	—	60	154	51	574	49	a 85 f. késed. kamat
	Tenke	93	26	—	—	—	—	—	20	—	20	93	06	tartozásait befizette
30	Vadász	1079	08	—	—	—	—	—	—	—	—	1079	08	bérmentetlen pénzeslevélben
	Összesen	15,358	13	359	35	421	15	14	30	794	80	14,563	33	

Ezen elszámolást megvizsgáltuk s okmányokkal igazoltnak találtuk.

Nagyszalonta, 1912 március hó 11.

Rácz Gyula, *Márton István,*

e.-megyei számvevők.

Egyházmegyénk közgyűlése a számvevőszék jelentése alapján Szabó István egyházmegyei pénztáros számadását a közigazgatási pénztár 1911. évi állapotáról, valamint az 1911. évi adócsökkentési segélyek továbbításáról szóló kimutatást jóváhagyó tudomásul veszi s részére a felmentvényt elismerése és köszönete kifejezése mellett a szokásos fenntartással megadja s az egész számadást jegyzőkönyvébe kinyomatni s irattárba helyezni rendeli el.

A hátralékos egyházak presbiteriumait szigorúan utasítja, hogy tartozásaikat a legközelebbi egyházmegyei közgyűlésig múlhatatlanul fizessék be.

A berekböszörményi egyház presbiteriuma ellen, — mint amelyet egyházmegyénk közgyűlése több ízben, legutóbb 1911. év április 20-án 12. sz. alatt határozatában fegyelmi eljárás terhe mellett szólított fel évről-évre szaporodó hátralékos közigazgatási költségeinek befizetésére s nevezett egyház presbiteriuma ezen szigorú felszólításra mai napig sem tett eleget kötelességének, — az egyházi törvények V. t.-c. 34. §-ának *A*) 4. pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt a fegyelmi eljárást hivatalból elrendeli.

12. Pénztáros beterjeszti egyházmegyénk 1912. évi költségelőirányzatát, melyszerint szükséglet 4132·— K, a fedezet 5307·02 korona, remélhető maradvány 1175·02 K. Egyházmegyénk számvevőszéke a költségelőirányzatot helyesnek találja.

Költségelőirányzat az 1912. évre.

Sorszám	Megnevezés	Összeg kor.	f.
	Szükséglet.		
1	Lelkészi főjegyző tiszteletdíja	200	—
2	„ aljegyző tiszteletdíja	60	—
3	Tanügyi bizottsági előadó tiszteletdíja	60	—
4	Egyházmegyei közpénztárnok tiszteletdíja	400	—
5	Négy lelkészi számvevő tiszteletdíja á 15 K	60	—
6	Egyházker. lelk. képviselők úti átalánya 2 ízben á 70 K	280	—
7	Egyházlátogató küldöttségek előfogati díja	402	—
8	Iskolalátogató küldöttségek előfogati díja	260	—
9	Egyházmegyei tisztviselők gyűlési napidíjai	180	—
10	Egyházmegyei tanítóképviselők gyűlési napi- s f.-díja	50	—
11	Tanügyi bizottsági tagok napidíja á 6 K	100	—
12	Vegyes napi- s fuvardíjak hivatalos alkalmakra . . .	200	—
13	Egyházmegyei gyűlések jegyzőkönyveinek ára	1,000	—
14	Egyházker. jegyzőkönyvek s kiadványok ára	400	—
15	Irodai szükségletek s postaköltségek	200	—
16	Nagyváradi tanítónőképzőnek évi segély	80	—
17	Előre nem láthatókra	200	—
	Összesen	4,132	—
	Fedezet.		
1	Összes pénztári maradvány	1,501	02
2	Közigazgatási államsegély	1,990	—
3	Az 1912-re kivetett közigazg. költségekből	1,500	—
4	Tűzkárbiztosítási jutalékból	80	—
5	Keblezési illetékekből	50	—
6	Esperesi pecsétdíjakból	50	—
7	600 korona tőke 6%-os kamatja	36	—
8	Hátralékokból remélhető bevétel	100	—
	Összesen	5,307	02

Fedezet összesen . . . . . 5307·02 K
Szükséglet összesen . . . . . 4132·— K
Remélhető maradvány . . . . 1175·02 K

Geszt, 1912 február hó 20.

Szabó István,
e.-megyei pénztárnok.

Helyeseljük.
Nagyszalonta, 1912 március hó 11.

Rácz Gyula, *Márton István*
e.-megyei számvevőszéki tagok.

Egyházmegyénk közgyűlése az 1912. évi költségelőirányzatot elfogadja, azt nyomtatott jegyzőkönyvében közzétenni és irattárba helyezni rendeli el.

13. Esperesi hivatal beterjeszti :

a) a magyar országos református egyházi közalap javára az 1911. évben befolyt járulékokról az egyházmegyei pénztárnok által egybeállított, az egyházmegyei közalapi bizottság által megvizsgált és jóváhagyott s az országos közalap-végrehajtó bizottsághoz felterjesztett elszámolást, amelyből kitűnik, hogy egyházaink a múlt évben példás pontossággal fizettek és semminemű hátralék nem maradt ; a közalap fennállása óta ez az első ilyen tiszta esztendőnk ;

b) az országos református egyházi közalap 1912. évi járulékairól pénztárnok által készített, az egyházmegyei közalapi bizottság által s az egyházkerületi elnökség által jóváhagyott és az országos közalap-végrehajtó bizottság által megállapított kimutatást a következő két táblázatban :

Elszámolás a magyar országos közalap

Tiszántúli egyházkerület.

Sorszám	Az egyházközség neve	Hátralékok					
		Hátralék az 1911. év elején		Hátralékból befizettetett a folyó évben		5% késed. kamat a hátralék után	
		kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
1	Ant	—	—	—	—	—	—
2	Arad	—	—	—	—	—	—
3	Ágya	—	—	—	—	—	—
4	l. e. Szintye	—	—	—	—	—	—
5	Árpád	—	—	—	—	—	—
6	Bajj	—	—	—	—	—	—
7	Belényes	—	—	—	—	—	—
8	f. e. Vaskóh	—	—	—	—	2	80
9	Belényesújlak	—	—	—	—	—	—
10	Bélzerind	—	—	—	—	—	—
11	Berekböszörmény	—	—	—	—	—	—
12	Borossebes	—	—	—	—	—	—
13	Csermő	—	—	—	—	—	—
14	Erdőgyarak	—	—	—	—	—	—
15	Erdőhegy	—	—	—	—	—	—
16	Feketegyarmat	—	—	—	—	—	—
17	Feketetót és Győrös	—	—	—	—	—	—
18	Fenes	—	—	—	—	—	—
19	Geszt	—	—	—	—	—	—
20	Gyanta	—	—	—	—	—	—
21	l. e. Dobrest	—	—	—	—	—	—
22	l. e. Kisháza	—	—	—	—	—	—
23	l. e. Széplak	—	—	—	—	—	—
24	Gyorok	—	—	—	—	—	—
25	Harsány	—	—	—	—	—	—
26	Kispereg	—	—	—	—	—	—
27	l. e. Németpereg	—	—	—	—	—	—
28	Komádi	—	—	—	—	—	—
29	Körösszegapáti	—	—	—	—	—	—
30	Kötegyán	—	—	—	—	—	—
31	Magyarhomorog	212	26	212	26	17	18
32	Mezőgyán	—	—	—	—	—	—
33	Mezősas	—	—	—	—	—	—
34	Nagyszalonta	—	—	—	—	—	—
35	Nagyzerind	—	—	—	—	—	—
	Átvitel	212	26	212	26	19	98

javára az 1911. évben befolyt járulékokról.

Nagyszalontai egyházmegye.

rovata		Folyó évi járulékok rovata								Tőke természetű bevételek: reformációi perselypénz, adományok stb.	
Hátralék maradt 1911 decz. 31-én		Az 1911 évre megállapitott közalapi járulék		Folyó évi járulékból befizettetett a folyó évben		5% késed. kamat a f. évi járulék után		F. évi járulékból, hátralék maradt 1911 decz. 31-én			
kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
—	—	82	16	82	16	—	—	—	—	—	35
—	—	492	—	492	—	—	—	—	—	—	—
—	—	129	84	129	84	—	—	—	—	2	—
—	—	17	44	17	44	—	—	—	—	1	—
—	—	110	40	110	40	—	—	—	—	—	—
—	—	91	60	91	60	—	—	—	—	—	—
—	—	50	24	50	24	—	—	—	—	—	—
—	—	2	80	2	80	—	02	—	—	—	—
—	—	65	04	65	04	—	—	—	—	1	—
—	—	36	08	36	08	—	—	—	—	—	—
—	—	241	36	241	36	—	—	—	—	2	26
—	—	27	60	27	60	—	12	—	—	—	—
—	—	41	12	41	12	—	35	—	—	1	—
—	—	99	44	99	44	—	—	—	—	1	—
—	—	104	08	104	08	—	88	—	—	—	—
—	—	143	36	143	36	—	—	—	—	—	—
—	—	25	44	25	44	—	—	—	—	—	—
—	—	91	44	91	44	—	—	—	—	1	—
—	—	113	60	113	60	—	—	—	—	1	—
—	—	115	44	115	44	—	—	—	—	3	—
—	—	6	16	6	16	—	—	—	—	—	—
—	—	12	48	12	48	—	—	—	—	—	—
—	—	9	44	9	44	—	—	—	—	—	—
—	—	22	88	22	88	—	—	—	—	—	60
—	—	100	72	100	72	—	—	—	—	3	53
—	—	135	36	135	36	1	15	—	—	—	—
—	—	21	04	21	04	—	18	—	—	—	—
—	—	499	04	499	04	—	—	—	—	—	52
—	—	68	80	68	80	—	—	—	—	—	—
—	—	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—
—	—	100	72	100	72	—	—	—	—	—	—
—	—	150	72	150	72	—	—	—	—	—	—
—	—	125	84	125	84	—	—	—	—	—	—
—	—	915	12	915	12	—	—	—	—	7	75
—	—	182	—	182	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4630	80	4630	80	2	80	—	—	26	01

Sorszám	Az egyházközség neve	Hátralékok					
		Hátralék az 1911. év elején		Hátralékból befizettetett a folyó évben		5% késed. kamat a hátralék után	
		kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
	Áthozat	212	26	212	26	19	98
36	Okány	—	—	—	—	—	—
37	Pankota	—	—	—	—	—	—
38	Radnalippa	—	—	—	—	—	—
39	Remete	—	—	—	—	—	—
40	szórv. Kosgyán	—	—	—	—	—	—
41	Sarkad	—	—	—	—	—	—
42	Sarkadkeresztúr	—	—	—	—	—	—
43	Sonkolyos	—	—	—	—	—	—
44	l. e. Magyarcséke	—	—	—	—	—	—
45	l. e. Jánosfalva	—	—	—	—	—	—
46	Szakál	—	—	—	—	—	—
47	Szemlak	—	—	—	—	—	—
48	Szentleányfalva	—	—	—	—	—	—
49	Tamásda	—	—	—	—	—	—
50	Tárkány	—	—	—	—	—	—
51	l. e. Nyégerfalva	—	—	—	—	—	—
52	Tenke	—	—	—	—	—	—
53	Ugra	—	—	—	—	—	—
54	Zsadány	—	—	—	—	—	—
55	Vadász	—	—	—	—	—	—
56	f. e. Simonyifalva	—	—	—	—	—	—
57	f. e. Talpas	—	—	—	—	—	16
	Összesen	212	26	212	26	20	14

Összesítés.

	Bevétel	korona		*Kiadás*	korona
1	Hátralékok (4. rov.)	212·26 —	1	Küldemények a Magy. Földhitelintézethez 1911 nov 6-án	2865·86
2	Késed. kam. (5. rov.	20·14 —	2	1911 „ 12-én	3263·87
3	F. é. járulékok (8. rov.)	6649·60 —	3	1911 „ 30-án	37·84
4	Késed. kam. (9. rov.)	6·52 —	4	1911 dec. 22-én	763·80
5	Ref. ünn. pers. p. (11. r	42·85 —			
	Összes bevétel	6931·37 —		Összes kiadás	6931·37

Kelt Geszt, 1912. évi január hó 16. napján

Szabó István,
egyházmegyei pénztárnok.

rovata		Folyó évi járulékok rovata								Tőke természetü bevételek: reformációi perselypénz, adományok stb.	
Hátralék maradt 1911. decz. 31-én		Az 1911. évre megállapitott közalapi járulék		Folyó évi járulékból befizettetett a folyó évben		5% késed. kamat a f. évi járulék után		F. évi járulékból, hátralék maradt 1911. decz. 31-én			
kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
—	—	4630	80	4630	80	2	80	—	—	26	01
—	—	242	88	242	88	—		—	—	—	—
—	—	29	36	29	36	—	—	—	—	—	36
—	—	15	92	15	92	—	14	—	—	—	—
—	—	61	20	61	20	—	52	—	—	—	—
—	—	—	64	—	64	—	—	—	—	—	—
—	—	610	88	610	88	—	—	—	—	2	—
—	—	80	64	80	64	—	68	—	—	—	—
—	—	30	08	30	08	—	—	—	—	1	—
—	—	9	76	9	76	—	04	—	—	—	—
—	—	22	72	22	72	—	—	—	—	1	—
—	—	17	28	17	28	—	—	—	—	—	—
—	—	45	44	45	44	—	—	—	—	1	02
—	—	53	12	53	12	—	—	—	—	—	—
—	—	61	60	61	60		—	—	—	—	—
—	—	100	08	100	08	—	85	—	—	2	—
—	—	17	12	17	12	—	15	—	—	—	—
—	—	163	20	163	20	—	—	—	—	5	41
—	—	148	32	148	32	—	—	—	—	4	05
—	—	170	—	170	—	1	44	—	—	—	—
—	—	114	—	114	—	—	—	—	—	—	—
—	—	16	32	16	32	—	—	—	—	—	—
—	—	8	24	8	24	—	—	—	—	—	—
—	—	6649	60	6649	60	6	52	—	—	42	85

32—1912. Ezen három példányban kiállított elszámolást megvizsgálta s azt a számadási okmányokkal egyezőnek s rendben levőnek találta.

Nagyszalonta, 1912. évi január hó 23. napján, a nagyszalontai református egyházmegye közalapi bizottsága:

Böszörményi Lajos
bizottsági jegyző.

Balog Ambrus
esperes-elnök.

Dr. Balogh Elek,

Hadházy Kálmán
bizottsági tagok.

2424—1912. Jóváhagyta a magyar országos református egyházi közalap végrehajtó bizottsága.

Budapest, 1912 március hó 28. napján.

Baksa Lajos,
előadó.

Kimutatás az országos református egyházi közalap 1912. évi járulékairól.

Tiszántúli egyházkerület. Nagyszalontai egyházmegye.

Sorszám	Az egyházközség neve	lélekszáma	Összes hátralék 1911. december 31-én kor.	f.	Az 1912. évre kivetett közalapi járulék kor.	f.	Jegyzet
1	Ant	1027	—	—	82	16	
2	Arad	6150	—	—	492	—	
3	Ágya.	1623	—	—	129	84	
4	l. e. Szinte . . .	218	—	—	17	44	
5	Árpád	1380	—	—	110	40	
6	Belényes	628	—	—	50	24	
7	f. e. Vaskóh . . .	35	—	—	2	80	
8	Belényessonkolyos .	376	—	—	30	08	
9	l. e. Körösjánosfalva	284	—	—	22	72	
10	l. e. Magyarcséke .	122	—	—	9	76	
11	Belényesújlak . . .	813	—	—	65	04	
12	Berekböszörmény .	3017	—	—	241	36	
13	Bélzerénd.	451	—	—	36	08	
14	Biharugra.	1854	—	—	148	32	
15	Borossebes	345	—	—	27	60	
16	Csermő	514	—	—	41	12	
17	Erdőgyarak . . .	1243	—	—	99	44	
18	Erdőhegy	1301	—	—	104	08	
19	Feketegyarmat . .	1792	—	—	143	36	
20	Feketetót és Györös	318	—	—	25	44	
21	Geszt	1420	—	—	113	60	
22	Gyanta	1443	—	—	115	44	
23	f. e. Bihardobrosd.	77	—	—	6	16	
24	l. e. Kisháza . .	156	—	—	12	48	
25	l. e. Tenkeszéplak.	118	—	—	9	44	
26	Gyorok	286	—	—	22	88	
27	Kispereg	1692	—	—	135	36	
28	l. e. Németpereg .	263	—	—	21	04	
29	Komádi	6238	—	—	499	04	
30	Körösnagyharsány	1259	—	—	100	72	
31	Körösszakál. . . .	216	—	—	17	28	
32	Körösszegapáti . .	860	—	—	68	80	
33	Köröstárkány . . .	1251	—	—	100	08	
34	l. e. Kisnyégerfalva	214	—	—	17	12	
35	Kötegyán.	2500	—	—	200	—	
36	Magyarhomorog . .	1259	—	—	100	72	
	Átvitel	42743	—	—	3419	44	

Sorszám	Az egyházközség neve	lélekszáma	Összes hátralék 1911. december 31-én kor.	f.	Az 1912. évre kivetett közalapi járulék kor.	f.	Jegyzet
	Áthozat	42743	—	—	3419	44	
37	Magyarremete . .	765	—	—	61	20	
38	szórv. Kosgyán .	8	—	—	—	64	
39	Mezőbaj	1145	—	—	91	60	
40	Mezőgyán.	1884	—	—	150	72	
41	Mezősas	1573	—	—	125	84	
42	Nagyszalonta . . .	11439	—	—	915	12	
43	Nagyzerénd. . . .	2275	—	—	182	—	
44	Okány	3036	—	—	242	88	
45	Pankota	367	—	—	29	36	
46	Radnalippa	199	—	—	15	92	
47	Sarkad	7636	—	—	610	88	
48	Sarkadkeresztúr . .	1008	—	—	80	64	
49	Szemlak	568	—	—	45	44	
50	Szentleányfalva . .	664	—	—	53	12	
51	Tamáshida	770	—	—	61	60	
52	Tenke	2040	—	—	163	20	
53	Vadász	1425	—	—	114	—	
54	f. e. Simonyifalva.	204	—	—	16	32	
55	f. e. Talpas. . . .	103	—	—	8	24	
56	Városfenes	1143	—	—	91	44	
57	Zsadány	2125	—	—	170	—	
	Összesen	83120	—	—	6649	60	

Kelt Geszt, 1912. évi január hó 16.

Szabó István,
egyházmegyei pénzkezelő.

Balog Ambrus,
esperes.

32—1912. sz. Jóváhagyta a nagyszalontai egyházmegyei közalap végrehajtó-bizottság 6649 korona 60 fillér összeggel.

Nagyszalonta, 1912. évi január hó 23.

Böszörményi Lajos,
bizottsági jegyző.

Balog Ambrus,
bizottsági elnök.

949—1912. sz. Jóváhagyta a tiszántúli egyházkerület elnöksége 6649 korona 60 fillér összeggel.

Debreczen, 1912. évi február hó 16.

gróf Degenfeld József,
főgondnok.

dr. Baltazár Dezső,
püspök.

1840—1912. Megállapította az országos közalap-végrehajtó-bizottság 6649 korona 60 fillér összeggel.

Budapest, 1912. évi március hó 14.

Baksa Lajos,
bizottsági előadó.

Dókus Ernő,
bizottsági elnök.

Egyházmegyénk közgyűlése az 1911. évben befolyt közalapi járulékok elszámolását és az 1912. évi járulékok kimutatását — melyeket az arra hivatott bizottságok megvizsgáltak és jóváhagytak — a maga részéről is jóváhagyja, jegyzőkönyvében kinyomatja s pénztárnoknak a felmentvényt, a szokásos fenntartás mellett megadja;

örömmel veszi tudomásul, hogy a múlt esztendőben semmi hátralék nem maradt, első sorban lelkészeink pontosságától függ, hogy a jövőben több ily esztendő következzék;

felhívja a presbiteriumokat, hogy f. évi, immár kötelezővé lett járulékaikat a reformáció-ünnepi perselypénzzel együtt f. évi november 1-ig az egyházmenyei pénztárnokhoz befizessék;

figyelmezteti az egyházakat, hogy a pénztárnokhoz december 20. után érkező befizetések a f. évre már el nem számolhatók;

végül az egyházmegyei közalapi bizottság tagjaiul — egy évi időtartamra — esperes elnöklete alatt dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos tanácsbírákat, mint rendes tagokat; Hadházy Kálmán tanácsbírót, mint póttagot megválasztja.

14. Az egyházmegyei lelkész-gyámintézeti választmány beterjeszti 1912 március 28-án, Nagyszalontán tartott űlése jegyzőkönyvét, melyszerint felülvizsgálta Nagy Imre pénztárnoknak — Szabó István számvevő által előzőleg tételenként megvizsgált — 1911. évről szóló számadását. Megvizsgálta a pénztárnok kezéhez az 1911. év folyamán érkezett kölcsönkötelezvényeket bekebelezési végzéseikkel együtt és számba vette a gyámintézet takarékpénztári kezelés alatt levő tőkéjét.

A választmány a számadást pontosan vezetettnek, minden tételében helyesnek, okmányokkal igazoltnak találta s pénztárnok részére az 1911. évi számadás terhe alól a felmentvényt, elismerésének kifejezésével, mindazáltal a szokásos fenntartással megadni javasolja.

Egyúttal beterjeszti választmányunk a lelkészgyámintézeti pénztárnoknak az országos református lelkészi nyugdíj- és özvegyárva gyámintézetbe az 1911. év folyamán befizetett összegekről egybeállított s a választmány által megvizsgált és jóváhagyott számadását. (Lásd végül mellékletben.)

Egyházmegyénk közgyűlése a gyámintézeti választmány jelentését tudomásul veszi, jóváhagyja

Melléklet a 14. jegyzőkönyvi számhoz.

SZÁMADÁS

az 1911. évben befolyt és a nyugdíjintézet pénztárába ugyanazon évben beszolgáltatott járulékokról és adományokról.

Sorszám	Törzskönyvi lapszám	Az egyházközség (törzskönyvszerinti sorrendben) és a nyugdíj-, illetve gyámintézeti tag neve	I.	II. Hátralék vagy túlfizetés az előző 1910. év végén						III. Előírás a folyó 1911. évre						IV. Pótelőírás vagy törlés						V. Összes tartozás (a II., III. és IV. hasábok összege)						VI. Befizetés a folyó 1911. évben							VII. Hátralék vagy túlfizetés az 1911. év végén					
				Belépési járulék		Évi tagsági díj		Kamat és késedelmi kamat		Fenntartói járulék		Késedelmi kamat		Belépési járulék		Évi tagsági díj		Kamat és késedelmi kamat		Fenntartói járulék		Késedelmi kamat		Belépési járulék		Évi tagsági díj		Kamat és késedelmi kamat		Fenntartói járulék		Késedelmi kamat		Összesen		Pereselypénz		Belépési járulék		Évi tagsági díj		Kamat és késedelmi kamat		Fenntartói járulék		Késedelmi kamat	
				K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
1	1	Ant Bagdi János		—	—	—	—	—	—	—	—	188	10	70	16	—	—	—	—	—	—	—	—	188	10	70	16	—	—	—	—	—	—	40	09	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—
2	2	Arad Csécsi Imre		—	—	—	—	—	—	—	—	279	82	115	71	—	—	—	—	—	—	—	—	279	82	115	71	—	—	—	—	—	—	46	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	3	Arad Szikszai Antal		—	—	—	—	—	—	—	—	247	63	80	85	19	81	—	—	—	—	—	—	247	63	80	85	19	81	—	—	—	—	247	63	80	85	19	81	—	—	—	—
4	4	Ágya Fogarassy Bálint		—	—	—	—	—	—	—	—	142	81	64	68	—	—	—	—	—	—	—	—	142	81	64	68	—	—	—	—	—	—	39	16	1	32	—	—	—	—	—	—	—	—
5	5	Árpád Boros Gábor		—	—	—	—	—	—	—	—	169	34	68	54	—	—	—	—	—	—	—	—	169	34	68	54	—	—	—	—	—	—	42	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	6	Bajj Bódogh János		—	—	—	—	—	—	—	—	190	27	73	86	—	—	—	—	—	—	—	—	190	27	73	86	—	—	—	—	—	—	36	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	7	Belényes Bottyán Pál		72	13	—	—	—	—	—	—	141	06	63	89	—	—	—	—	—	—	—	82	213	19	63	89	—	—	—	82	—	—	277	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	8	Belényesújlak Sipos János		—	—	—	—	—	—	—	—	189	82	65	65	—	—	—	—	—	—	—	—	189	82	65	65	—	—	—	—	—	—	37	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	9	Bélzerind Gyenge János		59	93	60	18	—	—	—	—	91	57	60	18	—	—	—	—	—	—	—	—	151	50	120	36	—	—	—	—	—	—	273	06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	10	Berekböszörmény Budai János		24	37	—	—	—	—	—	—	182	13	88	83	—	—	—	—	—	—	—	—	206	50	88	83	—	—	—	—	—	—	295	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	11	Borossebes Szabó József		—	—	—	—	—	—	—	—	140	45	58	08	—	—	—	—	—	—	—	—	170	45	58	08	—	—	—	—	—	—	198	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	12	Csermő Bodnár Lajos		—	—	100	50	—	—	—	—	—	—	50	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	65	—	—	—	—	—	—	150	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	13	Erdőgyarak Bugyi János		—	—	—	—	—	—	—	—	99	43	57	31	—	—	—	—	—	—	—	—	99	43	57	31	—	—	—	—	—	—	156	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	14	Erdőhegy Bokor Sándor		81	52	70	—	—	—	40	—	118	32	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	199	84	140	—	—	—	—	—	—	—	339	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	15	Feketegyarmat Szücs József		—	—	—	—	—	—	tulíz. 20	—	188	81	70	42	—	—	—	—	—	—	—	—	188	81	70	42	—	—	—	—	—	—	259	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	16	Feketetót Bagdány János		—	—	—	—	—	—	—	—	222	38	55	56	—	—	—	—	—	—	—	—	222	38	55	56	—	—	—	—	—	—	277	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	17	Fenes Könyves János		—	—	—	—	6	95	—	—	127	13	67	42	10	18	—	—	—	—	—	10	127	13	67	42	17	13	—	—	10	—	211	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	18	Geszt Szabó István		—	—	—	—	—	—	—	—	167	01	72	59	—	—	—	—	—	—	—	—	167	01	72	59	—	—	—	—	—	—	240	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	19	Gyanta Vajda Mihály		88	48	255	63	—	—	39	56	138	30	69	23	—	—	—	—	—	—	—	—	226	78	324	86	—	—	—	—	—	—	639	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	20	Gyorok Hunyady László		—	—	—	—	—	—	—	—	147	74	58	55	—	—	—	—	—	—	—	—	147	74	58	55	—	—	—	—	—	—	206	29	1	30	—	—	—	—	—	—	—	—
21	21	Harsány Perecz István		—	—	—	—	—	—	—	—	117	95	67	48	—	—	—	—	—	—	—	—	117	95	67	48	—	—	—	—	—	—	185	43	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—
22	22	Kispereg Szondy Géza		—	—	—	—	—	—	—	—	518	56	133	97	—	—	—	—	—	—	—	—	518	56	133	97	—	—	—	—	—	—	652	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	23	Komádi Csák József		—	—	—	—	—	—	—	—	274	73	116	13	—	—	—	—	—	—	—	12	274	73	116	13	—	—	—	—	—	—	390	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	24	Körösszegapáti Paló Károly		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	38	—	—	—	—	—	—	44	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	25	Kötegyán Kolumbán Áron		—	—	—	—	—	—	—	—	239	01	87	43	—	—	—	—	—	—	—	—	239	01	87	43	—	—	—	—	—	—	326	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	27	Mezőgyán Onody Sándor		—	—	—	—	—	—	—	—	214	94	83	44	—	—	—	—	—	—	—	—	214	94	83	44	—	—	—	—	—	—	298	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	28	Mezősas Bessenyei Imre		—	—	—	—	—	—	—	—	214	60	70	70	—	—	—	—	—	—	—	—	214	60	70	70	—	—	—	—	—	—	285	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	29	Nagyszalonta Szell Kálmán		—	—	—	—	—	—	—	—	946	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	946	34	—	—	—	—	—	—	—	—	946	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	30	Nagyszalonta Böszörményi Lajos		—	—	—	—	—	—	—	—	389	73	125	65	—	—	—	—	—	—	—	—	389	73	125	65	—	—	—	—	—	—	515	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	31	Nagyzerind Bán József		—	—	—	—	—	—	—	—	256	58	80	01	—	—	—	—	—	—	—	—	256	58	80	01	—	—	—	—	—	—	336	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	33	Pankota Kócsa Károly		—	—	—	—	—	—	—	—	208	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	208	69	—	—	—	—	—	—	—	—	208	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	35	Remete Szathmáry István		—	—	—	—	—	—	—	—	122	70	63	08	—	—	—	—	—	—	—	25	122	70	63	08	—	—	—	—	—	—	185	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	36	Sarkad Balog Ambrus		—	—	—	—	—	—	—	—	412	16	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	412	16	140	—	—	—	—	—	—	—	552	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	37	Sarkad Farkas Géza		—	—	—	—	—	—	—	—	90	12	35	—	7	21	—	—	—	—	—	—	90	12	35	—	7	21	—	—	—	—	132	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	38	Sarkadkeresztúr Nagy Endre		—	—	—	—	—	—	—	—	170	77	63	70	—	—	—	—	—	—	—	—	170	77	63	70	—	—	—	—	—	—	234	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	39	Sonkolyos Tóth János		90	39	—	—	15	04	—	—	125	33	64	46	10	03	—	—	—	—	1	40	215	72	64	46	25	07	—	—	1	40	306	65	125	33	64	46	15	04	1	40	206	23
37	40	Szakál Némethy János		183	01	59	82	—	—	—	—	214	46	59	82	—	—	—	—	—	—	2	85	397	47	119	64	—	—	—	—	2	85	519	96	397	47	119	64	—	—	—	—	2	85
38	41	Szemlak Balogh Gyula		138	—	62	78	—	—	—	—	151	01	62	78	—	—	—	—	—	—	2	34	289	01	125	56	—	—	—	—	2	34	416	91	171	01	62	78	—	—	—	—	2	34
39	42	Szentlászlófalva Nagy Dániel		—	—	—	—	—	—	—	—	168	87	74	70	—	—	—	—	—	—	—	—	168	87	74	70	—	—	—	—	—	—	243	57	168	87	74	70	—	—	—	—	—	—
40	43	Tamásda Unghvári Gyula		—	—	—	—	—	—	—	—	178	39	65	26	—	—	—	—	—	—	—	—	178	39	65	26	—	—	—	—	—	—	243	97	178	39	65	26	—	—	—	—	—	—
41	44	Tárkány Győri József		—	—	—	—	—	—	—	—	399	22	68	67	—	—	—	—	—	—	—	—	399	22	68	67	—	—	—	—	—	—	467	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	45	Tenke Kassay Béla		85	60	—	—	—	—	—	—	163	04	79	52	—	—	—	—	—	—	—	—	248	64	79	52	—	—	—	—	—	—	328	16	163	01	79	52	—	—	—	—	—	—
43	46	Ugra Nagy Imre		—	—	—	—	—	—	—	—	220	38	77	63	—	—	—	—	—	—	—	—	220	38	77	63	—	—	—	—	—	—	298	01	220	38	77	63	—	—	—	—	—	—
44	47	Zsadány Nagy Benjámin		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	70	—	—	—	—	—	—	49	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	48	Vadász Vass Jenő		—	—	—	—	—	—	—	—	136	67	64	89	—	—	—	—	—	—	—	—	136	67	64	89	—	—	—	—	—	—	201	56	136	67	64	89	—	—	—	—	—	—
46	49	Radnalippa Lengyel Imre		—	—	—	—	—	—	—	—	181	78	58	23	21	82	—	—	—	—	15	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	50	Magyarhomorog Juhász Imre		—	—	—	—	—	—	—	—	127	05	67	37	20	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	51	Okány Elek Sándor		—	—	—	—	—	—	—	—	240	94	80	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	321	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Összesen		823	43	608	97	21	99	159	80 —	20	tul.	fiz.		9657	04	3365	94	89	38	2065	89	—	—	26	70	—	—	15	26	20	10	10480	47	4001	55	111	37	224	10	75	20	10	16854	24	9155	47	3066	95	74	32	2075	92	20	10	14392	76	37	53	1360	89	934	60	37	05	164	83	—	—

s Nagy Imre pénztárnokot az 1911. évi számadás terhe alól teljes elismerésének kifejezése mellett, mindazáltal a szokásos fenntartással felmenti s jóváhagyott számadását, a hátralékosok kimutatásával együtt, jegyzőkönyvében kinyomatni rendeli.

Számadás

a nagyszalontai református egyházmegyei gyámintézet pénztáráról 1911 év január 1-től 1911 év december 31-ig.

Tétel-szám	Tétel megnevezése	Egyes összeg K	f	Főösszeg K	f
	I. Tényleges vagyon.				
	A) *Bevétel.*				
1	1910 dec. 31-én volt a pénztár tényleges állapota kötvényekben, takarékpénztári betétben és készpénzben			194,106	15
2	Ehhez jött 1911 jan. 1-től 1911 dec. 31-ig:				
	Folyó évi kamatokból	12,573	98		
	Régibb kamatokból	1,648	01		
	F. évi tagdíj- és nyugdíjjárulékokból . . .	7,559	28		
	Régebbi „ „	917	34		
	Önkéntes adomány	3,417	92		
	Késedelmi kamat	232	50	26,349	03
	Összes tényleges vagyon a f. évi bevétellel . .			220,455	18
	B) *Kiadás.*				
1	Gyámdíjak 1911-ről: özv. Diószegi E.-né .	93	75		
2	„ „ „ Bihari Istvánné .	250	—		
3	„ „ „ Kiss Károlyné .	343	75		
4	„ „ „ Kincses Pálné .	375	—		
5	„ „ „ Szaniszló G.-né .	375	—		
6	„ „ „ Böszörményi P.-né	500	—		
7	„ „ „ Pápai Lajosné .	375	—		
8	„ „ „ Kiss Györgyné .	250	—		
9	„ „ „ Szilágyi S.-né .	250	—		
10	„ „ „ Szilágyi Mária .	62	50		
11	„ „ „ Nagy Sándorné .	500	—		
	Átvitel	3375	—		

Tétel-szám	Tétel megnevezése	Egyes összeg K	f	Főösszeg K	f
	Áthozat	3375	—		
12	Gyámdijak 1911-ről özv. Tabajdi Lajosné	500	—		
13	„ „ „ Szondy I.-né ör. .	43	15		
14	„ „ „ Sipos I.-né örök..	83	34		
15	„ „ Sipos Róza. . .	125	—		
16	„ „ Sipos Irén . . .	125	—		
17	„ „ „ Bernáth Lajosné	500	—		
18	„ „ „ Bernáth Elek .	125	—		
19	„ „ „ Bernáth Sándor .	125	—		
20	„ „ „ Hajdu Elekné .	500	—		
21	„ „ Hajdu Teréz . .	125	—		
22	„ „ „ Csiha Mártonné .	500	—		
23	Orsz. lelk. gyám- és nyugdíjint. járulékok	14,430	29		
24	Irodai átalány	100	—		
25	Pénztárnoki fizetés	1,200	—		
26	Választm. jegyző tiszteletdíja 1910—11-ről	200	—		
27	Vegyes kiadásokra	552	12	22,608	90
	Levonva a kiadást a bevételből, lesz a pénztár tényleges állapota 1911 dec. 31-én			197,846	28
	mely is a következőleg van elhelyezve:				
1	Kötvényekben 8, 7, 6%-ra	185,142	57		
2	Takarékpénztári betétben	8,922	05		
3	Készpénzben	3,781	66	197,846	28
	II. Hátralékkövetelések.				
1	1911. évi kamatban	1,099	57		
2	Régibb kamatban	440	20		
3	1911. évi tagdíjban	445	41		
4	Régibb tagdíjban.	84	34		
5	Késedelmi kamatokban	168	76	2,238	28
	Lesz az összes vagyonáll. 1911 dec. 31-én . .			200,084	56
	Volt pedig az össz. vagyonáll. 1910 dec. 31-én			196,382	88
	Az 1911. évi szaporulat			3,701	68
	III. Nagy Karolina-alapítvány tak. pénzt. betétben.	710	—	710	—

Biharugra, 1912 február 19.

Nagy Imre,
e.-megyei lelkész-gyámint. pénztárnok.

Nagy Imre pénztárnok 1911. évi zárszámadását, melyet Szabó István számvevő előzőleg megvizsgált, a mai napon tartott választmányi ülésén megvizsgáltuk, okmányaival egyeztettük s azt teljesen rendben vezettetnek találtuk ; ennek alapján Nagy Imre pénztárnokot, a fentartandók fentartásával, a valóban megérdemelt elismerés kifejezése mellett felmentendőnek véleményezzük

Nagyszalonta, 1912. évi március hó 28.

gróf Tisza Kálmán
gyámintézeti választmányi elnök.

Széll Kálmán, Balog Ambrus Böszörményi Lajos.
Hadházy Kálmán, Szabó István,
gyámintézeti választmányi tagok.

Kimutatás

a nagyszalonʻai református egyházmegyei lelkészi gyámintézet pénztárába 1911 és előző évekről tagdij — országos református lelkészi nyug- és gyámintézeti járulékkamat hátralék cimen 1912 április hó 11-ig be nem fizetett hátraléktartozásokról.

Sorszám	Hátralékos neve, lakása	E.-megyei tagdij hátralék		Országos nyug- és gyámint. jár. hátral.		Kamat hátralék		Jegyzet
		kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	
1	Szondy Géza, Kispereg . . .	—	—	—	—	32	—	És a befizetés napjáig számitandó késedelmi kamatok.
2	Tóth Jánosné R. Szabó Jul.-na S.-Keresztúr	—	—	—	—	7	08	
3	Tamáshidai ref. egyház . . .	—	—	—	—	8	13	
4	Milotai Ferenc, Tamáshida .	—	—	—	—	32	94	
5	Molnár István, Tamáshida. .	—	—	—	—	—	10	
6	Tobokár Vaszilia, Tamáshida	—	—	—	—	—	02	
7	Budai János, Berekböszörm. .	—	90	—	18	72	24	
8	Váczi Dezső, Köveskál . . .	126	—	—	—	32	—	
9	Bokor Sándor, Erdőhegy . .	—	—	303	04	—	—	
10	Tóth Sándor, Sonkolyos . . .	85	46	—	—	—	—	
11	Kassay Béla, Tenke	2	46	34	84	1	96	
12	Bodnár Lajos, Csermő . . .	—	—	150	65	—	—	
13	Elek Sándor, Okány	—	—	321	22	—	—	
14	Kincses Pál, Okány.	—	—	—	—	2	56	
15	K. Molnár Károly, Okány .	—	—	—	—	17	61	
16	Szijjártó Sándor, Árpád . . .	—	—	—	—	8	80	
17	Csige testvérek, Nagyszalonta	—	—	—	—	133	56	
18	Borbély László, Nagyszalonta	—	—	—	—	62	20	
19	Bondár Lajos, Árpád	—	—	—	—	1	75	

Sorszám	Hátralékos neve, lakása	E.-megyei tagdíj hátralék		Országos nyug- és gyámint. jár. hátral.		Kamat hátralék		Jegyzet
		kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	
20	Nyágró Pável, Tamáshida . .	—	—	—	—	—	53	És a befizetés napjáig számitandó késedelmi kamatok.
21	Dalmi Pál, Zsadány	—	—	—	—	2	—	
22	Szilágyi Bálint, Okány . . .	—	—	—	—	20	90	
23	Dézsi Lajos, Okány	—	—	—	—	1	28	
24	P. Tóth Sándor, Okány . . .	—	—	—	—	—	40	
25	Varga Sándor, Okány . . .	—	—	—	—	—	20	
26	Benedek János, Zsadány . .	—	—	—	—	44	52	
27	Szőke Imre, Kötegyán . . .	—	—	—	—	61	95	
28	M. Egri Mihályné, Okány . .	—	—	—	—	1	20	
29	Bondár Lajos, Árpád	—	—	—	—	6	—	
30	Farkas Géza, Sarkad	—	—	113	93	—	—	
31	Papp Tódor, Tamáshida. . .	—	—	—	—	—	19	
32	ifj. Bádé Kovács I., Mezőbajj .	—	—	—	—	127	68	
33	Berekböszörményi ref. egyház	—	—	—	34	—	—	
34	Erdőhegyi ref. egyház. . . .	—	—	80	—	—	—	
35	K.-apáti ref. egyház	—	—	—	12	—	—	
36	id. Pásztor János, Tamáshida .	—	—	—	—	—	10	
37	Biró Lajos, Feketegyarmat .	—	—	—	—	2	24	
		214	82	1004	32	682	14	

Kelt Biharugra, 1912 április 11.

Nagy Imre,
e.-m. lelkész-gyámint. pénztárnok.

15. A nagyszalontai református egyházmegyei lelkészi gyámintézet nevében Széll Kálmán h. elnök és Hadházy Kálmán jegyző beterjesztik jóváhagyás és megerősítés végett a nagyszalontai református lelkészi gyámintézet kezelésében levő „Nagy Karolina alapítványa református lelkészek árva leányai segélyezésére“ című, 710 korona értékű alapítvány alapító-levelét három egyező példányban.

Egyházmegyénk közgyűlése a bemutatott alapító leveleket jóváhagyja és megerősíti s azokból egy példányt a tiszántúli református egyházkerület levéltárába, egyet a nagyszalontai református lelkészi gyámintézet levéltárába helyez el megőrzés végett.

16. Olvastatott a tanügyi bizottságnak következő jegyzőkönyvi jelentése :

Jegyzőkönyv, felvétetett a nagyszalontai református egyházmegye tanügyi bizottságának 1912 április 10-én Nagyszalontán tartott ülésében.

Elnök Balog Ambrus esperes ; jelen voltak : Széll Kálmán, Böszörményi Lajos, Nagy Imre, Bagdi János, Kolumbán Áron, Szondy Géza, Perecz István, Bessenyei Imre, Szathmáry István, Kiss István, Balog József, Szabó Lajos és Kassay Béla tanügyi bizottsági tagok, utóbbi mint előadó is.

1. Elnök üdvözli a tanügyi bizottság megjelent tagjait s az ülést megnyitja.

2. Olvastatott Kassay Béla tanügyi bizottsági előadó következő jelentése :

Nagytiszteletű Egyházmegyei Tanügyi Bizottság !

Egyházmegyénk népiskoláinak az 1911—12. tanév első felében tapasztalt állapotáról szóló jelentésemet — a hozzám beérkezett jelentő ívek alapján — van szerencsém a következőkben előterjeszteni :

A tanügyi bizottság körlátogató tagjai — Bagdi János lelkész dékán helyett Fogarassy Bálint egyházmegyei aljegyző esperesi megbízás folytán — egyházmegyénk mindazon iskoláit, melyekben a tanítás járvány vagy valamely más ok miatt nem szünetelt, meglátogatták s jelentésök szerint egyházmegyénk 45 anyaegyháza közül harmincháromban vannak felekezeti iskolák, kilencben (Belényes, Belényessonkolyos, Csermő, Feketetót, Gyanta, Körösszakál, Magyarremete, Radnalippa, Szentleányfalva) államiak, kettőben (Arad, Okány) községiek, egy helyen (Ant) a fiúiskola felekezeti, a leányiskola községi. Nyolc leányegyház közül 3-ban (Szinte, Németpereg, Kisnyégerfalva) felekezeti, négyben (Kisháza, Tenkeszéplak, Körösjánosfalva, Magyarcséke) állami, egyben (Bihardobrosd) az ottani fatermelő társulat által fentartott iskola van ; továbbá van hat pusztai iskola, ezek közül három (Csegőd, Gyanté, Tiszaradvány) a Tisza uradalmak által fentartott felekezeti, az ősi pusztai a sarkadi egyház által községi segély hozzájárulásával fentarott felekezeti, kettő pedig Nagyszalonta község által fentartott pusztai iskola ; végül Ágya fiókegyházában, Szapáriligeten és szórványában, Tőzmiskén állami iskolák vannak.

Van egy felekezeti jellegű óvodánk is Geszten, a „Tisza Kálmán“ kisdedóvoda.

A felekezeti iskoláinkban működő tanítók összes száma 113, kik közül 26 nőtanító ; csak fiúkat tanít 41, csak leányokat 40, fiúkat és leányokat vegyesen 32. Tanító nincs Sarkadkeresztúron.

A községi és állami iskolákba járó református vallású növendékeink vallásban és énekben való oktatását nyolc helyen (Csermő, Feketetót, Bihardobrosd, Körösszakál, Radnalippa, Belényes, Gyanta, Magyarremete) az illető lelkészek, utóbbi háromban az énektanítást az illető tanítók, nyolc helyen (Ant, Belényessonkolyos, Körösjánosfalva, Magyarcséke, Kisháza, Tenkeszéplak, Okány Szentleányfalva) a református vallású községi és állami tanítók, Aradon a segédlelkész és kántor, Nagyszalontán a két pusztai iskolában és a gazdasági ismétlőiskolában a református vallású tanítók teljesítik, mindnyájan elismerésre méltó buzgalommal és dicséretes eredménnyel.

Teljes VI. osztályú iskola van 30 helyen (Ágya, Árpád, Berekböszörmény, Biharugra, Erdőhegy, Feketegyarmat, Kispereg, Geszt, Komádi, Körösnagyharsány, Körösszegapáti, Kötegyán, Mezőbajj, Mezőgyán, Mezősas, Nagyszalonta, Nagyzerénd, Sarkad, Tenke, Zsadány és Vadász fiú- és leány-; Ant fiú- és Szinte, Belényesújlak, Bélzerénd, Borossebes, Erdőgyarak, Németpereg, Szemlak, Tamáshida vegyes iskoláiban), V. osztályú az iskola hat helyen (Várasfenes fiú-, leány- és Gyorok, Kisnyégerfalva, Magyarhomorog, Pankota, Ősi vegyes iskoláiban). IV. osztályú három helyen (Csegőd, Tiszaradvány, Gyanté); Köröstárkányban a fiúiskola V., a leányiskola IV. osztályú, Sarkadkeresztúrról, melynek iskoláját — tanító nem lévén — az illető dékán nem látogathatta meg, ismételt sürgetés dacára sem érkezett be jelentés.

Az iskolába járó növendékek összes száma a folyó 1911—12. iskolai évben a községi és állami iskolába járó református vallású tanulókkal együtt 10,669 és pedig 5502 fiú és 5167 leány, kik közül egyházunk iskoláiba jár 4363 fiú, 4100 leány, összesen 8463, községi és állami iskolába jár 1139 fiú, 1067 leány, összesen 2206. Az egy tanító keze alatt levő növendékek létszáma 29 és 134 között hullámzik, legkisebb a Kisnyégerfalvai osztatlan vegyes, legnagyobb a biharugrai I—II. osztályú vegyes iskolában. Iskoláink általában népesek, nagyobb egyházainkban a lélekszám nagy volta, kisebb egyházainkban pedig az osztatlanság miatt, bár az utóbbi 3—4 év alatt új iskolák állítása által e téren is nagy javulás észlelhető. Ezúttal csak az egy tanító vezetése alatt 100-at meghaladó létszámmal biró iskolákat említem fel, ilyenek a következő egyházak iskolái: Berekböszörmény III—VI. fiú (107), Biharugra I—II. vegyes (134), Feketegyarmat leány (111), Kötegyán III—VI. fiú (102), Magyarhomorog vegyes (121), Nagyzerénd II—VI. fiú (111), leány (109), Tamáshida vegyes (109), Tenke I—II. vegyes (110).

Az iskolák közegészségi viszonyait tekintve a tanterem nem elég tágas és nem világos Berekböszörmény I—II. oszt. fiú-, Körösnagyharsány fiú-, Körösszegapáti fiú,- Mezőbajj fiú-, elég világos,

de nem tágas Köröstárkány fiú-, elég tágas és világos, de rozoga Nagyzerénd II—VI. oszt. leányiskolája. Nem tiszta Körösszegapáti fiúiskolája; a tanítói lakások tisztán vannak tartva mindenütt, de Mezőbajjon és Tamáshidán rozoga állapotban vannak. Kisebb-nagyobb mértékben zsúfolt tizenkét iskola: Berekböszörmény III—VI. oszt. fiú- és leány-, Biharugra I—II. oszt. vegyes, Feketegyarmat fiú-, leány-, Komádi I—II. oszt. fiú- és leány-, Körösszegapáti fiú-, Nagyzerénd II—VI. oszt. fiú- és leány-, Tamáshida vegyes- és Tenke I—II. oszt. vegyes iskolája.

A padlózat téglázott Mezőbajj fiú-, részben deszkázott, részben téglás Körösszegapáti fiú-, cement Berekböszörmény III—VI. oszt. fiú-, aszfaltozott Nagyszalonta két iskolájában, deszkázott 106 tanteremben. A takarítást iskolaszolga vagy harangozó végezi mindenütt. Ürszék rossz Körösszegapáti fiúiskolájánál, tisztán tartatik mindenütt.

Az iskolák felszerelését illetőleg anyakönyv, felvételi és mulasztási napló van és rendben vezettetik mindenütt Mezőbajj kivételével, hol nem az előírt naplót használják. Haladási és látogatási napló nincs Berekböszörmény I—II. oszt. fiú- és III—VI. oszt. leány-, csak látogatási napló nincs Magyarhomorog vegyes iskolájában. Vezérkönyvek hiányosan vannak Körösszegapáti fiú- és leány- és Magyarhomorog vegyes iskoláiban. Az egyházkerület kiadványai használtatnak mindenütt s azokkal a növendékek kellően el vannak látva Körösszegapáti fiúiskolájának kivételével mindenütt. A taneszközök hiányosak hét iskolában (Szinte vegyes-, Árpád fiú-, leány- és vegyes-, Bélzerénd vegyes-, Pankota vegyes-, Tamáshida vegyes-). Iskolai könyvtár van 19 egyház iskoláinál (Ant, Árpád, Berekböszörmény, Csegőd, Erdőhegy, Feketegyarmat, Geszt, Tiszaradvány, Gyorok, Németpereg, Komádi, Körösnagyharsány, Gyanté, Mezősas, Nagyszalonta, Nagyzerénd, Tenke, Zsadány, Vadász).

Az iskolák szellemi életét tekintve a tanítók a kiszabott tantervet mindenütt megtartják Berekböszörmény III—VI. oszt. leánytanítójának kivételével; a tananyagot nem végezték el teljesen járványos betegség, vagy tanítóváltozás miatt: Ant fiú-, Bélzerénd vegyes-, Feketetót, Geszt fiú- és leány-, Tiszaradvány vegyes-, Mezőbajj fiú- és leányiskoláiban, csak részben némely tantárgy teljes kihagyásával végezte el Berekböszörmény III—VI. fiúosztály tanítója, a begyakorlás hiányos Ágya I—II. oszt. fiú-, leány- és Tamáshida vegyes iskolájában. Kisebb hiányoktól eltekintve tanítóink általában helyes módszerrel vezették iskoláikat. Tananyagbeosztás nincs Bélzerénden.

Mulasztás csupán Erdőgyarak két iskolájában volt nagyobb mérvű a községi előljáróság gyenge eljárása következtében.

A növendékek egészségi állapota a legtöbb helyen kielégítő volt, de több egyházunkban a járvány is gátolta az iskoláztatást. Szórványosan volt járvány, de az iskolák nem voltak bezárva: Ágyán és Szintén, több-kevesebb ideig zárva voltak az iskolák Anton, Feketetóton, Geszten, Tiszaradványban, Kötegyánban, Mezőbajjon és Okányban.

Általános ismétlőiskola van 20 anya- és 3 leányegyházban (Ant, Ágya, Szinte, Árpád, Magyarcséke, Belényesújlak, Bélzerénd, Biharugra, Borossebes, Erdőgyarak, Feketegyarmat, Geszt, Körösnagyharsány, Körösszegapáti, Köröstárkány, Kisnyégerfalva, Magyarhomorog, Mezőbajj, Mezőgyán, Szemlak, Tamáshida, Zsadány, Várasfenes). Gazdasági ismétlő van 21 anya- és 4 leányegyházban. (Arad, Belényes, Belényessonkolyos, Körösjánosfalva, Berekböszörmény, Feketót, Gyanta, Kisháza, Tenkeszéplak, Gyorok, Kispereg, Komádi, Kötegyán, Magyarremete, Mezősas, Nagyszalonta, Nagyzerénd, Okány, Pankota, Radnalippa, Sarkad, Szentleányfalva, Tenke, Vadász). Adat hiányzik 3 egyházból (Csermő, Körösszakál, Sarkadkeresztúr). Ismétlő iskola nincs Erdőhegyen. A heti óraszám 2—6 között változik. A tanítás egész éven át tart Arad, Belényes, Belényessonkolyos, Körösjánosfalva, Berekböszörmény, Feketetót, Kispereg, Németpereg, Komádi, Mezősas, Nagyszalonta, Pankota, Szemlak és Tenke ismétlő iskoláiban. Az ismétlő iskolák tanítóinak díjazásáról legtöbb helyen az állam vagy község gondoskodik. Háziipar, női kézimunka tanittatik Árpád, Geszt, Mezőgyán és Sarkad iskoláiban, kosárfonás a községi kosárfonóban Kisperegen.

Ezeknek, mint általános összesítéseknek előrebocsátása után áttérek jelentésemnek egyházanként és iskolánként részletezésére, felemlítvén a tapasztalt hiányokat és fogyatkozásokat, úgyszintén a tapasztalt fejlődést és haladást, érintve még a községi és állami iskolákban teljesített vallástanítást is.

Anton a fiúiskolát az egyház, a leányiskolát a község tarja fenn. A fiúiskola járvány miatt zárva volt a dékáni látogatás idején s nem vizsgálhatták meg; a községi leányiskolában a vallástant és éneket a református vallású tanítónő tanította kellő sikerrel.

Aradon az állami és községi iskolákban a vallás- és énektanítást a segédlelkész és énekvezér végezte jó eredménnyel.

Ágyán a két felsőbb osztályú iskolában tetemes volt a mulasztás a szórványosan fellépett himlőjárvány miatt, mindazáltal e két iskola teljesen rendben van; ellenben a két kisebb iskolában a tanítónők nem tudtak kellő eredményt felmutatni a férjhezmenetelük folytán rájuk nehezedett háztartási és családi gond miatt.

Szinte vegyes iskolájában a természettani taneszközök hiányzanak.

Szapáryliget és *Tőzmiske* állami iskoláiban heti 2—2 órán az ágyai lelkész tanította a vallást kiváló sikerrel.

Árpádon a régi, rozzant leányiskola helyett új tantermet és tanítói lakást építettek s így most már mindhárom iskolai épületük teljesen modern és kifogástalan, de taneszközökkel mindhárom iskola hiányosan van felszerelve.

Belényes állami iskoláiban a vallástanítást lelkész, az énektanítást az állami tanító — ki énekvezér is — végzi, mindketten kitűnő eredménnyel.

Belényessonkolyos állami iskolájában a vallást és éneket az állami tanító, októbertől kezdve a h.-lelkész tanította jeles eredménnyel.

Körösjánosfalva állami iskolájában a vallástant és éneket Tóth Lajos állami igazgató-tanító, ki előkönyörgő is, tanítja nagy buzgósággal és kiváló sikerrel.

Magyarcséke állami iskolájában a vallástant és éneket az állami tanító, — ki előkönyörgő is, — tanítja megfelelő eredménnyel.

Belényesújlakon most már az iskolai év kezdetétől fogva két tanerő működik s iskoláját mindegyik helyesen vezeti.

Bélzerénden az új tanító csak november 29-én foglalta el állását s így az idő rövidsége miatt az egész tananyagot nem végezhette el, azonban helyes módszerrel tanít s igyekezett a rövid idő dacára is feladatának eleget tenni. Taneszközökkel hiányosan van felszerelve az iskola, még fekete-tábla is hiányzik. Tananyagbeosztás nincs.

Berekböszörmény két nagyobb iskolája, kivált a fiúiskola zsúfolt; a III—VI. oszt. leányiskola tanítója a számtan tanítására nem fektet elég súlyt, a kiszabott tantervet nem tartja be teljesen s a tananyagot is csak részben végzi el.

Biharugrán a folyó iskolai évtől kezdve három tanerő működik, azonban a tanítványok megoszlása aránytalan s ezért az I—II. osztályú vegyes iskola 134 növendékkel nagyon zsúfolt.

Borossebes vegyes iskolája rendben van.

Csermő állami iskolájában a vallás és énektanítást a lelkész végzi. A dékáni látogatás idején a vallástanító lelkész beteg lévén, dékán az iskolát nem látogathatta meg.

Erdőgyarak és *Csegőd* iskolái rendben vannak.

Erdőhegyen a növendékek beosztása még most is aránytalan. Ismétlő iskola még most sincs.

Feketegyarmaton mindkét iskola — kivált a leányiskola — zsúfolt, annyira, hogy a leányiskola vezetője kénytelen a III—VI. osztályt csupán délelőtt s az I—II. osztályt csupán délután tanítani. A jelentés szerint a jövő tanév elején a polgári község fel-

állítja két tanerős leányiskoláját, amikor az egyház két iskolájában csak a fiúk taníttatván, a zsúfoltság megszűnik.

Feketetót állami iskolája november 1-től december 10-ig s azután január 3-tól fogva ismét a nagymérvű járvány miatt zárva volt s így tanításról, tehát vallás- és énekoktatásról is alig lehetett szó.

Geszt iskolái járvány miatt 2½ hónapig zárva voltak s így a tananyagot nem végezhették el teljesen. A „Tisza Kálmán" óvoda minden tekintetben kifogástalan rendben van, azonban a járvány miatt a kis növendékek feljárása itt is szünetelt 2½ hónapig. Az óvodába járó növendékek száma 40 fi, 27 leány; összesen 67. Az óvodagondnok számadást a presbiterium megvizsgálta, jóváhagyta s az egyházmegyei számvevőszékhez felterjesztette. (Lásd a számvevőszék jelentését.)

Tiszaradvány vegyes iskolájának tanítója az egy hónapig uralkodott járvány miatt nem végezhette el teljesen a tananyagot.

Gyanta állami iskoláiban a vallástant lelkész, az éneket a kántorul alkalmazott állami tanító tanítja, mindketten jeles eredménnyel.

Kisháza állami iskoláiban a vallástant és éneket az állami igazgató-tanító — ki előkönyörgő is — tanítja kellő sikerrel.

Tenkeszéplak állami iskolájában a vallást és éneket az állami igazgató-tanító tanítja megfelelő eredménnyel.

Bihardobrosdon a vallástant és éneket Vajda Mihály gyantai lelkész tanítja kiváló sikerrel.

Gyorok vegyes iskolája most is V. osztályú.

Kispereg és *Németpereg* iskolái rendben vannak.

Komádi két iskolája még most is zsúfolt, egyébként mind a tíz iskolája kifogástalan.

Körösnagyharsány fiúiskolája nem elég tágas és nem elég világos s 84 növendékkel zsúfolt.

Körösszakál állami iskolájában a vallástant és éneket lelkész tanítja jó eredménnyel.

Körösszegapátiban a fiúiskola tanterme nem elég tágas és nem világos, nem is elég tiszta, az ürszék rossz, vezérkönyvek a fiúiskolában hiányoznak, a leányiskolában egyáltalán nincsenek. A fiúiskolában a növendékek csak részben vannak ellátva tankönyvekkel.

Köröstárkány fiúiskolája IV, leányiskolája V. osztályú. A fiúiskola tanterme nem elég tágas, de új tanterem fog épülni, az előkészületek már megvannak téve. A fiúiskola növendékeinek beosztása nagyon aránytalan, 90 növendék közül a IV-ik osztályban csak három növendék van, minek oka az, hogy rossz iskolát

vett át a tanító, akin látszik a törekvés és buzgalom. Ismétlőiskolák fel vannak állítva, de a növendékek nem járnak fel.

Kisnyégerfalva vegyes iskolája csak öt osztályú.

Kötegyán belső vegyes és III—IV. oszt. fiúiskolája járvány miatt 40 napig zárva volt, mindazáltal a fiúiskola zsúfoltságától eltekintve, mind a négy iskolája rendben van.

Magyarhomorogon már készen áll a második tanterem, csak a második tanerő hiányzik. Látogatási napló nincs, vezérkönyvek és taneszközök hiányosak. Az iskola csak öt osztályú.

Magyarremetén a két állami iskolában a vallást s az I. és II. osztályban az éneket is a lelkész, az éneket a III—VI. osztályban az állami tanító tanítja, mindketten kitűnő eredménnyel.

Mezőbajj mindkét iskolája járvány miatt november 15-től január 15-ig zárva volt s emiatt egyik iskolában sem végezték el a tananyagot. Nem az előírt naplókat használják s taneszközökkel is hiányosan vannak felszerelve az iskolák. A fiúiskola és tanítói lakás tarthatatlan rossz.

Mezőgyán és *Gyanté* iskolái rendben vannak.

Mezősas mindhárom iskolája kifogástalan.

Nagyszalontán a folyó iskolai évben 9 fiú- és 9 leányiskola szolgálta a tanügyet s csupán két iskolában haladja meg a növendékek száma a törvény által engedélyezett 80-at (egyikben 6, a másikban 7-tel). A folyó tanévben felállított két új leányiskolában csak 1912 január 1-én kezdték meg a tanítást, az új tanítók növendékeiket a többi leánytanítóktól vették át, így működésüket elbírálni még nem lehet, de eddigi munkálkodásuk a legjobb reményekre jogosít. A 16 régibb iskola minden tekintetben megfelel a követelményeknek.

Nagyzerénden a fiú- és leányiskola zsúfolt, sőt utóbbi rozoga is. Taneszközök hiányosak; a tanítók a zsúfoltság miatt nem képesek a tananyagot teljesen elvégezni s kellően begyakorolni; mulasztás nem sok ugyan, de akik évközben betöltik 12. életévöket, nem járnak fel többé, az előljáróság pedig csak inti és dorgálja, de pénzbirsággal nem bünteti a mulasztók szüleit. A IV-ik iskola felállítása szükséges.

Okány községi iskoláiban a vallás- és énektanítást a református vallású tanítók végzik. Járvány miatt minden iskolája december 5-től kezdve a dékáni látogatás idején is zárva volt.

Pankotán a térképek régiek és elnyűttek, iskolája egyébként rendben van, de csak öt osztályú.

Radnalippa állami és r. kath. felekezeti iskoláiban a vallás- és énektanítást a lelkész végzi lankadatlan buzgósággal és kitűnő eredménnyel.

Sarkadon a folyó tanévben már tíz iskola szolgálta a tanügyet, mindenik teljesen kifogástalanul. Dícsérettel említendő, hogy a négy nagyobb leányiskola tanítónői kiváló eredménnyel tanították növendékeiknek a női kézimunkát.

Ősi pusztai iskolája rendben van.

Sarkadkeresztúron a dékáni látogatás idején nem volt tanító, ezért az illető dékán nem is ment el az iskolát meglátogatni. Lelkész többszöri sürgetése dacára sem terjesztette be a jelentést s így ezen egyházunk adatai most hiányoznak jelentésemből. A növendékek létszámánál a statisztikai adatok teljessége kedvéért a múlt évi létszámot vettem be.

Szemlak iskolája jó.

Szentleányfalva állami iskolájában a vallás- és énektanítást Kiss Lajos állami igazgató-tanító végezi a szokott dícséretes buzgalommal és kitűnő eredménnyel.

Tamáshida vegyes iskolája ellen több lényeges kifogás van, a tanítói lakás rozoga, az iskola zsúfolt, felszerelése hiányos, tananyag nincs kellően begyakorolva, a tanulás sok helyen értelmetlen. Mindezen kifogások megszünnek 1912 szeptember 1-én, mikor a jelentés szerint két tanerős állami iskola nyílik meg a községben.

Tenke iskolái, az I—II. osztályú vegyes iskola zsúfoltságától eltekintve, rendben vannak. A negyedik iskola felállítása elő van készítve.

Zsadány három iskolája kifogástalan.

Vadász fiúiskolája zsúfolt. Lelkész jelentése szerint ez évben megkezdik a 3-ik és 4-ik iskola építését. Tanítók panaszkodtak, hogy 1912. évben még nem kaptak fizetést. Iskolalátogatók utasították a gondnokot, hogy a tanítók fizetését negyedévenként pontosan adja ki.

Városfenesen szórványosan volt járványos betegség, de az iskolák nem voltak bezárva s mindkét iskola szép eredményt mutatott fel, de mindkét iskola csak öt osztályú.

Tanügyi bizottságunk midőn örvendetes tudomásul veszi, hogy egyházmegyénk iskoláinak nagyobb része kifogástalan rendben van, a mutatkozó hiányok orvoslása végett a következő intézkedések megtételét tartja szükségesnek s ajánlja a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés figyelmébe:

Egyházmegyénk közgyűlése felhívja és utasítja általában minden egyházunk presbiteriumát, hogy tekintettel arra, hogy az 1907. évi XXVII. t.-c. 15. §-a az állam segélyezésének feltételéül a törvényszerű felszerelést előírja; az említett törvénycikk végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri utasítás IV. függelékében a teljes felszerelés, tehát a II. részben elősorolt tanszerek beszerzésére előírt határidő pedig

a jövő 1913. év szeptember 30-án lejár, igyekezzenek minden eszköz felhasználásával odahatni, hogy a miniszteri utasítás I. és II. részében előírt tanszerekkel a kitűzött határidőre minden iskolánk fel legyen szerelve : felhívja és utasítja továbbá az illető presbiteriumot, hogy

Ágyán a tananyagnak kellő begyakorlása iránt a két kisebb iskolában intézkedjék.

Bélzerénden tananyagbeosztást készíttessen.

Berekböszörményben gondoskodjék, hogy a III—VI. oszt. leánytanítója a kiszabott tantervet tartsa be s a tananyagot teljesen végezze el, haladási és látogatási naplókat úgy ezen, mint az I—II. fiúiskolába szerezze be.

Biharugrán legyen figyelemmel a tanköteleseknek a három tanerő előtt arányos megoszlására.

Erdőhegyen a növendékek arányos beosztására, továbbá fegyelmi vizsgálat terhe alatt kötelezi az ismétlőiskolák felállítására, annyival inkább, mivel már a három utolsó iskolai évben mindig felhívta közgyűlésünk ezen egyház presbiteriumát az ismétlőiskolák felállítására, de annak mindeddig nem tett eleget.

Gyorokon a VI. osztályt állíttassa fel.

Körösszegapátiban gondoskodjék, hogy a fiúiskola tanterme a törvényes követelményeknek mindenben megfeleljen tisztán legyen tartva ; mindkét iskolájába a szükséges vezérkönyveket szerezze be ; intézkedjék, hogy a növendékek kellő időben el legyenek látva tankönyvekkel, végül a fiúiskola rossz ürszéke helyett újat készíttessen.

Köröstárkányban mindkét iskolának VI. osztályúra fejlesztéséről, a fiúiskolában a növendékek arányos beosztásáról s az ismétlő-iskolai tankötelesek pontos iskoláztatásáról gondoskodjék.

Kisnyégerfalván a VI. osztályt állíttassa fel.

Magyarhomorogon látogatási napló beszerzéséről s a VI-ik osztály felállításáról gondoskodjék.

Mezőbajjon a miniszterium által előírt naplókat szereztesse be s a fiúiskola és tanítói lakás újjáépítéséről haladéktalanul intézkedjék.

Nagyzerénden a leányiskola újjáépítéséről, a 4-ik iskola felállításáról s a 12. életévöket betöltött tanköteleseknek az iskolai év végéig iskolába járatásáról gondoskodjék.

Pankolán a VI. osztályt állíttassa fel.

Sarkadkeresztúron megrovólag említve fel lelkész azon mulasztását, hogy jelentését ismétlelt sürgetés dacára sem küldte be, iskolája minden hiányáról gondoskodjék.

Vadászon a tanítók fizetését negyedévenként pontosan szolgáltassa ki.

Városfenesen mindkét iskolában a VI. osztályt állíttassa fel.

3. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kmf.

Balog Ambrus,
esperes, tan. bizottsági elnök.

Kassay Béla,
tanügyi bizottsági előadó.

Egyházmegyénk közgyűlése a tanügyi bizottság jelentését, illetőleg jegyzőkönyvét jóváhagyólag tudomásul veszi, a benne foglalt javaslatokat határozati erőre emeli, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek nyilvánítja s azt egész terjedelmében az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvébe felvétetni és kinyomatni határozza.

17. Olvastatott a számvevőszék következő jelentése:

„*Jegyzőkönyv*,

felvétetett a nagyszalontai református egyházmegye számvevőszékének Nagyszalontán, 1912. évi április hó 10-ik napján tartott gyűléséről.

Jelen voltak Rácz Gyula elnöklete alatt: Bagdi János, Kassay Béla, Kolumbán Áron, dr. Szarka Sándor, Tatár Balázs, Varga Zoltán, Perecz István egyházmegyei számvevők, utóbbi úgy is, mint előadó, jegyző.

I. szám. Elnök üdvözölvén a tárgyalásaink iránt oly meleg érdeklődést tanúsító nagytiszteletű esperes urat és a számvevőszék megjelent tagjait: a gyűlést megnyitva bejelenti, hogy özvegy Borbély Lászlónétól hozzáintézett részvétiratunkra, számvevőszékünkhöz címzett köszönő levelet kapott.

Tudomásul szolgál.

II. szám. Tárgyaltattak a számvevőszékhez beérkezett számadások vizsgálatára vonatkozó számvevői jelentések, amelyeknek során számvevőszékünk

A) kifogástalannak és rendben levőnek találta a következő egyházak 1911. évi számadásait:

1. a *nagyszalontai* református egyház

a) központi számadását,

melynek . . . . . bevétele 48,653 K 17 fill.
kiadása: 47,219 „ 72 „
maradványa: 1,433 K 45 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege: 74,655 K 44 f,

azzal, hogy az 1911. év folyamán „Egyházi hagyomány alap“ címen 152 K 40 f tőkével új alap létesült.

2. A *sarkadi* református egyház

a) központi számadását,

melynek . . . . . bevétele: 53,027 K 36 fill.
kiadása: 53,024 „ 99 „
maradványa: 2 K 37 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege a rendes kezelésű alapoknál 46,407 K 09 f, a külön kezelésűnél 572 K 55 f.

3. Az *anti* református egyház

a) központi számadását,

melynek . . . . . bevétele: 4,858 K 81 fill.
kiadása: 4,858 „ 81 „
maradványa: — K — fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege: 2991 K 19 f.

4. Az *erdőhegyi* református egyház

a) központi számadását,

melynek . . . . . bevétele: 5,711 K 54 fill.
kiadása: 5,384 K 90 fill.
maradványa: 326 K 64 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege: 8708 K 35 f.

5. A *mezőgyáni* református egyház

a) központi számadását,

melynek . . . . . bevétele: 7,768 K 29 fill.
kiadása: 7,761 „ 09 „
maradványa: 7 K 20 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege: 11,319 K 64 f.

6. A *körösnagyharsányi* református egyház

a) központi számadását,

melynek . . . . . bevétele: 7,644 K — fill.
kiadása: 7,644 „ — „
maradványa. — K — fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege: 2517 K 53 f.

azzal, hogy az 1911. év folyamán „49—1912. sz. p. végzéssel alkotott egyházfentartási alap“ címen 1552 K 53 f tőkével új alap létesült; továbbá, hogy a takarékmagtár állaga 181 Hl. 18 liter búza.

7. A *fekelegyarmati* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele: 7,562 K 98 fill.
kiadása: 6,076 „ 56 „
maradványa: 1,486 K 42 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege: 9976 K 27 f.

8. Az *erdőgyaraki* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele: 4,705 K 31 fill.
kiadása: 3,591 K 86 „
maradványa: 1,113 K 45 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege: 8856 K 50 fill.
és 100 Hl. 89 liter búza.

c) iskolai számadását, melynek . . . . . bevétele: 1,610 K 52 fill.
kiadása: 1,610 „ 52 „
maradványa: — K — „

9. A *biharugrai* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele: 30,878 K 98 fill.
kiadása: 27,228 „ 33 „
maradványa: 3,650 K 65 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege: 1720 K 78 fill.

10. A *szemlaki* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele: 3,163 K 61 fill.
kiadása: 2,674 „ 70 „
maradványa: 488 K 91 fill.

b) termény számadását,
melynek . . . . . bevétele: 90 mm. 27 kg. búza
kiadása: 49 mm. 69 kg. búza
maradványa: 40 mm. 61 kg. búza

c) alapítványi számadását, melynek főösszege: 17,380 K 72 f.

11. A *szentleányfalvai* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele: 3,129 K 40 fill.
kiadása: 2,566 „ 02 „
maradványa: 563 K 38 fill.

b) építési államsegély számadását melynek . . . . . bevétele : 5,159 K 27 fill.
kiadása : 1,237 „ 67 „
maradványa : 3,921 K 60 „

c) alapítványi számadását, melynek főösszege : 436 K 82 fill.

12. A *bélzeréndi* református egyház
a) közpénztári számadását, melynek . . . . . bevétele : 1,433 K 77 fill.
kiadása : 1,038 „ 34 „
maradványa : 395 K 43 fill.

b) termény számadását, melynek . . . bevétele : 4350 lit. b. 5197 l. teng.
kiadása : 3106 lit. b. 3262 l. teng.
maradványa : 1243 lit. b. 1935 l. teng.
pénzül folyt be : 503 lit. b. 1523 l. teng.
Maradvány természetben : 740 lit. b. 411 l. teng.

c) alapítványi számadását, melynek főösszege : 37 K 50 f és 21 Hl. 53 liter búza.

d) építési pénztári számadását, melynek . . . . . bevétele : 823 K 81 fill.
kiadása : 823 „ 54 „
maradványa : — K 27 fill.
mely a közpénztárba vitetett át.

13. A *kisperegi* református egyház.
a) közpénztári számadását, melynek . . . . . bevétele : 17,296 K 31 fill.
kiadása : 16,359 „ 38 „
maradványa : 936 K 93 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 5647 K 24 fill.

14. A *borossebesi* református egyház
a) közpénztári számadását, melynek . . . . . bevétele : 3,562 K 40 fill.
kiadása : 3,413 „ 03 „
maradványa : 149 K 37 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 6836 K 87 f, továbbá 8 Hl. 09 liter búza és 33 Hl. 26 liter tengeri.

15. A *nagyzeréndi* református egyház
a) közpénztári számadását,

melynek . . . . . bevétele : 6580 K 11 fill.
kiadása : 5447 „ 61 „
maradványa : 1132 K 50 fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 2142 K 71 fill.

16. Az *ágyai* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 7702 K 81 fill.
kiadása : 7702 „ 81 „
maradványa : — K — fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 14,361 K 72 f és 20 Hl. 06 liter búza.

17. A *szintei* református leányegyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 6120 K 56 fill.
kiadása : 6120 K 56 fill.
maradványa : — K — fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 4735 K 62 fill.

18. A *szapáryligeti* református fiókegyház
központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 47 K 97 fill.
kiadása : 39 „ 08 „
maradványa : 8 K 42 fill.

19. A *vadászi* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 8198 K 38 fill.
kiadása : 8198 „ 38 „
maradványa : — K — fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 2445 K 87 fill. továbbá 30 Hl. 30 liter búza és 13 Hl. 20 liter tengeri.

20. Az *aradi* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 12,447 K 91 fill.
kiadása : 9292 „ 74 „
maradványa : 3155 K 17 fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 26,344 K 17 f.

21. A *bihardobrosdi* református leányegyház
központi számadását,

melynek . . . . . bevétele : 928 K 60 fill.
kiadása : 216 K 24 fill.
maradványa : 718 K 36 fill.

22. A *tenkeszéplaki* református leányegyház
közpénztári számadását,
melynek . . . . . bevétele : 449 K 52 fill.
kiadása : 343 K 84 fill.
maradványa : 105 K 68 fill.

23. A *kisházai* református leányegyház
közpénztári számadását,
melynek . . . . . bevétele : 619 K 71 fill.
kiadása : 308 „ 65 „
maradványa : 311 K 06 fill.

24. A *gyantai* református egyház
a) közpénztári számadását,
melynek . . . . . bevétele : 3716 K 75 fill.
kiadása : 2067 „ 76 „
maradványa : 1648 K 99 fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 9062 K 03 f azzal, hogy a „temető-alap“ a szegény-alapba olvasztatott be.

25. A *városfenesi* református egyház
a) közpénztári számadását,
melynek . . . . . bevétele : 5344 K 64 fill.
kiadása : 3831 „ 12 „
maradványa : 1513 K 52 fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 1151 K 22 f.

26. A *körösjánosfalvai* református leányegyház
a) közpénztári számadását,
melynek . . . . . bevétele : 979 K 52 fill.
kiadása : 358 K 55 „
maradványa : 620 K 97 fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 454 K 16 fill.

27. A *kötegyáni* református egyház
a) közpénztári számadását,
melynek . . . . . bevétele 11,073 K 11 fill.
kiadása : 10,420 K 73 „
maradványa : 652 „ 38 „

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 801 K 02 fill.

28. A *geszti* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 6882 K 86 fill.
kiadása : 6882 K 86 fill.
maradványa : — K — fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 10,417 K 80 f. azzal, hogy a „Harang-alap" céljára három új harang öntésére fordíttatott és hogy a „Fogyasztási szövetkezet alapítványa" címen új alap létesült, melynek állaga volt 1911 december 31-én 206 K 19 fillér.

c) Tisza Kálmán kisdedóvodai számadását, melynek . . . bevétele : 2900 K 47 fill.
kiadása : 2900 „ 47 „
maradványa : — K — fill.

29. A *komádii* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 29,042 K 57 fill.
kiadása : 26,399 „ 88 „
maradványa : 2,642 K 69 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 10,023 K 56 f.

30. A *mezősasi* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 11,422 K 27 fill.
kiadása : 11,131 K 75 „
maradványa : 290 K 52 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 5765 K 26 f és 142 mm. 39 kg. kétszeres búza, azzal, hogy az 1911. év folyamán „Szegény gyermekek tankönyvvel való ellátásának alapja" címen 40 K 07 f tőkével új alap létesült.

31. A *belényesi* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 18,253 K 18 fill.
kiadása : 18,253 „ 18 „
maradványa : — K — fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 1447 K 61 fill. azzal, hogy az 1911. év folyamán 3 új alap létesült, ú. m. „Temető-

használja, hanem érette váltságdíjat vesz fel az egyház pénztárából, vonatkozó nyugtája szövegében hivatkozzék a 85—1898. sz. egyházmegyei és az azt megerősítő 513—1898. sz. egyházkerületi bírósági végzésekre és azt is tüntesse fel, hogy a nyugtázott összeget hány legelőilletőség ára fejében vette fel.

3. Az egyház vagyonkezelésére jövőben nagyobb gondot fordítsanak. A 3888 K 25 fill. közpénztári feleslegre vonatkozólag javasoljuk, hogy abból az Esperes úr 897—1911. sz. körlevele értelmében egyházfentartási-alapot létesítsenek s az így nyert összeget gyümölcsözés céljából takarékpénztárba helyezzék el. Amennyiben a presbiterium számvevőszékünk javaslatát nem fogadná el, utasítandónak javasoljuk, hogy gondnok kezei között levő maradványt, a folyó szükségletek fedezésére szükséges 200 koronán felül helyezze el —amennyiben lehetséges — helybeli megbízható pénzintézetnél takarékbetét gyanánt, mert ilyen nagy összeget évről-évre gyümölcsözetlenül hevertetni nem szabad. Az e tárgyban kelt presbiteri végzésről lelkész és gondnok folyó évi július 1-ig az esperesi hivatalhoz tegyenek jelentést.

4. A nagymértékben felszaporodott adóhátralékok behajtására (836 K 50 fill. kivetéssel szemben a hátralék 4362 K 09 fill.) minden törvényes eszközt használjanak fel s amennyiben eljárásuknak eredménye nem lenne, a hátralékosok kimutatását további eljárás céljából legkésőbb szeptember 15-ig az esperesi hivatalhoz terjesszék be.

5. A magtár-alap kamatjövedelmeinek behajtására szintén nagyobb gond fordítandó. A 26 köböl búza kamattal hátralékban levő adósokat a presbiterium komolyan figyelmeztesse, hogy hátralékaikat szeptember 1-ig fizessék be, és amennyiben ennek eleget nem tennének, a tőkét is mondja fel és törvényes úton hajtassa be.

6. A költségelőirányzat túllépésétől a jövőben tartózkodjanak s amennyiben túlköltenének, azt indokolni kötelesek.

Egyházmegyénk közgyűlése a számvevőszék határozati javaslatait kötelező erejűvé teszi, a harang-alap törzskönyvezését elrendeli.

10. A *berekböszörményi* református egyház

a) közpénztári számadását az 1910. évről, melynek bevétele lenne 9765 K 58 fill. úgyde a gondnok javára irandók a 10. tsz. a. ellennyugtánál 10 fill., a 165. tsz. nyugtánál 12. fill., a 176. tsz. nyugtánál 02 fill., összesen 24 fill. ; kiadása lenne 9677 K 93 fill., úgyde a gondnok terhére írandók a 3. tsz. a. ellennyugtánál 02 fill., a 12. és 26. tsz. nyugták összegéből 2 K, a 65. tsz. nyugta összege 12 K, a 211. tsz. nyugta összege 1 K 40 fill., összesen 15 K 42 fill. Lesz tehát a helyes főösszeg :

2. A *belényessonkolyosi* református egyház
a) központi számadását,

melynek	bevétele :	1742 K	11 fill.
	kiadása :	1742 „	11 „
	maradványa :	— K	— fill.

azzal, hogy a földhaszonbér hátralék 68 K 30 fill., az egyházfentartási-alap kamathátraléka : 28 K 59 fillér.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 4860 K és 122 Hl. 30 liter búza.

Egyházmegyénk közgyűlése a belényessonkolyosi egyház számadásait jóváhagyja s utasítja a presbiteriumot, hogy a földhaszonbér hátralékot és az egyházfentartási alap kamathátralékát azonnal hajtassa be és erről lelkész és gondnok úgy az esperesi hivatalhoz, mint a számvevőszék elnökéhez folyó évi július 1-ig tegyenek jelentést.

3. A *köröstárkányi* református egyház
a) központi számadását,

melynek	bevétele :	6629 K	78 fill.
	kiadása :	5228 „	97 „
	maradványa :	1400 K	81 fill.

b) az alapokról számadást nem terjesztett be.

Egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja a köröstárkányi egyház központi számadását s egyben utasítja a presbiteriumot, hogy az alapokról szóló számadást f. évi július 1-ig a számvevőszék elnökéhez terjessze be s erről egyidejűleg lelkész és gondnok az esperesi hivatalhoz is tegyenek jelentést.

4. A *feketetói* református egyház
a) központi számadását,

melynek	bevétele :	860 K	56 fill.
	kiadása :	806 „	51 „
	maradványa :	54 K	01 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 2279 K 64 fill. azzal, hogy a takarékmagtár számadása nem lett beküldve.

Egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja a feketetóti egyház számadását s egyben utasítja a presbiteriumot, hogy a takarékmagtár számadását f. évi augusztus 1-ig a számvevőszék elnökéhez küldje be s erről egyidejűleg lelkész és gondnok az esperesi hivatalhoz is tegyenek jelentést.

5. A *belényesújlaki* református egyház
a) központi számadását,

melynek . . . . . bevétele : 12,814 K 38 fill.
kiadása : 11,159 „ 42 „
maradványa : 1,654 K 96 fill.

azzal, hogy Balogh Mihály volt adószedő 1910. évi iskolai számadási térítményét még most sem fizette be és hogy Pataki János volt gondnoktól 1911. évi számadási térítmény címén 6 fillér beveendő, mert a számvevőileg megállapított maradvány nem 564 K 14 fill., hanem 564 K 20 fillér ;

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 1199 K 09 fill., továbbá 40 Hl. 50 liter búza, 3 Hl. tengeri és 161 K 80 fill. magtári pénzkészlet.

Egyházmegyénk közgyűlése a belényesújlaki egyház számadásait jóváhagyja s egyúttal útasítja a presbiteriumot, hogy a 16—1911. számú egyházmegyei végzés értelmében Balogh Mihály volt adószedőtől 1910. évi számadási térítmény címén, ha másként nem lehet, közigazgatási úton is vegyen be 2 K 06 fillért. Pataki János volt gondnoktól pedig 1911. évi számadási térítmény címén 6 fillért és erről lelkész és gondnok folyó évi július 1-ig úgy az esperesi hivatalhoz, mint a számvevőszék elnökéhez tegyenek jelentést.

6. A *körösszakáli* református egyház

a) közpénztári számadását,

melynek . . . . . bevétele : 1270 K 68 fill.
kiadása : 820 „ 08 „
maradványa : 450 K 12 fill.

azzal, hogy a csatolt okmányokból nem lehet megállapítani az egyház adósságának 1911 dec. 31-iki állagát ;

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 2282 K 68 fill., 42 köböl egynegyed véka búza.

Egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyta a körösszakáli egyház számadását, s egyben utasítja lelkészt és gondnokot, hogy pótlólag folyó évi július 1-ig tegyenek jelentést a számvevőszék elnökéhez arról, hogy mennyi volt az egyház adóssága 1911. évi dec. 31-én.

7. A *radnalippai* református egyház

a) közpénztári számadását,

melynek . . . . . bevétele : 2235 K 12 fill.
kiadása : 2234 „ 69 „
maradványa : — K 43 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 11,911 K 23 fill., azzal, hogy az alapok betétkönyvének kivonatát és az adófőkönyv végösszegeinek kimutatását pótlólag terjesszék be.

Egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja a radnalippai egyház számadásait s utasítja lelkészt és gondnokot, hogy az alapok betétkönyveinek kivonatát lelkész és gondnok és két presbiter aláírásával hitelesítve, valamint az adófőkönyv zárómérlegét folyó évi július 1-ig terjesszék be a számvevőszék elnökéhez s erről az esperesi hivatalnak is tegyenek egyidejűleg jelentést.

8. A *tamáshidai* református egyház

a) közpénztári számadását,

melynek	bevétele :	3994 K 44 fill.
	kiadása :	3994 „ 44 „
	maradványa :	— K — fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 4214 K 22 f. azzal, hogy mivel a számadásból az tűnik ki, hogy a gondnok a takarékmagtár-alapból 1395 K 20 fill. a tanítói föld kisajátítási-alapból 136 K 22 fill., az egyházfentartási-alapból 487 K 90 fill., a szegény-alapból 15 koronát gyümölcsözetlenül magánál tart : ezen, összesen 1034 K 32 fill. pénzintézetbe helyezendő.

Egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja a tamáshidai egyház számadásait s utasítja lelkészt és gondnokot, hogy az alapok gyümölcsözetlenül heverő tőkéit 15 nap alatt helyezzék el megbízható pénzintézetnél s idevonatkozó jelentésüket úgy a számvevőszék elnökéhez, mint az esperesi hivatalhoz terjesszék be.

9. Az *okányi* református egyház

a) közpénztári számadását,

melynek	bevétele :	8743 K 85 fill.
	kiadása :	4855 „ 60 „
	maradványa :	3888 K 25 fill.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 1128 K 12 fill. és 226 köböl búza. A harang-alap az 1911. évben keletkezett 140 K tőkével.

E számadásra vonatkozólag a következőket javasoljuk :

1. Jövőben a költségelőirányzat összeállítására nagyobb gond fordítandó. Az állandó bevételt és terhet képező tételek, mint amilyenek az iskolák haszonbére, perselypénzek, harangdíjak átlagos értéke, lelkészi föld kisajátítási-alap kamatjövedelme, lelkészi sójárandóság stb. okvetlenül felveendők a költségelőirányzat megfelelő rovataiba, még abban az esetben is, ha a lelkész sójárandóságát természetben venné is ki, mert beszerzése terhe az egyház költségvetésének és mert elszámolása másként nehézségekbe ütközik.

2. Amennyiben a lelkész legelőjárandóságát nem természetben

őrház-alap“ 348 K 85 fill. „Jutalomkönyv-alap“ 110 K 34 fill. Kristó József ajándéka : 215 K 15 f tőkével.

32. A *kisnyégerfalvai* református leányegyház
központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 1538 K 26 fill.
kiadása : 1206 K 37 „
maradványa : 331 K 89 fill.

33. A *tenkei* református egyház
a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 14,438 K 54 fill.
kiadása : 14,103 „ 14 fill.
maradványa : 335 K 40 fill.
b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 38,001 K 90 fill.

Egyházmegyénk közgyűlése ezen 33 teljesen rendben levő számadásra vonatkozólag a felmentvényt, a szokott óvások fentartása mellett, megadja ; a zárótételeket a 18—1908. sz. egyházmegyei végzés értelmében jegyzőkönyvbe felvéteti ;

a nagyszalontai, körösnagyharsányi, geszti, mezősasi és belényesi egyházak névszerint elősorolt új alapjainak törzskönyvezését elrendeli ;

a gyantai egyház „Temető alap“-ját és a geszti egyház „Harang-alap“-ját a törzskönyvből törölteti.

B) Számszerűleg helyesnek találta és így jóváhagyásra ajánlta számvevőszékünk a következő egyházak számadásait, a következő meghagyásokkal :

1. *A németperegi* református egyház

a) központi számadását,
melynek . . . . . bevétele : 2611 K 88 fill.
kiadása : 1977 „ 15 „
maradványa : 634 „ 73 fill.

azzal, hogy az 1911. évi egyházmegyei közigazgatási költséget 5 K 26 fill. és az 1910. és az 1911. évi közalapi járulékot 47 K 34 fill. nem fizették ki.

b) alapítványi számadását, melynek főösszege : 6067 K 88 f.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a németperegi presbiteriumot, hogy fizetetlen központi tartozásait azonnal fizesse ki és ennek megtörténtéről felügyelő lelkész és gondnok folyó évi július 1-ig úgy az esperesi hivatalhoz, mint számvevőszékünk elnökéhez tegyenek jelentést.

a bevételeknél: 9765 K 34 fill.
a kiadásoknál: 9662 „ 51 „
a maradványnál: 102 K 83 fill.,

mely összegből Kerekes Sándor volt gondnok utódának átadott az 1911. év folyamán 87 K 65 fill. s így tőle még beszedendő 15 K 18 fill.

Egyházmegyei közgyűlésünk jóváhagyja a berekböszörményi egyház 1910. évi számadását s egyben utasítja a presbiteriumot, hogy Kerekes Sándor volt gondnoktól a folyó évben 1910. évi számadási térítmény címen 15 K 18 fill. vételezzen be s ennek megtörténtéről lelkész és gondnok f. évi július 1-ig tegyenek jelentést úgy a számvevőszék elnökéhez, mint az esperesi hivatalhoz.

C) Kifogásolta és pótlás végett visszaútasítani javasolta a következő egyházak számadásait a következő indokok alapján:

1. Az *árpádi* református egyház közpénztári és alapítványi számadását, mert *a*) a számadáshoz nincsen csatolva főkönyvi kivonat, az egyházi adófőkönyv záró mérlege, semminemű okmány, amelyből meg lenne állapítható, hogy mennyi az egyház adóssága és esetleges forgótőkéje; *b*) hiányzik a „Régi-alap", a „Tulkai-alap" és a „Sárközi-alap" számadása.

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja a presbiteriumot, hogy a számadást a hiányzó okmányokkal és elszámolásokkal pótolva, illetőleg újra készítve, folyó évi július 1-ig terjessze be a számvevőszék elnökéhez és erről egyidejűleg az esperesi hivatalhoz tegyen jelentést.

2. A *berekböszörményi* református egyház közpénztári és alapítványi számadását, mert a számadás 365. tsz. alatt 1911 december 31-iki kelettel „Kint maradt egyházi előleg" címen 1187 K 70 fill. van bevételezve, de az, hogy honnan, milyen alapon és úton jutott ezen összeghez az egyház pénztára, okmányolva semmivel sincsen. A számadás mellékletében levő adófőkönyvi zárlat szerint pedig az egyházi adó hátralékának főösszege csak 661 K 98 fill.

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja a berekböszörményi egyház presbiteriumát, hogy a kifogásolt tételről adjon felvilágosító jelentést, illetőleg okmányolja azt; s az így felszerelt számadást összes okmányaival együtt folyó évi június hó 1-ig terjessze be a számvevőszék elnökéhez s egyidejűleg az esperesi hivatalhoz is tegyen jelentést.

3. A *zsadányi* református egyház közpénztári és alapítványi számadását, mert a számadásokhoz nincsen csatolva főkönyvi kivonat, adófőkönyv záró mérlege és semmiféle okmány, melyből meg lenne állapítható, hogy mennyi az egyház adóssága és esetleges forgótőkéje.

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja a presbiteriumot, hogy a számadást a hiányzó okmányokkal pótolva folyó évi július 1-ig terjessze be a számvevőszék elnökéhez s egyidejűleg az esperesi hivatalhoz is tegyen jelentést.

4. A *gyoroki* református egyház közpénztári és alapítványi számadását, mert nincsen csatolva az adófőkönyv zárómérlege és semmiféle okmány, melyből megállapítható lenne, hogy mennyi az egyház adóssága és esetleges forgótőkéje.

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja a presbiteriumot, hogy a számadást a hiányzó okmányokkal pótolva folyó évi július 1-ig a számvevőszék elnökéhez terjessze be s a beküldésről az esperesi hivatalhoz is tegyen jelentést.

5. A *körösszegapátii* református egyház közpénztári és alapítványi számadását, mert nincsen csatolva az adófőkönyvi kivonat.

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja a presbiteriumot, hogy a számadást a kívánt pótlással felszerelve folyó évi július 1-ig terjessze be a számvevőszék elnökéhez s egyidejűleg az esperesi hivatalhoz is tegyen jelentést.

6. A *magyarhomorogi* református egyház közpénztári és alapítványi számadását, mert nincsen csatolva főkönyvi kivonat és semmiféle okmány, melyből meg lenne állapítható, hogy mennyi az egyház adóssága és esetleges forgótőkéje.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a presbiteriumot, hogy a számadást a hiányzó okmányokkal pótolva folyó évi július 1-ig küldje be a számvevőszék elnökéhez s egyidejűleg az esperesi hivatalhoz is tegyen jelentést.

7. A *magyarremetei* egyház számadásait, mert a számadás 1911. évi december 29-én tartott egyháztanácsülésen vizsgáltatott meg és hagyatott helyben és a számadásban négy ellennyugta és hét nyugta 1911 december 30-ról van keltezve. A bevétel összes tételeinek bevételezését az ellennyugtákon a gondnok maga ismeri el, ahelyett, hogy a befizető maga igazolná, hogy mennyit fizetett be az egyház pénztárába. Nyugták helyett ott is a presbiterek igazolják a kiadást, ahol az elkerülhető lett volna a számla vagy a nyugta megőrzése vagy újra kiállíttatása által, pl. tűzbiztosítási díj, malom utáni iparilleték, illeték egyenérték, állami adófizetésnél, malomkő-, deszkavételnél, sőt azt is, hogy lelkész 100 korona törlesztést felvett az általa az egyháznak adott kölcsönből, a lelkész nyugtája helyett két presbiter nyugtatja. Lelkész fizetése a számadásba, a termények a terménysámadásba illesztendők be s ott tüntetendő fel a hátralék is. Igazolandó, hogy miért fizet az egyház 24 K tanítói nyugdíjjárulékot, holott Magyarremetén állami iskola van és pedig nem az illetékes adóhivatalnak, hanem az állami tanítónak. Világosan feltüntetendő, hogy mi és mennyi az egyház

vagyona és terhe, mert e számadásból azt kivenni nem lehet. Pl. a 63. *a*) tétel alatt „szövetkezeti üzletrészre" fizet a gondnok a remetei hitelszövetkezetbe 10 K 60 fillért, tehát az egyháznak ilyen üzletrésze is van, de hogy arra mennyit fizetett már és milyen értékű, nem tűnik ki a számadásból. Terhe is van az egyháznak. Amint sejteni lehet, háromféle. Ezekre törlesztenek, kamatot fizetnek, hol külön, hol együtt, de mindig csak presbiterek igazolványa mellett, sőt újabb kölcsönt is vesznek fel, de az nincs kimutatva, hogy mennyi volt a teher az 1910. év végén, mire, mennyi kamatot fizetnek, csupán az 1911 december 31-iki állapot van feltüntetve. Az egyházi malom terményjövedelme rendes számadásba foglalandó s tételei igazolandók. Most pl. a lelkész 60 köböl fizetésének a felvétele sincsen nyugtázva. A takarékmagtár és szegény-alap számadása is rendes számadási formába öntendők annak feltüntetésével, hogy mennyi az alap állománya 1910 december 31-én, minő változáson ment át az év folyamán, mennyi az 1911. évi pénz és terménykamat, mennyi folyt be a tőkéből, kamatból, mennyi a hátralék s mi az 1911 december 31-iki állomány ? Ajánljuk hogy ha már a hívek kedvéért megtartják a köböl és véka számítást : legyen mindenik terménybeli számadásnak egy másik rovata is, melyben a termény Hl. és literre legyen átszámítva. Az újra készített számadás folyó évi július 1-ig beterjesztendő.

Egyházmegyei közgyűlésünk a számvevőszék javaslatát határozati erőre emeli.

8. A *mezőbajji* református egyház közpénztári és alapítványi számadását, mert nincsen csatolva az adófőkönyv zárómérlege és semmiféle okmány, amelyből megállapítható lenne, hogy mennyi az egyház adóssága és esetleges forgótőkéje és végül, mert a gondnoki napló 98. és 107 tételei alatt 40—40 korona van kiadásként elszámolva, mint a fi- és leánytanítónak adott tandíjváltság.

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja a presbiteriumot, hogy tegyen felvilágosító jelentést a tandíjváltság eredetét és jogosságát illetőleg s a kívánt pótlással felszerelt számadását folyó évi július 1-ig küldje be a számvevőszék elnökéhez s erről egyidejűleg az esperesi hivatalhoz is tegyen jelentést.

9. A *pankotai* református egyház közpénztári és alapítványi számadását, mert hiányzik a főkönyvi kivonat, az adófőkönyv zárómérlege és az alapokról számadás nincsen.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a presbiteriumot, hogy a hiányok pótlásával felszerelt számadását folyó évi július 1-ig a számvevőszék elnökéhez terjessze be és erről egyidejűleg az esperesi hivatalhoz is tegyen jelentést.

D) Nem terjesztették be 1911. évi számadásaikat a *csermői-, sarkadkeresztúri* egyházak és a *magyarcsékei* leányegyház.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a nevezett egyházak presbiteriumait, hogy közpénztári és alapítványi számadásaikat folyó évi július 1-ig terjesszék be a számvevőszék elnökéhez és erről egyidejűleg az esperesi hivatalhoz is tegyenek jelentést.

III. 1. Rácz Gyula elnök a számadások készítésénél és felszerelésénél a kívánatosabb egyöntetűség céljából javasolja, hogy számvevőszékünk állapítsa meg azokat az okmányokat, amelyeket az egyes számadások elbírálásához és jóváhagyásához okvetlenül szükségesnek tart és ezt egyházmegyei közgyűlésünk útján közölje a lelkészi hivatalokkal.

Számvevőszékünk a következő okmányok csatolását hozza javaslatba egyházmegyei közgyűlésünknek a számadások felszerelése gyanánt:

I. *A közpénztári számadásoknál:*

1. Költségelőirányzat esperesi megerősítéssel.
2. Adókivetés zárótételei esperesi megerősítéssel.
3. Gondnoki napló másolata, okmányaival, a nyugtákkal és ellennyugtákkal.
4. Számadási főkönyv másolata.
5. Adófőkönyv zárómérlege lelkész, gondnok és két presbiter aláírásával hitelesítve.
6. Kimutatás arról, hogy mennyi az egyház *a*) forgótőkéje; *b*) követelése az egyházi adóhátralékon kívül; *c*) tartozása.
7. A presbiterium elfogadó határozata, mely a gondnoki napló végére is vezethető.
8. Az előző évi számadását jóváhagyó egyházmegyei határozat.

II. *Az alapoknál.*

1. A főkönyv, illetőleg ha betétként kezeltetik, a betétkönyv másolata, lelkész, gondnok és két presbiter aláírásával hitelesítve.
2. A presbiterium elfogadó határozata, mely a számadás végére is vezethető.

2. Kassay Béla számvevő indítványozza, hogy számvevőszékünk kérje fel nt. esperes urat, hogy a folyó évtől kezdve csak olyan költségelőirányzatokat erősítsen meg, amelyek a konventi rovatos ívek alapján készültek.

Mivel a konventi rovatos ívek a bevételeket nem jelölik meg, egyházmegyei számvevőszékünk nt. esperes úr indítványára, Kassay Béla mostani javaslatának mellőzésével, költségelőirányzattervezet készítésével Kassay Béla, Kolumbán Áron és Perecz István számvevőket bízza meg, azzal, hogy tervezeteiket folyó évi július 1-ig terjesszék be az esperesi hivatalhoz, hogy folyó évi nyári közgyűlésünk a beterjesztett munkálatokkal már foglalkoz-

hassék és az általa megállapított tervezetet egyházmegyénk közgyűlése elé terjeszthesse felülbírálás, illetőleg kötelezővététel céljából.

3. Elnök ezen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére dr. Szarka Sándor és Tatár Balázs Nagyszalontán lakó számvevőket kérte fel, a gyűlést bezárja.

Kmf.

Perecz István, előadó jegyző. — *Rácz Gyula*, számvevőszéki elnök.

Hitelesítjük. Nagyszalontán, 1912 április 25-én.

Dr. Szarka Sándor, *Tatár Balázs*, egyházmegyei számvevők.

Egyházmegyénk közgyűlése a számvevőszék I., II., *A*), *B*), *C*) , *D*) és III. alatti jegyzőkönyvi számaiban foglalt javaslatokat elfogadja és határozati erőre emeli.

18. Tárgyalás alá kerül a missziói-bizottság következő jelentése:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A 159—1912. sz. esperesi megbízás alapján a missziói körök gondozásával megbízott lelkészek jelentését, utazási naplóját és táblás kimutatását megvizsgálva, az egyházmegyei missziói bizottság részéről az 1911. évre vonatkozó jelentésünket a következőkben terjesztjük be ;

I. A *borossebesi* missziói kör kiterjed 5 szolgabírói járásra Arad (4) és Bihar (1) vármegyékben, területe mintegy 2400 négyszög kilométer. Gondozója Szabó József borossebesi lelkész, kimutat 35 szórványt, míg a 102—1911. egyházmegyei jegyzőkönyvi sz. alatt foglalt hivatalos kimutatás szerint e kör szórványainak száma : 94. Népessége 333 fi, 310 nő, összesen 643 lélek.

Körlelkész az 1911. évben megtett 1018 kilométernyi útat, megfordult 23 helyen 74 ízben, csak látogatást tett 29, vallást tanított 5, imádkozott 5, predikált 5, esketett 1, keresztelt 20, temetett 16, konfirmált 1, úrvacsorát osztott 7 esetben. Kiosztott 10 bibliát, 2 énekeskönyvet és 117 egyéb vallásos füzetet 14 K 54 fillér értékben, melyből nem térült meg semmi. Egyházi célokra adakoztak 44 K 48 fillért. Tőkepénzek vannak Borosjenőn 60 K, Bélben 279 K 90 fillér, Honctőn 7 K 28 fillér.

Számadása a missiói segélyről:

Bevétel			600 K
Kiadás: *a*) fuvarköltség	252 K		
b) napidíj	176 K		
c) koszt.	172 K		
d) egyéb költség	— K	600 K	
Maradvány vagy hiány	—	— K	

Általános jelentése szerint a valláserkölcsi állapot megnyugtató. A hívek ragaszkodnak vallásukhoz, az istenitiszteleten megjelentek, úrvacsorával rendesen éltek, a keresztelést, esketést, temetést egy ízben sem mellőzték, a vegyes házasok egyházunk javára kötöttek egyezséget. Körlelkész a híveknek nemcsak lelki, hanem anyagi ügyeit is szívén viselte, a kereset nélkül levő egyháztagoknak helyet, alkalmazást szerzett.

A tankötelesek vallásos oktatásáról mindenütt gondoskodás történt.

Csatolta igazolással ellátott utazási naplóját, táblás kimutatását, évnegyedes (4 drb.) és évi általános jelentését.

II. Az *erdőhegyi* missiói kör lelkésze Bokor Sándor, működési területe Arad vármegyében a kisjenői és eleki járásban 20 szórvány (11 község, 6 uradalmi puszta és 3 egyéb lakott hely). E jelentés azonban a mult évben kiadott hivatalos kimutatással nem egyezik, utóbbi ugyanis 4 községgel (Medgyesbodzás, Medgyesegyháza, Nagykamarás, Nagypél) többet, két községgel (Tövisegyháza, Lőkösháza) kevesebbet tüntet fel, mint lelkész. Népessége Kisjenővel (354) együtt 1046 lélek. A jelentés szerint Kisjenő társegyház Erdőheggyel, ezzel az egyházi terheket közösen viseli, jogaiban osztozkodik, a táblás kimutatásban mégis a szórványok közt szerepel.

Körlelkész az 1911. évben 712 kilométernyi útat tett, megfordult 20 helyen 56 alkalommal, egy helyen (Horgastó-puszta) hétszer, 3 helyen (Elek, Nadal, Kéthalom) ötször, egyebütt legalább egyszer, legfeljebb négyszer. Minden utazáskor lelkészi szolgálatokat végzett, vallást tanított 10, imádkozott 39, bibliát olvasott 18, bibliát magyarázott 22, predikált 14, esketett 4, keresztelt 10, temetett 11, úrvacsorát osztott 13 esetben. Kiosztott 19 bibliát, 79 énekes könyvet, 36 vallástant, 88 darab egyéb vallásos olvasmányt 130 K 56 fill. értékben, melyből megtérült vevőktől 73 K 60 fill., nem térült meg 56 K 96 fillér. Egyházi célokra adakoztak 38 K 20 fillért. Tőkepénz sehol sincs.

A missiói segélyről következőleg számol:

Bevétel:	400 K — fill.		
Kiadás: *a*) fuvarköltség	188 K — fill.		
b) napidíj	146 K — fill.		
c) koszt	24 K — fill.		
d) egyéb költség . . .	83 K 16 fill.	441 K 16 fill.	
Kiadás többlete:		41 K 16 fill.	

Az egyházi célokra befolyt adományokat 38 K 20 fill., a túlkiadás fedezésére fordította, a fedezetlenül maradt összeg tehát végeredményében 2 K 96 fillér.

A hiány mellett feltűnő, hogy körlelkész „egyéb költségek" címén a missziói segélyeknek majdnem ¼-részét (83·16) számolja el. Nem részletezi, hogy minő szükségletekre fordította ezen összeget. Úrasztali kenyérre és borra sok volna, hogy könyvekre fordította, azt sem említi. Ez összeg így megokolás nékül beállítva „egyéb költségekre" magasnak látszik.

Az általános jelentés szerint nemcsak a románság, hanem a róm. katholicizmus is sok kárt tesz e missziói körben lakó híveink között. Elek (130. ref.) és Székudvar (79. ref.) az a két község, hol a sűrűbb róm. kath. népség a legveszedelmesebb. Utóbbi helyen a legéberebb őrállás mellett is elveszett 2 hívünk, egy tanítónő és egy uradalmi (gr. Wenkheim Frigyes) alkalmazott. Egyébként úgy az istenitiszteleteken, mint az úrvacsora osztásokon hűségesen megjelentek a hívek. A vallásos szertartást a házasulók nem mellőzték, sőt 2 vegyes házas javunkra adott megegyezést. A vallástanító szűk korlátok között mozog, az utazási napló 10 vallásóráról számol, 3 helyen 2—2, négy helyen 1—1 óra az egész évben. A kisjenői állami iskolában azonban a heti 2 órát rendesen megtartotta lelkész. Kimutat Kisjenőn 56, a szórványokban 26 református tankötelest.

Bizottságunk ezuttal is kifejezést ad azon véleményének, hogy a Kisjenő nélkül 692 lelket számláló missziói kör gondozására és itt a vallástanításra missziói rendes vagy legalább segédlalkész alkalmazása szükséges, mert az erdőhegyi lelkésznek mégis csak az anyaegyház szolgálata első és fő kötelessége, a népes gyülekezet pedig minden idejét igénybe veszi, ami kis időt ettől elszakíthat, az nem elegendő ezen szórványok kellő ellátására.

Csatolta az utazási naplót, a táblás kimutatást, 4 drb évnegyedes és 1 drb általános jelentését, 1 külön kimutatást a lélekszámról. A megtett utazások igazoló aláírásokkal ellátva vannak.

III. A *radnalippai* missziói kör felöleli Arad vármegyében a máriaradnai járás 34 községét és egy szőlőtelepét (Baracka), az aradi járásból Mácsát pusztáival, az eleki járásból Szentmártont és

Temes vármegyében a lippai járás 27 községét, összesen 64 szórványt, illetőleg a hivatalos kimutatás szerint 63 szórványt, mert itt Baracka szőlőtelep Ó-páloshoz, a polgári községhez van számítva. Körlelkész Lengyel Imre radnalippai lelkész, ki 13 helyen kimutat 247 református és 11 helyen 58 ág. hitv. ev. lelket, a központon Radnalippán van 244 református és 6 ág. hitv. ev. lélek ; gondoz tehát összesen 555 lelket, melyből református 491, ág. hitv. ev. 64.

Missziói lelkész az 1911. év folyamán megtett 2345 kilométernyi útat, megfordult 13 helyen 76 alkalommal, csak látogatást tett 2-szer, szolgált 74-szer ; vallást tanított 43, predikált 14, keresztelt 10, temetett 9, úrvacsorát osztott 6, visszás házasokat békéltetett 2 esetben. Kiosztott 9 bibliát, 28 vallástant és 100 drb egyéb vallásos olvasmányt 21 K 08 fillér értékben, melyből megtérült 4 K 50 fillér, az ingyen kapott 100 Koszorú füzet 4 K értékével együtt 8 K 50 fillér, a fedezetlenül maradt 12 K 58 fillért napidíjaiból fedezte. Egyházi célokra csak a központon adakoztak 61 K 68 fillért Tőkepénz is csak a központon van 11,911 K 23 fill.

A missziói segélyről szóló számadása :

Bevétel :				900 K — fill.
Kiadás : *a*) fuvarköltségre. . . .	521 K 50 fill.			
b) napidíj	340 K — fill.			
c) koszt.	47 K — fill.			908 K 50 fill.
Túlkiadás :				8 K 50 fill.

Általános jelentése szerint a hívek az istenitiszteleteket buzgón látogatják, úrvacsorával is élnek, a közelebbi szórványokban lakók különösen ünnepnapokon nagy számmal mennek el a központra istenitiszteletre. A tankötelesek vallásos oktatásáról lehetőség szerint gondoskodott. Radnalippán 76 növendéknek heti 12 órán, a szórványbeli 5 állami iskolában 31 tanulónak maga a körlelkész, a mácsai állami iskolában 12 református növendéknek Budai Berta állami tanítónő tanította a vallást. Segítséget óhajt, mert jelentése szerint mindaddig, míg vándortanítót, vagy segédlelkészt nem kap, a központban való elfoglaltság miatt a szórványbeli növendékek vallástanítása mindig hiányos lesz, egy ember gyarló ereje mindkét helyen tökéletes munkát végezni képtelen.

Utazási naplót igazolással, táblás kimutatást, 4 drb évnegyedes 1 általásos jelentést, 1 külön kimutatást a lélekszámról mellékel.

IV. Szondy Géza bizottsági tag az Ó- és Magyarpécskán alakult s mintegy 200 lelket számláló pécskai fiókegyházra hívja fel a figyelmet. Ezen fiókegyház Kispereghez van beosztva, de fedezet hiánya miatt sem a felnőtteket gondozni, sem a vallástanítást végezni módjában nem áll. Nem lenne kifogása az ellen sem, ha

ez a fiókegyház az arad-gáji misszió szervezése esetén idecsatoltatnék.

Missziói bizottságunk a pécskai fiókegyház ügyét pártolólag terjeszti egyházmegyénk közgyűléséhez s legalább a vallástanítás eszközölhetése céljából segélyezésre ajánlja.

Kelt Aradon, 1912. évi március hó 16-án

Csécsi Imre,	*Fogarassy Bálint,*	*Szondy Géza,*
bizottsági elnök.	bizottsági tag, előadó,	bizottsági tag.

Egyházmegyénk közgyűlése a bizottsági jelentést tudomásul véve :

a) a borossebesi és radnalippai missziói körök lelkészeinek számadását jóváhagyja s Szabó József és Lengyel Imre lelkészek részére 1911. évi számadásokra vonatkozólag kellő óvás mellett a felmentést megadja ;

b) nem fogadja el azonban Bokor Sándor erdőhegyi missziói lelkész számadását, hanem útasítja őt, hogy az esperesi hivatalhoz sürgősen terjesszen be új számadást s ebben a meg nem nevezett „Egyéb költségekre" fordított 83 K 16 fillér kiadását részletezze s megfelelő nyugtákkal igazolja ;

c) figyelmezteti a missziói lelkészeket (Erdőhegy, Radnalippa), hogy kiadásba csak annyit tegyenek, mint amennyit bevettek ; a bevétel összegénél többet költeni, ami nincs, abból kiadni nem lehet. A missziói segélyt első sorban utazásra, napidíjra s ha szükséges, kosztra fordítsák, egyéb költségek címén e segélyből csak az úrasztali kenyérre és borra tett kiadásokat fedezzék. Egyéb költségek nagy összege a számadás hitelét rontja, kivált mikor e miatt aztán deficit áll elő ;

d) a borossebesi és erdőhegyi lelkészek tegyenek az esperesi hivatalhoz megokolt jelentést arról, hogy az általuk bejelentett szórványok száma miért tér el a 102—1911. egyházmegyei jegyzőkönyvi szám alatt található hivatalos kimutatásba felvett szórványok számától, nt. esperes urat pedig felkéri, hogy a kiigazításra nézve a szükséges intézkedéseket megtenni szíveskedjék ;

e) a missziói lelkészek a puszták stb. neve mellé tegyék oda zárjelben mindenütt azon községek neveit is, melyekhez tartoznak, hogy e puszták stb. önálló szórványoknak ne tekintessenek, mert a hivatalos

kimutatásban a konvent rendelkezése szerint csak a községek nevei fordulnak elő;

f) az erdőhegyi lelkész okmányokkal igazolja, hogy Kisjenő társegyháza Erdőhegynek, igenlő esetben az E. T. I. t.-c. 10. §. *b*) pontja alapján Kisjenő a szórványok között helyet nem foglalhat;

g) egyházmegyei közgyűlésünk ezúttal is kiemeli és egyházi felsőbb hatóságaink szíves figyelmébe ajánlja az erdőhegyi és radnalippai missziói körben legalább segédlelkész alkalmazásának szükségességét. Az erdőhegyi lelkészt külön is felhívja, hogy a népesebb helyeken kísérelje meg fiókegyházak, presbiteriumok szervezését s az anyagi erők számbavétele után tegyen javaslatot arra nézve, hogy miként lehetne itt, esetleg más anyaegyházhoz tartozó közeli szórványok bevonásával Kisjenőn vagy más alkalmas helyen missziói központot létesíteni vagy legalább missziói segédlelkészi állást szervezni;

h) végül megbízza az aradi és kisperegi lelkészeket, hogy az arad-gáji misszió létesítésére nézve készítsenek tervezetet; mutassák ki, mely fiókegyházakat és szórványokat lehetne e körbe bevonni, hány lélekkel? Állapítsák meg a normális költségvetést, kitüntetve ebben a rendelkezésre álló helyi anyagi forrásokat s tegyenek jelentést arról is, hogy esetleg adócsökkentési segéllyel miképpen lenne szervezhető ezen missziói kör, kongruával ennek lelkészi állása? Arad-gájban (600 lélek) és a hozzá közel eső községekben (Kürtös 144, Mikelaka 128, Nagyiratos 78, Kisszentmiklós 57, Zsigmondháza 32, Ujarad 25 lélek), valamint Pécskán (169), az 1900 évi népszámlálás szerint 1200 református lélek él, 10 év óta e szám bizonyára növekedett is: ez a tekintélyes szám biztosíthatna annyi hozzájárulást, amennyi szükséges lenne ahhoz, hogy a felsőbb egyházi hatóság támogatása lehetővé váljék.

19. Gulya György kunágotai lelkész 47—1912. sz. levelében a medgyesegyházai református hívek nevében az iránt keresi meg nt. esperes úr útján egyházmegyénk közgyűlését, hogy a Medgyesegyházán és környékén lakó reformátusokat, kik lelkigondozás nélkül vannak, csatolja valamelyik kebelbeli egyházhoz, vagy engedje át az ott levő ág. hitv. ev. egyháznak, mely úgy is már évek óta egyházi adóval rovja meg a református egyháztagokat

anélkül, hogy köztük törvényszerű csatlakozás vagy egyesülés létesült volna.

Egyházmegyei közgyűlésünk, tekintettel arra, hogy Medgyesegyháza a hivatalos kimutatás szerint az erdőhegyi missziói körhöz tartozó szórványunk s a református lelkek száma ott száznál is több, utasítja Bokor Sándor erdőhegyi lelkészt, hogy Medgyesegyházát és környékét vegye rendszeres gondozás alá, alakítson ott fiókegyházat, presbyteriumot, mely a törvényes formák megtartásával vessen ki rendes egyházi adót, készítsen évi költségelőirányzatot; az ág. hitv. ev. illetéktelen egyházi adó kirovása ügyében járjon el. Működése eredményéről missziói jelentései kapcsán évnegyedenként, sőt felettes hatósága felhívására egyébkor is, az esperesi hivatalnak részletesen beszámolni fegyelmi eljárás terhe alatt köteles.

20. A nagyszalontai presbiterium lelkészelnöke Széll Kálmán beterjeszti folyó évi március 24-iki presbiteri gyűlés 6. számú határozatát, amely szerint a presbiterium a két lelkészi állást fentartó nagyszalontai egyházat a parochiális körökről szóló szabályrendelet értelmében két parochiális körbe osztotta be; megállapította mindenik körnek határvonalait, parochiális tanácsa tagjait, a presbiterek választásának módját; végül felhívja mindkét parochiális kör tagjait a megalakulásra, jegyző és pénztárnok választására s a Szabályrendelet értelmében az önálló működés megkezdésére.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul a nagyszalontai egyház ezen messze kiható horderejű, az egyház életében új korszakot nyitó, a belmissziói működést és lelki gondozást hatályosabbá tevő, az egyházias életet mélyítő s fejlesztő szervezkedését; és mivel ez a szervezés a parochiális körök Szabályrendelete értelmében történt, a maga részéről jóváhagyja s végső megerősítés végett felterjeszti a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre.

21. Olvastatott az egyházmegyei egyházi értekezletnek a lelkészi gondozás tárgyában előterjesztett következő felterjesztése:

Tárgyalás alá vétetett főtiszt. püspök úrtól az esperesi hivatalhoz s onnan egyházmegyei értekezletünk elé véleményezés végett a lelkészi gondozás tárgyában megküldött szabályrendelet tervezet. Vett felvilágosítások és a szabályrendelet minden részére

kiterjedő eszmecsere után a következő beterjesztett határozati javaslatot egyhangúlag magáévá tette és mint ilyet terjeszti fel elfogadás végett a nt. egyházmegyei közgyűlés elé értekezletünk :

Határozati javaslat : Mivel a tiszántúli református egyházkerület a lelkigondozás teljesítése céljából 519—1908. sz. határozatában az E. T. I. t.-c. 10. §-a *a)* pontja értelmében szabályrendeletet alkotott a parochiális körökről s főtiszt. püspök úr 1912. évi január 25-én 548. számú leiratában fegyelmi felelősség terhe mellett felhívta az illető presbyteriumokat ezen szabályrendelet értelmében a parochiális körök szervezésére és azoknak szervezéséről a folyó évi tavaszi egyházmegyei közgyűlésre leendő jelentéstételre : — e tekintetben újabb szabályrendelet alkotását feleslegesnek tartjuk, annyival inkább, mert az újabb szabályrendeleti tervezet az E. T. rendelkezésétől eltérőleg 1—3. §-ban minden három—háromezer lélekszám után külön-külön parochiális körök szervezését mondja ki.

Ónody Sándor,
ért. jegyző.

Széll Kálmán,
ért. elnök.

Egyházmegyei közgyűlés ezen előterjesztett javaslatát az egyházmegyei értekezletnek elfogadja és határozati erőre emeli.

22. Előterjesztetett az egyházmegyei értekezletnek következő felolvasott felterjesztése : Olvastatván, tárgyalás alá vétetett a főtiszt. püspök úrtól az esperesi hivatalhoz megküldött s egyházmegyei értekezletünk elé véleményezés végett letett „egyházlátogatási jegyzőkönyv tervezet", mely X. fejezet alatt 173 kérdő pontot foglal magában. E tárgyra vonatkozólag egyházmegyei értekezletünk a következő határozati javaslatot terjeszti a ntiszt. egyházmegyei közgyűlés elé :

Határozati javaslat : A megküldött tervezet nagyon aprólékos, egészen a kicsinyességig menő részletezéssel 173 pontban megszabott alaki kellékeivel olyan merev bürokratikus eljárást akar életbe léptetni, amelynek formaságai között a lényeget kereső megfigyelés kifárad és az erdőtől nem látja a fát.

Tudatában van értekezletünk annak, hogy minden hatósági ellenőrzésnél egyik főszabály : „forma dat esse rei". De ennek a formának nem szabad a lényeget elhomályosítani, vagy éppen veszélyeztetni. A tervezetnek egyszerűbbnek, a gyakorlati kivitelre alkalmasabbnak és a sikert biztosítóbbnak kelletvén lennie :

épen ezen okokból a most érvényben levő egyházkerületi egyházlátogatási jegyzőkönyvet alkalmasabbnak és teljesen megfelelőnek tartja értekezletünk.

Ónody Sándor,
ért. jegyző.

Széll Kálmán,
ért. elnök.

Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházmegyei egyházi értekezletnek ezen előterjesztett határozati javaslatát elfogadja és határozattá emeli.

23. Az egyházmegyei egyházi értekezlet a lelkészi fizetésrendezés tárgyában a következő felolvasott előterjesztéssel él: A lelkészi fizetés rendezésére vonatkozólag ide letett két véleményes javaslat és pedig: a 150 ág. evang. lelkész által készített; úgyszintén az erdővidéki református egyházmegye által elfogadott határozat ismertetése után egyházmegyei értekezletünk kimondja, hogy:

Határozati javaslat: Miután a magyarországi két prot. közös bizottság a lelkészi fizetés kiegészítése ügyében eddig eljárt és a törvény értelmében a szükséges lépéseket és intézkedéseket megtette; és miután e tárgyú lépéseit a korpótlék alapján tette meg: értekezletünk pedig a rendezést maga is ez alapon óhajtván s a tett lépéseken megnyugodván, azok sikerét jó reménnyel várja, egyben annak sürgetését kéri; annyival inkább, mivel köztudomás szerint minden állás fizetése rendeztetett már, egyedül a nagy kulturszolgálatot teljesítő lelkészi állás nem vétetett figyelembe.

Ónody Sándor,
ért. jegyző.

Széll Kálmán,
ért. elnök.

Egyházmegyei közgyűlés, az egyházmegyei értekezletnek a lelkészi fizetés rendezése tárgyában előterjesztett ezen határozati javaslatát elfogadja és határozattá emeli.

24. Egyházmegyénk közgyűlése a folyó 1912. évi egyházkerületi közgyűlésekre

lelkészi részről: Nagy Imre tanácsbírót és Szabó István főjegyzőt;

világi részről: Balogh Elek dr. és Hadházy Kálmán tanácsbírákat rendes tagokul; — póttagokul pedig:

lelkészi részről: Csécsi Imre és Bagdi János tanácsbírákat;

világi részről: gróf Tisza Kálmán tanácsbírót és Tatár Balázs világi főjegyzőt választja meg.

25. Gróf Tisza István egyházmegyei gondnokunk Ő Nagyméltósága ½ 11 órakor megérkezvén

táselnöki székét elfoglalja s közgyűlésünk most már a rendes elnökség vezetése alatt folytatja tovább tárgyalását.

26. Szabó József, Bokor Sándor és Lengyel Imre egyházmegyénk missziói lelkészei kérik az illetékes felsőbb egyházi hatósághoz való terjesztését azon folyamodványuknak, mely oda irányul, hogy az E. T. II. t.-c. 59. §.-a alapján a missziói lelkészi szolgálatból a nyugdíjat illetőleg 1 év 1 ½ évnek számíttassék s így a missziói lelkészek 30 évi szolgálat után teljes fizetéssel nyugdíjba mehessenek.

Egyházmegyénk közgyűlése, mivel országos lelkészi nyugdíjtörvényünk a missziói és más lelkészeket egyenlő elbánás alá veszi, a kérelemnek helyet nem adhat, de útasítja a kérelmezőket, hogy forduljanak az országos nyugdíjbizottsághoz vagy annak idejében a zsinathoz, mert a törvényt megváltoztatni csak utóbbinak áll jogában.

27. Az aradi egyház lelkésze és gondnoka beterjesztik a folyó évi február hó 11-én tartott presbyteri gyűlés 8. számú határozatát, melyben kimondja a presbyterium, hogy egy új vallástanító segédlelkészi állást szervez, mert lelkészt a heti 10 órai vallástanítás nagy mértékben gátolja túlságosan megszaporodott lelkészi munkáinak teljesítésében. Ezen új állás évi javadalmát 2800 koronában állapítja meg, mely összeg az 1912. évi február hó 1-én életbe lépett miniszteri rendelettel felemelt középiskolai vallástanításért járó tiszteletdíjakból fog kitelni. Az egyháztanács egyúttal elhatározta azt is, hogy rendes lelkészét vallástanítói tiszteletdíjaiért, melyeket az új állás szervezése folytán elveszít, évi 500 korona kárpótlásban részesíti az egyház pénztárából. Az egyházközségi közgyűlés 1912 február 25. 8. sz. alatt örömmel vette tudomásul a presbiterium határozatát s azt minden részében jóváhagyta.

Mellékelve van egy újabb presbiteri határozat is (1912. évi március 24. 2. sz.), mely ezen ügynek egyházmegyei közgyűlésünkhöz való beterjesztéséről intézkedik s egyben felhatalmazza lelkészt, hogy ezen állás betöltését a jelen alkalommal legjobb belátása szerint eszközölje.

Lelkész és gondnok kísérő levelökben közlik a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1912. évi január hó 9-én 161,801—1911. szám alatt kelt rendeletét, mely szerint a miniszter a folyó 1911—12. tanév második felétől kezdődőleg a vallás- és közoktatásügyi tárca terhére díjazott hitoktatók jutalomdíját heti 1 órai tanításért Budapesten 180, vidéken 140 koronában állapítja meg. Ahol egy középiskolában az egy valláshoz tartozó tanulók száma 30 vagy kevesebb, heti 4 óra fordítandó az illető hit- és erkölcstan tanítására és heti egy óra az exhortatiora. Ahol az egy valláshoz tartozó tanulók száma egy középiskolában 60-nál kevesebb, de 30-nál több, heti 8 óra fordítható az illető hit- és erkölcstan tanítására és heti egy óra az exhortatiora. Ahol pedig az egy valláshoz tartozó tanulók száma egy középiskolában 60-nál több, osztályonként heti 2 óra fordítandó az illető hit- és erkölcstan tanítására és 2 csoportban heti 1—1 óra az exhortatiora. Minthogy az aradi kir. főgimnázium és reáliskola református növendékeinek száma az 1911—1912. tanévben 80-nál több: vallástanításra 16, exhortatiora 2 óra fordítható hetenként. Ezen 18 óra után eső jutalomdíj (140×18) 2520 korona, valamint a képezdei és felső leányiskolai vallásoktatásért járó díjak együttesen kiadják a 2800 kor. vallástanító segédlelkészi fizetést. Miután még meggyőző okokkal támogatják lelkésznek a vallástanítás alól való felmentésére irányuló törekvést, kérik, hogy a beterjesztett presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatok alapján az aradi református egyházban a középiskolai vallástanító segédlelkészi állás szervezését engedélyezze s a segédlelkész meghívására lelkészt hatalmazza fel közgyűlésünk, különös figyelemmel a 357—1909. számú konventi határozat 4. pontjára, mely szerint a konvent Aradot az állandó káplántartó helyek sorába iktatta.

Pótlólag beterjeszt még lelkész a középiskolai tanulókról egy kimutatást, mely szerint az 1911—12. tanévben a létszám a következő:

a) állami főgimnázium	53	82
állami reáliskola	29	
b) állami felsőbb leányiskola	12	
c) állami tanítóképezde	17	
d) községi polg. leányiskola	48	
Összesen	159	

református növendék, kiket az új vallástanító segédlelkész oktatna.

Lelkész 129—1912. sz. alatti felvilágosító levelében a vallástanító segédlelkész fizetését így hozza ki:

1. A főgimnázium és reáliskola növendékeit együtt kell szá-

mítani, mert vallásórára együtt járnak, mintha egy intézet növendékei volnának. Adható nekik hetenként

16 rendes, 2 exhortatio	18 óra	à 140 K . .	2520 K
2. tanítóképző	4 „	à 50 K . .	200 K
3. felsőleányiskola	2 „	à 100 K . .	200 K
4. községi polgári iskola . .	2 „	— K . .	— K
Összesen	26 óra után		2920 K

Egyházmegyénk közgyűlése megnyugvással vesz tudomást az aradi egyház azon méltányos s dícséretet érdemlő intézkedéséről, hogy munkával túlhalmozott lelkészét a vallástanítás terhe alól, mely őt a hívek nagy száma s rohamos szaporodása folytán egyre növekvő lelkészi hivatalos teendőinek végzésében mindennap gátolja, felmenti s ezáltal lehetővé tenni szándékozik azt, hogy az egyháztagok, szórványbeli hívek azonnal, nem pedig hosszas várakozás, vagy többszöri sikertelen keresés után juthassanak a lelkészi szolgálathoz, segítséghez. A presbiterium és egyházközségi közgyűlés egyhangúlag hozott s felebbezéssel meg nem támadott határozataihoz, hogy t. i. középiskolai vallástanító segédlelkészi állást szervez s lelkészét elmaradó óradíjaiért évi 500 koronával kárpótolja, teljes elismerésének kifejezése mellett hozzájárul s azt jóváhagyja. Mivel azonban a vallástanítói jutalomdíjak a tanulók számának ingadozása folytán csökkenésnek is kitéve lehetnek, s mert az is kétséges, hogy a miniszter a gimnázium és reáliskola növendékeit egy intézet növendékeinek fogja-e tekinteni s ha nem, ezen körülmény kevesebb vallásórát és jutalomdíjat fog eredményezni, mint amennyit számítanak : egyházmegyénk közgyűlése kiköti, hogy az aradi egyház, mint fentartó, a középiskolai vallástanító segédlelkész részére legalább 2400 (Kettőezernégyszáz) korona évi fizetést minden körülmények között biztosítani tartozik, úgy azonban, hogy ebből a rendes lelkészre semmiféle teher ne háruljon.

Tudomásul veszi végül egyházmegyénk közgyűlése a folyó évi március hó 24-én, 2. szám alatt hozott presbiteri határozatot is, mely szerint az egyháztanács felhatalmazza lelkészt, hogy jelen alkalommal ezen állás betöltése iránt legjobb belátása szerint járjon el.

28. Bodnár Lajos cserményi lelkész, hivatkozva a borosjenői járási orvos mellékelt bizonyítványára, melyszerint ő régibb keletű s időnként fokozott mérvben fellépő idegkimerültségben s ehhez újabb időben csatlakozó baloldali arcideghűdésben szenved, minélfogva lelkészi teendőit állandóan elvégezni képtelen s feltétlen szüksége van maga mellett segédlelkész alkalmazására : ez alapon segédlelkész tartásának engedélyezését s részére káplántartási átalány kieszközlését s mielőbbi folyóvá tételét kérelmezi.

Egyházmegyénk közgyűlése — mivel Bodnár Lajos súlyos fegyelmi vétség miatt ellene indított fegyelmi eljárás alatt áll, mely a holnapi bírósági ülésen kerül döntés alá — ezúttal, mintegy feltételesen, csak annyit mond ki határozatában, hogy a fegyelmi eljárásnak Bodnár Lajosra nézve kedvező kimenetele esetén megbízza esperest, hogy nevezett lelkésznek káplántartás engedélyezése és káplántartási átalány kieszközlése végett benyújtott kérvényét további eljárás végett terjessze fel a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre. A fegyelmi eljárás kedvezőtlen kimenetele esetén úgyis egyházhatósági intézkedés szükségessége lép előtérbe.

29. Sulyok István bihari esperes, mint a nagyváradi református tanítónőképző intézet igazgatótanácsának elnöke, megküldi esperesi hivatalunkhoz egyházmegyénk közgyűlése elé terjesztés, tudomásulvétel és jóváhagyás végett az igazgatótanács 1912 március 7-iki gyűlése jegyzőkönyvének 11. számú kivonatát, mely szerint az igazgatótanács az intézetnek a számvizsgáló által átnézett és rendben talált 1910—11. évi háromféle számadását minden tételében elfogadta s a számadó igazgatónő és a pénztárnok részére a felmentést a szokásos fentartással megadta. A kivonat a következő :

Kivonat

a nagyváradi református tanítónőképző intézet igazgatótanácsának 1912. évi március hó 7-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvéből.

11. sz. Sulyok István elnök bemutatja az 1910—11-ik évi számadásokat. Előre bocsátja, hogy a számadásnak 3 része van, u. m. : 1. az internátusi házipénztár az igazgatónő kezelésében, havonként beterjesztett számlákkal; 2. az internátus pénztára a pénztárnok kezelésében; 3. a képző-intézet számadása.

Az államsegélyről szóló számadás a nyugtákkal együtt a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz felterjesztetett.

A számadásokat a számvizsgáló átnézte, azokat rendben találta, csupán a képzőintézet egyik bevételi tételénél van tévedés. U. i. a pénztárnok úr 97·58 koronát mutat ki, mint betét kamatot (1600 k. sz. 42. tétel) 79·60 kor. helyett, tehát a különbözet 17·98 korona a képző terhére, a pénztárnok javára kiutalandó.

A takarék-betét-könyvek a kimutatott álladékkal egyeznek.

A házi pénztár bevétele 1910—11-ben .	40,461·40 K
A házipénztár kiadása 1910—11-ben .	30,949·77 K
Maradvány . .	9,511·63 K

mely összeg takarékbetétképen 435·90 K kamatjával az intézet pénztárába átutaltatott.

Az internátus házipénztára számadásánál az előző évi zárszámadásnál megállapított összegek pontosan betarthatók voltak, kivéve a fűtő anyagot, mely az előirányzott összegnél többe került.

Az internátus számadásánál az alapítványok összege 8851·63 K és pedig:

I. Ritókh Zsigmond alapítv. Betét . .	5,385·42 K
II. Nagy Imre „ „ . .	253·17 K
III. Tisza Kálmán „ „ . .	3,213·04 K
Összese	8,851·63 K

Az internátusi pénztár vagyona	40,126·51 K
ebből kiadatott	9,868·29 K
Maradvány . .	30,258·22 K

Igy a múlt évi 28,815.80 koronával összevetve 1442·42 kor. vagyongyarapodás mutatkozik.

A képző pénztárában az alapítványok összege együtt	2,681·82 K
alapítványok kamatai	409·80 K
Összesen	3,091·62 K

és pedig:

Zsigó Endréné alapítv.	1,236·32 K
Sulyok István „	412·— K
Telegdi Józsefné „	224·80 K
Katona Erzsike „	110·90 K
Rajner Gyula hagyatéka	899·20 K
Surányi Lajos alapítványa	208·40 K
Összesen	3,091·62 K

A Zsigó Endréné-féle alapítványnál a cél nincs közelebbről megemlítve, de az elnök az alapítóval olyan megállapodásra jutott, hogy az alapítvány jövedelme tandíj kedvezményre használandó fel.

A képző intézet múlt évi maradványa .	2,474·79 K
Összes bevétel	36,765·62 K
Összes kiadás	33,097·10 K
Maradvány .	3,668·52 K

Az igazgatótanács az elnök előterjesztését tudomásul véve, a számadásokat minden tételében elfogadta, özv. Bögös Lajosné internátusi igazgató és Füredy László pénztáros részére a felmentést a szokásos fentartással megadja s a fentartó egyházmegyékhez ezen jegyzőkönyvi számot megküldi.

Kmf.

Sulyok István, elnök. — *Varga Dezső*, h. igazgató, jegyző.

Egyházmegyénk közgyűlése az igazgatótanács eljárását tudomásul veszi, jóváhagyja s a pénzkezelők részére adott felmentéshez a maga részéről is hozzájárul.

30. Bugyi János református lelkész és Sánta Lajos gondnok az erdőgyaraki református egyház nevében az egyházmegye jóváhagyását és megerősítését kérik az erdőgyaraki református egyház presbiteriumának s egyházközségi közgyűlésének azon egyező határozatára, mely szerint az egyház a tulajdonát képező, az erdőgyaraki 3. sz. betétben 1765. hrsz. alatt felvett ugynevezett Szárfai dűlőben fekvő 565 négyszögöl területű, már több mint 30 év óta bezárt temetőt Varga József erdőgyaraki lakosnak 424 koronáért eladja s az eladási árat addig is, míg az eladott terület helyett új ingatlan vételére alkalom nyílik, az egyházfentartási alaphoz csatolja. Mellékelik a szabályszerű presbiteri s egyházközségi közgyűlési határozatokat s az adásvevési szerződést.

Egyházmegyénk közgyűlése a bemutatott presbiteri és egyházközségi közgyűlések határozatát, valamint a jelzett ingatlan eladására vonatkozó adásvevési szerződést jóváhagyja, megerősíti s mindezeket végső megerősítés végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

31. A komádii református egyház lelkésze az egyház nevében az egyházmegye jóváhagyását és megerősítését kéri azon csereszerződésre vonatkozólag, mely szerint a komádii református egyház a tulajdonát képező s a komádii 335. sz. betétben 4417/2—4418/2. hrsz. alatt felvett ingatlant egészen, a 4416—2. hrsz. alatt felvett ingatlanból pedig a 4416—2/b. hrsz-al jelölt 1471. négyszögöl területű részt örök tulajdonul átengedi Komádi nagy-

községnek, cserébe a Komádi nagyközség tulajdonát képező s a komádii 1237. sz. telekkönyvi betétben 4414/1—4415/1×4413. hrsz. alatt felvett ingatlanokért s a 4416—1. hrsz. alatt felvett ingatlan 4416/1—b. hrszámmal jelölt 1 hold és 1070 négyszögöl területű részéért. A cserére okot az a körülmény szolgáltat, hogy a csere által úgy az egyház, mint a község ingatlana jobb alakú, használhatóbb s így értékesebb lesz. Mellékeli a csereszerződést s a komádii református egyház presbiteriumának s egyházközségi közgyűlésének erre vonatkozó szabályszerű határozatát.

Egyházmegyénk közgyűlése a fenti csereszerződésre vonatkozó presbiteri s egyházközségi közgyűlési határozatokat jóváhagyja, a megkötött csereszerződést megerősíti s mindezeket végső megerősítés végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

32. A tenkei református egyház lelkésze jóváhagyás és megerősítés végett beterjeszti a tenkei református egyház presbiteriumának s egyházközségi közgyűlésének azon egyező határozatát, mely szerint a tenkei református egyház tulajdonát képező s a tenkei 6. sz. betétben 581., 582., 583. hrsz. alatt felvett 4646 négyszögöl területű u. n. „Fáskert" ingatlanát parcellázva eladja 19,293 koronáért. A befolyó eladási árból 3000 koronát „Fáskert" alap címen külön kezel, amely alap kamatai a Fáskert eddigi közpénztári hozadékának fedezésére fognak szolgálni, 16,293 koronát pedig az Egyházfentartási-alap tőkéjéhez csatol. Mellékeli az eladásra vonatkozó 22 drb adásvevési szerződést s kéri azok jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyűlése a bemutatott presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat jóváhagyja, megerősíti; jóváhagyja és megerősíti az eladásra vonatkozó 22 drb adásvevési szerződést. Mindezeket végső jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

Utasítja a tenkei református egyházat, lelkészét és gondnokát, hogy az egyházkerület jóváhagyása után állítsák ki a Fáskert-alap alapítólevelét s azt terjesszék fel ide jóváhagyás és megerősítés végett.

33. A gyoroki református egyház lelkésze és gondnoka beterjesztik jóváhagyás és megerősítés végett a presbiterium és egyházközségi közgyűlés egyező határozatát, mely szerint a református egyház eladja a tulajdonát képező, a gyoroki 288. sz. telekkönyvi betétben A + 584. hrsz. alatt felvett lelkészjavadalmi ingatlant Kovács Illés gyoroki lakosnak 4000 koronáért s mivel az eladott

ingatlan a lelkész javadalmát képezte, az eladási ár évi kamata a mindenkori lelkésznek kiadandó mindaddig, míg az egyház ezen a tőkén esetleg egy nagyobb ingatlant nem vehet. Mellékelik a szabályszerű presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat s az adásvevési szerződést.

Egyházmegyénk közgyűlése a bemutatott adásvevési szerződést s az arra vonatkozó presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat jóváhagyja és megerősíti azzal, hogy a befolyó eladási ár évi kamata a mindenkori gyoroki református lelkészt illeti, s ha valamikor az egyház a befolyt tőkén ingatlant vesz, ez az ingatlan szintén a mindenkori gyoroki református lelkész javadalmát fogja képezni.

Mindezen határozatokat s az adásvevési szerződést végső megerősítés és jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez terjeszti fel.

34. Bihar vármegye közigazgatási bizottsága 7475—1911. sz. átiratával válaszolva az illyei helv. hitv. iskola-alap ügyében 28—1910. szám alatt hozott egyházmegyei határozatra, újból felszólítja a nagyszalontai református egyházmegyét, hogy a nevezett ingatlannak Illye község javára leendő átírására az engedélyt adja meg, mert máskülönben a közigazgatási bizottság Illye község nevében az elbirtoklásra fektetett pert késedelem nélkül meg fogja indítani.

Egyházmegyénk közgyűlése változatlanul ragaszkodik az ezen ügyben 28—1910. szám alatt hozott határozatához, mert a birtokjog alapját képező tulajdonjog nem vitás, elbirtoklás pedig — habár az ingatlant eddig Illye község kezelte, azért nem forog fenn, mert a politikai község az egyházat nem alkotó reformátusok és katholikusok képviseletében birtokolt s így mint alapítványi kezelőség járt el.

Utasítja egyházmegyénk esperesét, hogy ezen határozatról Bihar vármegye közigazgatási bizottságát értesítse.

35. Bagdi János református lelkész beterjeszti az anti református egyház presbiteriumának és egyházközségi közgyűlésének egyező határozatát arra nézve, hogy a belhivatalnokok által élvezett földek adóját ezután az anti református egyház fogja fizetni. Kéri ezen határozatok jóváhagyását és megerősítését.

Egyházmegyénk közgyűlése a bemutatott presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat

jóváhagyja és végső megerősítés végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

36. A körösszegapáti református egyház lelkésze beterjeszti jóváhagyás végett három egyező példányban az egyház kezelése alatt álló következő alapítványok alapító leveleit : 1. Gróf Csáky Antal-alapítvány, értéke 200 kor., 2. Gróf Csáky Petronella-alapítvány, értéke 4 kat. hold és 1150 négyszögöl szántóföld.

A gróf Csáky Antal 200 koronás adománya nem alapítvány természetű s azért arról alapító-levelet nem kell kiállítani.

A gróf Csáky Petronella alapítványára vonatkozó alapító-levél 6. pontja az eredeti alapító okmány 2. száma alatt meghatározott rendelkezéstől eltér s azért egyházmegyénk közgyűlése utasítja a körösszegapátii református egyház presbiteriumát, hogy az eredeti alapító-okmány rendelkező részének megváltoztatására az alapítványok kezelésére vonatkozó utasítás 24. §-a értelmében tegyen javaslatot az egyházkerületi közgyűlésnek s ha az a megváltoztatást engedélyezte, állítson ki új alapító-leveleket s azokat terjessze fel ide jóváhagyás végett.

37. Az erdőgyaraki református egyház lelkésze és gondnoka beterjesztik jóváhagyás és megerősítés végett három egyező példányban az egyház kezelése alatt levő következő alapítványok alapító-leveleit : 1. Fónagy—Gara egyházfentartási alap, értéke : 181 korona 94 fillér ; 2. Szegény-alap, értéke : 245 korona 28 fillér ; 3. Egyházfentartási alap, értéke : 6261 korona 38 fillér ; 4. Bessenyei Mihály-alap, értéke : 274 korona 79 fillér ; 5. Fónagy szegény-alap, értéke : 94 korona 88 fillér.

Ezeken kívül a 145—1911. sz. egyházmegyei határozat *c*) pontja értelmében javaslatot tesznek a Sánta Gábor és Csüri Mária-alapítvány alapító-levelének 2. *b*) pontjában foglalt rendelkező rész megváltoztatására vonatkozólag, kérik, hogy ezen javaslatot az egyházmegyei közgyűlés hagyja jóvá, erősítse meg, s terjessze fel jóváhagyás és végső megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez.

Egyházmegyénk közgyűlése a bemutatott öt alapító-levelet jóváhagyja, megerősíti s azokból egy-egy példányt a tiszántúli református egyházkerület levéltárába, egyet-egyet a nagyszalontai református egyházmegye levéltárába, egyet-egyet az erdőgyaraki református egyház levéltárába helyez el, megőrzés végett.

Nem hagyja azonban jóvá az erdőgyaraki református egyház presbiteriumának a Sánta Gábor és Csüri Mária-alapítvány alapító-levelének megváltoztatására tett javaslatát. Az eredeti alapító-levél 2. *b*) pontjának második kikezdése félre nem érthető módon a tanulók segélyezését tűzi ki célul, ami a megnövekedett alapítvány kamatjának teljes felhasználására is tág teret ad (ruha-, könyv-, pénzsegély, esetleges segítés a további tanulói pályán stb.), nem lehet tehát azt a tanítók javadalmazására felhasználni; épen így nem állhat meg a javaslat azon része, mely kimondja, hogy a tőke esetleg fel nem használt része, valamint az alaptőke 50 év után befolyó évi kamata az egyház szükségeire felhasználtassék, illetve az ilyen célt szolgáló alapba beutaltassék, mert az eredeti adomány-levél 4. pontja világosan kimondja, hogy ezen alapítvány az egyház semminemü szükségleteire soha fel nem használható.

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja az erdőgyaraki református egyház presbiteriumát, hogy az alapítványok kezeléséről szóló rendelet 24. §-nak szem előtt tartásával tegyen újabb javaslatot az eredeti alapító-levél említett rendelkező részének megváltoztatására az egyházkerületi közgyűléshez, s azt terjessze fel ide további eljárás végett.

38. A gyoroki református egyház presbiteriuma 1912. évi március hó 26-án hozott határozatában kimondotta, hogy az egyház kézi pénztárának évi maradványait egyházfentartási alap létesítésére fogja fordítani. Ezt megkezdi már a jelen évben a múlt évi pénztári maradvánnyal s az alapra vonatkozó alapító-levelet három egyező példányban beterjesztve, kéri azokra nézve az egyházmegye jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyűlése a gyoroki presbiteriumnak egyházfentartási alap létesítésére vonatkozó határozatát helyesli, azonban az alapító-leveleket csak akkor veheti érdemleges tárgyalás alá, ha az összegyűjtött összeg eléri azt a minimumot, amely az idevonatkozó szabályrendelet szerint már mint alapítvány kezelhető. Utasítja a presbiteriumot, hogy az évi pénztári maradványokat összegyűjtve kezelje, mint alapot addig, míg a megkívánt minimumot el nem éri, s akkor, mint új alapítványról, az alapítványok kezelésére vonatkozó rendelet 10. §-ban előírott

feltételek szerint állítson ki új alapító-leveleket s terjessze fel ide azokat jóváhagyás végett.

39. A sarkadi református egyház lelkésze és gondnoka az egyház nevében az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását és megerősítését kérik a sarkadi református egyház presbiteriumának s egyházközségi közgyűlésének az egyházi törvények által előírott módon hozott azon egyező határozatára, mely szerint az egyház a lelkészjavadalmi földből 130 négyszögöl területet díjtalanul átenged a magyar államvasutaknak belvízlevezető-csatorna céljára, ennek s a 30—1910. sz. egyházmegyei határozat alapján már hasonló célra adott 334 négyszögöl területű föld egyenértékéül 464 négyszögöl területű földet az egyház úgynevezett „szőrgyakrai" földjéből kihasít s azt a lelkészjavadalmi földhöz csatolja, viszont a 334 négyszögöl területért a magyar államvasutaktól befolyt összeget az egyház kapja meg kárpótlásul a lelkészjavadalmi földhöz csatolt területért.

Egyházmegyénk közgyűlése a bemutatott presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat jóváhagyja és megerősíti, felhatalmazza a sarkadi református egyházat, hogy a lelkészjavadalmi földből 134 négyszögölet díjtalanul átengedjen a magyar államvasutaknak belvízlevezető-csatorna céljára, a megcsonkított lelkészjavadalmi föld kiegészítésére 464 négyszögöl területet kihasíthasson az egyház tulajdonát képező úgynevezett „szőrgyakrai" földből s azt a lelkészjavadalmi földhöz csatolva s annak a tulajdonául áttelekkönyvelve, a 30—1910. számú egyházmegyei határozat alapján a magyar államvasutaknak átengedett 334 négyszögöl területért a magyar államvasutaktól befolyt összeget kárpótlásul az egyház vegye tulajdonába.

Mindezen határozatokat végső megerősítés végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

40. Szentleányfalvai egyház nevében lelkész és gondnok a folyó évi közalapi járulék kivetése ellen a főtiszteletű konventhez intézett felszólamlással élnek és kérik, hogy mivel az egyház tagjai kivándorlás következtében mindinkább fogynak, az eddigi 664 lélek után eső 53 korona 12 fillér helyett az 1910. évi népszámláláskor talált 542 lélek után eső 43 korona 36 fillér közalapi járulék állapíttassék meg.

Egyházmegyénk közgyűlése az arra való utalással, hogy a legközelebbi népszámlálás adatainak hiva-

talos közzététele hijján még mindig az 1900. évi népszámlálás adatai az irányadók és az ez alapon megállapított közalapi járulékok a folyó évre már kötelezők: azzal adja vissza a szentleányfalvai egyház kérvényét, hogy a folyó évben még az eddigi összegben teljesítse a járulék befizetését, a jövő évben már úgy is az új népszámlálás eredménye szerint lesznek kiróva a közalapi járulékok.

41. A mezőgyáni egyház lelkésze és gondnoka útján, harmadik iskolája felépítéséből eredt súlyos terheinek könnyítése céljából a „Népiskolák tőkesegély alapjá"-ból 8500 korona tőkesegélyért folyamodik, mert múlt évi kérését a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés inségesebb egyházakra való tekintetből nem teljesítette. Mostani kérését is azzal okolja meg, hogy az új iskolát hatósági kényszer folytán építtette 17,000 korona kölcsönpénzből, melyet most már vissza is kellene fizetni, de e célra kellő fedezettel nem rendelkezik. Iskolaépítésre az összes állami adók 150%-ának megfelelő pótadót vetett ki felsőbb engedéllyel, melyből 9000 korona bevételre számított, de ennek fele, 4500 korona bevehetetlen, mert a vagyontalan egyháztagoktól azt végrehajtással sem lehet beszedni. A község lakossága, mely csekély kivétellel reformátusokból áll, a magas egyházi pótadón felül, egyéb közterhekkel is küzd, a múlt évben középítkezésekre 53,000 koronát fizetett ki. Az elhordozhatatlan közterhek alatt roskadozó nép az iskolák államosítását követeli. Népiskolai tőkesegély nyujtásával még most meg lehetne nyugtatni a háborgó elemeket. A kérvény felszerelése teljes és szabályszerű (l. 10 melléklet). A presbiterium és egyházközségi közgyűlés csatolt határozatai szerint a kért segély évi 1½%-os törlesztésére 32 éven keresztül az egyház magát kötelezi. Az építkezésre vonatkozó jelentő-lap is mellékelve van.

Egyházmegyénk közgyűlése a mezőgyáni egyházat, mivel iskolaépítésből származott tetemes adósságát saját erejéből letörleszteni nem tudja, 4500 korona népiskolai tőkesegélyre melegen ajánlja s kérvényét újolag pártolólag terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre.

42. A mezőgyáni presbiterium 1912. évi február 17-én tartott gyűlése 15. számú határozatával G. Bugyi Antalt 8 szavazattal a Virág Ferencre esett 7 szavazat ellenében (Tenkei Mihály, a 3-ik jelölt szavazatot nem nyert) egyházfinak választotta meg. G. Bugyi Antalt a lelkész a gyűlés elé hívatta, ki ott minden kérés ellenére kijelentette, hogy a választást el nem fogadja, hanem kész a 40 korona felmentési díjat még aznap délután kifizetni.

G. Bugyi Antal azonban kijelentésének és ígéretének nem tett eleget, hanem a választástól számított 15-ik napon felebbezést adott be a mezőgyáni lelkész útján egyházmegyénk közgyűléséhez. Felebbezésében előadja, hogy a presbiterium őt egyházfinak megválasztotta s mivel ő ez állást nem fogadta el, 40 korona díj lefizetésére utasította. Megmondta a presbitereknek, hogy az egyházi hivatal elvállalása ellenkezik elveivel, mert ő vallástalan ember, templomba nem jár. Tudja ezt róla mindenki a faluban s ennek dacára mégis megválasztották egyházfinak csak azért, hogy a 40 koronát rajta behajthassák. Kijelenti, hogy ő eddig senkit nem háborított meg hitében és meggyőződésében, miért háborgatják tehát őt. Kijelenti azt is, hogy inkább kilép az egyház kötelékéből, de egyházi hivatalt nem vállal. A reá rótt 40 korona felmentési díjat törvénytelennek tartja és ha a törvényes 20 korona váltságdíjat szabták volna reá, azt kifizette volna. Kéri egyházmegyénk közgyűlésétől szigorúan utasítani a mezőgyáni presbiterium tagjait, hogy vele ne kellemetlenkedjenek, mert ha neki békét nem hagynak, kénytelen lesz többed magával kilépni az egyház kötelékéből. Eddig türelemmel hordozta az egyház minden őt illető terhét, de a törvénytelenül reá rótt 40 koronát megfizetni nem hajlandó s kéri egyházmegyénk közgyűlését, hogy ezt vegye is le róla.

A mezőgyáni presbiterium folyó évi március 10-én tartott gyűlésében foglalkozott G. Bugyi Antal felebbezésével s 26. szám alatt hozott határozatában teszi meg észrevételeit a felebbezésre következőkben :

A presbiterium nem csak azért, mert G. Bugyi Antal a presbiterium előtt adott ígéretét be nem váltotta, hanem a felebbezés tartalma és úgy a presbiteriumot, valamint az egyházmegyei közgyűlést is fenyegető és sértő hangja miatt a legmélyebb megbotránkozásának ad kifejezést, mert tudja, hogy felebbező a legvallásosabb családok egyikének tagja s a valótlanság állítása mellett a felebbezésben a legnagyobb tiszteletlenséget látja az egyházmegyei közgyűléssel szemben is úgy, hogy a presbiterium ennek folytán e tekintetben nyilatkozni szükségtelennek tartja és a felebbezésnek megbotránkozást támasztó hangját különösen ajánlja az egyházmegyei közgyűlés figyelmébe, mert úgy véli, hogy az a felebbezés maga minden nyilatkozatnál erősebben ítéli el a felebbezőt. Kijelenti a presbiterium, hogy ama fenyegetés éretlen fenyegetés s olyan fegyver, melynek csorba élét hasonló esetekből az egyházmegyei közgyűlés ismerheti legjobban.

Tudja a presbiterium, hogy az egyházmegyei szabályrendelet az egyházfi felmentési díját 20 koronában állapította meg, de valószínűnek tartja, hogy az a régi 20 forint helyett csúszhatott be

korona értékben a szabályrendeletbe. Figyelmébe hozza a presbiterium egyházmegyénk közgyűlésének, hogy 1909-ben, tehát — akkor, amikor az egyházmegyei szabályrendelet érvényben volt már, — D. Bugyi Imre egyháztagot szintén 40 korona váltságdíjban marasztalta el a tiszántúli református egyházkerület 261. sz. határozatával.

A presbiterium szerint a 20 korona váltságdíjat az egyházmegyei szabályrendelet, mint minimumot állapította meg s ezzel a régi, bevált gyakorlatot, ami Mezőgyánban még az új egyházi törvények és az egyházmegyei szabályrendelet létrejötte előtt megvolt, nem kívánta törülni, így a presbiterium G. Bugyi Antallal szemben is helyesen járt el, amikor őt 40 korona váltságdíj lefizetésére kötelezte, mert a tehetősebb, vagyonosabb ember kicsinyelvén az egyházfi tisztet, a nagyon is csekély 20 korona felmentési díjat inkább lefizeti, mint a tisztet vállalja. A presbiteriumra ezután csakugyan reá sütik — a Mezőgyánban már közfogalomban levő gyanú bélyegét, — hogy az egyházfi választással keresni akar, mert csak a legszegényebb osztályból választott egyházfi nem fizeti le a csekély 20 koronát, pedig a szegénység felmentő ok. Kéri a presbitérium egyházmegyénk közgyűlését, hogy a presbitérium határozatát jóváhagyni s így G. Bugyi Antalt a 40 korona lefizetésében elmarasztalni szíveskedjék, mivel ezt felebbező a presbiterium előtt tett nyilatkozatában vállalta is. A felebbezésben fenyegető érvként odaállított kilépési szándéktól a presbiterium az egyházat nem félti, de jobban szégyenli és nagyobb bajnak tartja azt, ha vagyonosabb ifjak megválasztása folytán, az el nem fogadás esetén százakat lesz kénytelen keresni a presbiterium, mert felebbező is a 20 koronát fizetné, de a 40-et sokalja.

Egyházmegyénk közgyűlése a mezőgyáni presbiterium 1912 február 17-ik napján hozott és G. Bugyi Antal mezőgyáni lakos, egyháztag által megfelebbezett 15-ik számú azon határozatát, mely szerint G. Bugyi Antal egyháztagot, aki az egyházfi tisztet nem fogadván el, 40 korona felmentési díj lefizetésére kötelezte, megváltoztatja és G. Bugyi Antalt 20 korona felmentési díjnak a mezőgyáni egyház pénztárába, e határozatnak kézhezvételétől számított 15 nap alatt való lefizetésére kötelezi.

Az Egyházi Törvények I. t.-c. 110. §-ának utolsó bekezdése világosan elrendeli, hogy „ha elfogadható ok nincs a felmentésre, a magát felmentetni kérő egyháztag felmentési díjat fizet“, —amit minden egyházmegye szabályrendeletben állapít meg.

A nagyszalontai református egyházmegye a 49—

1907. III. *f*) pont 4-ik bekezdésében a felmentési díjat az egyházfiakra 20 koronában állapította meg, tehát sem a jelenben, sem a múltban nem volt törvényes, nem volt jogos a mezőgyáni presbitérium azon eljárása, hogy az egyházmegye minden egyházát a törvény erejével kötelező szabályrendeletről bár tudomással birt, mégis annak ellenére járt el és jár el, holott e tényre egyházmegyénk fegyelmi bíróságának 1911. április 21-én 84. sz. alatt hozott ítélete is félre nem érthető módon figyelmeztette épen a mezőgyáni presbiteriumot.

Az egyházmegyei szabályrendelet nem szól sem minimális, sem maximális felmentési díjról s így a presbiterium részéről a régi gyakorlatra való folytonos hivatkozásnak semminemű alapja nincs.

Ezen határozatot a mezőgyáni presbiteriummal és G. Bugyi Antal felebbezővel közölni rendeli el.

43. Könyves János várasfenesi lelkész és Ötvös Géza belényesi főjegyző, mint egyházmegyénk elnöksége által a belényessonkolyosi lelkészválasztás vezetésével megbízott küldöttség tagjai beterjesztik az 1911. évi december 10. napján megejtett választás jegyzőkönyvét ; amely szerint a belényessonkolyosi anya- és körösjánosfalvai leányegyház lelkészévé — egyetlen választót kivéve — közfelkiáltással Kalas Ferenc gyulai segédlelkész-hitoktató választatott meg.

Egyházmegyénk közgyűlése az egyházi törvény pontos megtartása mellett lefolyt lelkészválasztást jóváhagyja, Kalas Ferenc belényessonkolyosi lelkészt, — ki állását folyó évi március hó 1-én már el is foglalta, — szivélyesen üdvözli lelkészi karunk sorában ; s amidőn új állásában végleg megerősíti, reá és működésére Istennek áldását kéri.

Egyszersmind az egyházmegyei lelkészi gyámintézet alapszabályainak 2. §. *c*) pontja értelmében felhívja, — ha még nem tette volna, — 4 hónap alatt nyilatkozni az iránt, hogy óhajt-e tagja lenni egyházmegyénk lelkészi gyámintézetének ?

44. Böszörményi Lajos iskolaszéki elnök beterjeszti a Kiss József, Költő László és Szabó Gyula nagyszalontai tanítók díjleveleit 5—5 egyező példányban, kéri azok jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyűlése a Kiss József, Költő László és Szabó Gyula nagyszalontai tanítók díj-

leveleit, — mivel azok a törvényes kellékeknek mindenben megfelelnek, — jóváhagyja s végleges megerősítés végett felterjeszti a tiszántúli református egyházkerületre.

45. Zsadányi lelkész beterjeszti a lelkész, 2 férfi- és 1 nőtanító díjlevelét 5—5 példányban kiállítva, kéri azokra egyházmegyénk jóváhagyását. Felterjesztésében előadja, hogy a presbiterium 1911. évi június hó 11-én tartott gyűlésében az egyházi belhivatalnokoknak eddig nagyobbrészt terményekben szolgáltatott javadalmát készpénzfizetésre változtatta át. Mellékeli a presbiterium vonatkozó határozatát. Lelkész és tanítók kijelentik nyilatkozataikban, hogy a presbiterium által megállapított készpénz váltságdíjat elfogadják. Mellékeli lelkész 2 tanító és lelkész 1869. évben kelt díjlevelének másolatát. A természetben szolgáltatott javadalmi tételek megváltásával lelkész díjlevele a következő: 1. készpénzfizetés az egyház pénztárából 1201 korona 40 fillér; 2. 43 hold szántóföld, adóját az egyház fizeti; 3. nyolc hold legelőilletőség; 4. 600 □-öl szőlőföld; 5. kongrua 316 korona 41 fillér és 6. stóla.

Egyházmegyénk közgyűlése a zsadányi presbiterium 1911. évi június 11-én tartott gyűlésének II. számú azon határozatát, melyben a lelkészi díjlevél eddig terményekben szolgáltatott fizetéstételeit készpénzre változtatja át, jóváhagyja. Lelkész új díjlevelét, mely ezen presbiteri határozat alapján készült, szintén jóváhagyja s végleges megerősítés végett felterjeszti a tiszántúli református egyházkerületre.

Minthogy pedig a tanítói díjlevél kiállításának egyedüli alapja a javadalmi jegyzőkönyv, utasítja a zsadányi presbiteriumot, hogy a javadalmi jegyzőkönyveket haladék nélkül terjessze be esperesi hivatalhoz, mely esetben felhatalmazza esperest, hogy a díjleveleket, amennyiben azok tételei a javadalmi jegyzőkönyvek tételeivel mindenben megegyeznek, egyházmegyénk nevében hagyja jóvá s végleges megerősítés végett terjessze fel a tiszántúli református egyházkerületre.

46. Mezőgyáni lelkész beterjeszti a Bajzáth Ilona tanítónő és Végh András tanító díjleveleit 5—5 egyező példányban, kéri azokra egyházmegyénk jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyűlése a Bajzáth Ilona mezőgyáni tanítónő díjlevelét, mivel az a törvényes

kellékeknek teljesen megfelel, jóváhagyja s végső megerősítés végett felterjeszti a tiszántúli református egyházkerületre.

Utasítja a mezőgyáni presbiteriumot, hogy esperesi hivatalhoz sürgősen terjessze be a Végh Andrással betöltött tanítói állás javadalmi jegyzőkönyvét, melynek alapján a beküldött díjlevelek helyessége megállapítható. Ez esetben felhatalmazza esperest, hogy a Végh András díjlevelét egyházmegyénk nevében erősítse meg és végleges jóváhagyás végett terjessze fel a tiszántúli református egyházkerületre.

47. Komádi-i lelkész beterjeszti Galambos Juliánna tanítónő 5 példányban kiállított díjlevelét jóváhagyás végett.

Egyházmegyénk közgyűlése a Galambos Juliánna tanítónő 5 példányban kiállított s a törvényes kellékeknek mindenben megfelelő díjlevelét jóváhagyja s végleges megerősítés végett felterjeszti a tiszántúli református egyházkerületre.

48. Egyházmegyénk közgyűlése 1911 szeptember 14-én 110. számú határozatában kötelezte a nagyzeréndi presbiteriumot, hogy a 4-ik iskola felállításának és tanítói állás szervezésének munkálatait haladék nélkül kezdje meg s igyekezzék a polgári község és az állam segélyének kieszközlésével az egyháztagokra háramló tehernek a mérvét a lehetőség határáig csökkenteni.

Egyházmegyénk közgyűlésének eme határozatát nagyzeréndi lelkész 1911. évi december hó 10-én tartott presbiteri gyűlésen felolvasta s a presbiterium a mellékelt hiteles jegyzőkönyvi kivonat szerint lelkész indítványára egyhangúlag kimondotta, hogy az egyház az új iskola felállítását az 1911. évi 18. számú határozatában felhozott okok miatt nem teheti, mert az az egyháztagokra elviselhetetlen terhet róna, miért is átiratban keresi meg a polgári községet, hogy a negyedik iskolát Nagyzerénd község szervezze.

Lelkész felterjesztésében előadja, hogy 1911 december 29-én járási főszolgabíró, midőn a tandíjkárpótlás ügyében Nagyzerénden tartózkodott, előtte és Fogarassy Bálint esperesi kiküldött előtt jelentette ki, hogy hivatalból intéz felterjesztést Arad vármegye közigazgatási bizottságához Nagyzerénden két tanerős iskolának sürgős felállítása érdekében.

A főszolgabíró felterjesztéséről, valamint a vármegye közigazgatási bizottságának e tárgyban hozott határozatáról az egyház eddig semmi értesítést nem kapott, miért is kéri egyház-

megyénk közgyűlését, legyen kegyes a 4-ik iskola felállításátilletőleg addig várakozó álláspontot elfoglalni, mig a nagyzeréndi egyház Arad vármegye közigazgatási bizottságának idevonatkozó határozatáról értesítést nem nyer.

Egyházmegyénk közgyűlése 1911 április. 20-án 17. sz. alatt, valamint szept. 14-én 110. sz. alatt hozott határozatalnak teljes egészében való fentartása mellett tudomásul veszi a nagyzeréndi presbiteriumnak a 4-ik iskola felállítása és tanítói állás szervezése érdekében tett azon intézkedését, hogy a polgári községet átíratban kereste meg a 4-ik iskola szervezése tárgyában.

Figyelmezteti és szigorúan utasíja azonban egyházmegyénk közgyűlése a nagyzeréndi presbiteriumot, hogy amennyiben hajlandónak mutatkoznék a polgári község a tanterem és tanítói lakás felépítésével a 4-ik iskola szervezését előmozdítani: az egyház pedig a tanítói állás szervezésével igyekezzék az iskola s így a tanító református felekezeti jellegét megóvni és pedig úgy, hogy 100 korona évi fizetés megadásával — ami az egyház tagjaira elviselhetetlen terhet nem ró s amit az egyház adócsökkentési segély útján is megnyerhet, — az 1907. évi XXVII. t.-c. §-ai alapján a tanítói fizetést kiegészítő államsegély igénybevétele mellett biztosítsa a 4-ik tanítói állás javadalmát.

A nagyzeréndi egyház, mint amely hosszú időn keresztül a multban és a jelenben is egyedül látta s látja el az egész polgári község népoktatásügyét, joggal és méltán elvárhatja, hogy így szervezett 4-ik iskolája, tekintettel még a község lakosságának túlnyomóan református voltára is, református felekezetű legyen.

49. Asztalos Ferenc és Kutassy Ferenc berekböszörményi tanítók kérvényt adtak be egyházmegyénk közgyűléséhez, melyben előadják, hogy a népoktatási törvények szerint egy tanító csak 60, legfeljebb 80 növendéket taníthat s ennek dacára az Asztalos Ferenc vezetése alatt álló iskolába a folyó iskolai évben 92, Kutassy Ferenc vezetése alatt álló iskolába pedig 104 növendék jár fel; minthogy kilátás — szerintök — egyáltalán nincs arra, hogy a növendékek száma csökkenni fog, sőt inkább növekedik, tisztelettel kérik egyházmegyénk közgyűlését, hogy felterjesztésüket kegyeskedjék beható tárgyalás alá venni és a berekböször-

ményi egyházat, mint iskolafentartót arra utasítani, hogy az 1912—13. iskolai év szeptember 1-re az 5-ik iskolát állítsa fel. Kérvényezők szerint az 5-ik iskola felállítása nem is kíván nagyobb anyagi áldozatot, mert a tanterem kevés átalakítással a kisebb fiúiskolánál készen van, sőt ott egy tanítói lakás is rendelkezésére áll az egyháznak. Kérvényező tanítók előadják még azt is, hogy a dékáni visitatió már két ízben szóval utasította az egyházat az 5-ik iskola felállítására.

Egyházmegyénk 1911. évi április 20-án tartott közgyűlésén az egyházmegyei tanügyi bizottságnak az iskolákra vonatkozó jelentéséből értesült arról, hogy a berekböszörményi egyház által fentartott III—IV. osztályú fiúiskola zsúfolt, de a tanügyi bizottság jelentésére hozott 17. számú egyházmegyei közgyűlési határozat a jelentés e pontjára nézve külön intézkedést nem tesz.

Egyházmegyék közgyűlése bár helyesebbnek tartotta volna, ha kérvényező tanítók a berekböszörményi presbiteriumot keresték volna fel elsősorban e tárgyban és azt igyekezték volna — amennyiben erre az okok megvannak — meggyőzni a tantermek zsúfoltságának paedagógiai és egészségügyi szempontból való káros voltáról és az 5-ik iskola felállításának szükségéről; mindazonáltal egyházmegyénk közgyűlése az iskolákra való felügyeleti jogánál fogva nem zárkózik el a kérvényező tanítók felterjesztésében foglalt indokok mérlegelésétől s amennyiben azok fennállanak, a szükséges intézkedések megtételétől, miért is felhívja a törvényszerű egyházlátogató küldöttséget arra, hogy Asztalos Ferenc és Kutassy Ferenc tanítók felterjesztésében foglalt dolgokra vonatkozólag a berekböszörményi egyház és iskola látogatása alkalmával a helyszinen szerezzen felvilágosítást, a presbiteriumot lássa el a szükséges utasításokkal s eljárása eredményéről egyházmegyénk nyári közgyűléséhez a szokásos módon tegyen jelentést.

50. Várasfenesi lelkész beterjeszti a Nagy Kálmán rendes kántor-fitanító részére kiállított díjlevelet 4 egyező példányban.

Egyházmegyénk közgyűlése a Nagy Kálmán várasfenesi kántor-fitanító díjlevelét, mivel az a törvényes kellékeknek mindenben megfelel, jóvá-

hagyja s végleges megerősítés végett felterjeszti a tiszántúli református egyházkerületre.

51. Egyházmegyénk tanítói Segélyegyesületének elnöke beterjeszti a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által a Segélyegyesületnek örök tőkéül adott 1000 korona elhelyezéséről és kamatai felhasználásáról szóló kimutatást, mely szerint 500 kor. Veres Sándor feketegyarmati és ugyancsak 500 korona Dezső Mojsza tamáshidai lakosoknak van jelzálog biztosíték mellett kiadva. Az évi 80 korona kamatjövedelmet az alapszabályok utasítása szerint jelenben 42 segélyezett tag között osztotta ki a vezetőség.

Egyházmegyénk közgyűlése segélyegyesületi elnök kimutatását a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által az egyesület céljaira adományozott 1000 kor. elhelyezéséről és kamatainak felhasználásáról jóváhagyó tudomásul veszi s a tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatala útján felterjeszti a vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumhoz.

52. A köröstárkányi református egyház 151 tagja utasítást kér arra nézve, hogy milyen módon lehetne megakadályozni az ottani baptista gyülekezet azon szándékának kivitelét, hogy közvetlen a református templom, lelkészlak és fiúiskola közelében fekvő, a baptisták által most megvásárolt telken a baptisták maguknak teplomot építsenek, mert ha ezt megvalósítják, zavarni fogják a református istentiszteletet az ő hangos és lármás énekeikkel s a templomba menőket örökösen háborgatni fogják az ő erőszakos térítési próbálkozásukkal, ami igen sok kellemetlenségnek és bajnak lehet forrása.

Egyházmegyénk közgyűlése sajnálattal látja azt a kellemetlen állapotot, amelyet a köröstárkányi baptisták minden esetre célzatos törekvése teremteni fog, de ez idő szerint nincsen semmi olyan törvényes alap, amelyre támaszkodva ezt a törekvést meg lehetne akadályozni.

Azért csupán azt javasolhatja a köröstárkányi református egyház híveinek, hogy egyházi életük bensőségének emelésével tegyék erőssé egyházukat, őrizzék, ápolják a hozzá való hűséget, hogy azon semmi kísértés erőt ne vehessen.

S ha tényleg bekövetkeznék az, hogy a baptisták összejövetele a református egyház istentisztele-

teit zavarná, vagy a templomba menőket a baptisták az ő téritgetési szándékukkal háborgatnák, ezekre nézve gyűjtsenek össze megbízható adatokat s azok alapján forduljanak orvoslásért a közigazgatási hatósághoz.

53. A jegyzőkönyv hitelesítésére esperes elnöklete alatt s a jegyzők közbejöttével *Széll Kálmán*, *Balogh Elek dr.*, *Böszörményi Lajos*, *Hadházy Kálmán*, *Szarka Sándor dr.* Nagyszalontán lakó tanácsbírákat kéri fel és bízza meg egyházmegyénk közgyűlése.

Minek megtörténte után — több tárgy nem levén — egyházmegyei gondnok rendes gyűlésünket bezárta.

Hitelesítettük:

Nagyszalonta, 1912 április hó 30. napján.

Balog Ambrus,
esperes.

Széll Kálmán, *Hadházy Kálmán*,
Böszörményi Lajos, *Dr. Szarka Sándor*
egyházmegyei tanácsbírák, jegyzőkönyvhitelesítők.

Birósági ülés.

54. *Jegyzőkönyv*, felvétetett Nagyszalontán 1912. évi április hó 12-ik napján a nagyszalontai egyházmegyei rendes bíróságnak mint fegyelmi bíróságnak Budai János berekböszörményi lelkész panaszos által Asztalos Ferenc berekböszörményi tanító panaszlott ellen emelt panaszos ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak:

A bíróság részéről: Balog Ambrus esperes, mint tárgyalást vezető elnök, Balogh Elek dr. mint helyettes társelnök, Széll Kálmán, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre lelkészi-, Hadházy Kálmán, Szarka Sándor dr., Fábián Lajos világi tanácsbírák, Szabó István jegyző.

Felek részéről: Budai János panaszos, Asztalaos Ferenc panaszlott.

Ügyészség részéről: Hadházy Kálmán dr.

Tárgyalás alatt van Budai János berekböszörményi lelkész panaszos által Asztalos Ferenc berekböszörményi tanító panaszlott ellen emelt fegyelmi bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t.-c. 51. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-é fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset ?

Nem forog fenn.

Felhívja elnök a feleket, hogy nincsen-e a bíróság valamelyike ellen törvényen alapuló érdekeltségi kifogásuk ?

Nincsen.

Erre az elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult.

A bíróság elnöke konstatálja, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek.

A bíróság elnöke felhívja a feleket, hogy a bíróság illetékessége tekintetében van-e előadni valójuk ?

Nincsen.

A bíróság elnöke azután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, Tatár Balázs világi főjegyző előadó ismerteti az ügy állását.

Ennek megtörténte után elnök felhivja a jelenlevő feleket, hogy az ügyre vonatkozó állításaikat és bizonyítékaikat terjesszék elő.

Úgy panaszos, mint panaszlott csupán az ügyiratokban közölt s az előadó által ismertetett tényállást ismételhetik ; újabb állítást, bizonyítékot nem tudnak felhozni.

A bizonyító eljárás befejeztetvén, elnök felszólítja az egyházmegyei ügyészt vádindítványa előterjesztésére.

Ügyész vádat emel Asztalos Ferenc tanító ellen az E. T. V. t.-c. 34. §. *A*) 4. pontja alá eső vétség miatt, melyet elkövetett azáltal, hogy egyházi felsőbbsége, az iskolaszék elnöke s a presbiterium többször ismételt rendelkezéseinek ellene szegült, amikor az iskolai takarítás végzésére felfogadott s azzal megbízott Birizdó Zsuzsánna asszonyt a vezetése alatt levő iskolába be sem engedte munkájának teljesítése végett ; ezért, tekintettel arra, hogy nevezett tanítónak már többször volt fegyelmi ügye egyházmegyei bíróságunk előtt, kéri reá az E. T. V. t.-c. 35. §. *c*) pontjában előírt pénzbüntetés alkalmazását.

Ezután elnök felhívja panaszlottat a védelem előterjesztésére.

Asztalos Ferenc előadja, hogy Birizdó Zsuzsánnának sem magaviselete, sem takarítása nem olyan, mint amilyet kivált egy leányiskolában alkalmazott takarítónőtől méltán megvárhatna az ember ; ő tapasztalta ezt már a mult tanév folyamán ; Birizdó asszony a leánynövendékekkel durván, gorombán bánt s nemcsak az iskolában, hanem azon kívül is szótáron kívül álló szavakkal szidalmazta azokat, úgy, hogy azok sírva mentek ő hozzá panaszra ; általában nagyon féltek a takarítónő gorombaságaitól. De a takarításban sem volt köszönet ; az iskolai szemetet az udvaron szórta

szét s akárhányszor ő volt kénytelen kocsisával összeszedetni; az iskolai kályhából kivitt hamuban gyakran volt parázs, melyet nem locsolt el; egyszer éppen az ő tűzifája tövébe öntötte s csak véletlen szerencse, hogy ő észrevette, eloltotta, különben másodszor is tűz támadt volna a leányiskola udvarán; volt rá eset, hogy 10 napig sem jött felé az iskolának takarítani. Mindezt jelentette a lelkésznek, de az figyelembe sem vette. Ezért s több hasonló ok miatt nem fogadta el Birizdó Zsuzsánnát takarítónőnek.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét:

Egyházmegyénk bírósága, mint fegyelmi bíróság a berekböszörményi református egyház presbiteriumának panaszára Asztalos Ferenc berekböszörményi református tanítót az Egyházi Törvények V. t.-c. 34. §-a 4. pontjába ütköző fegyelmi vétségben bűnösnek mondja ki, miért is őt az Egyházi Törvények V. t.-c. 35. §. *b*) pontja szerint feddéssel bünteti.

Indokolás:

Panaszos presbiterium feljelentéséből, valamint a panaszlott nyilatkozatából megállapítja bíróságunk, hogy panaszlott többszöri felhívásra sem engedte be a vezetése alatt álló iskolába a presbiterium által oda rendelt takarítónőt takarítás végett s ezáltal kétségtelenül elkövette az Egyházi Törvények V. t.-c. 34. §. 4. pontjába ütköző vétséget. A bíróság nem fogadhatta el igazolásul Asztalos Ferencnek azon védekezését, hogy ő ezt nem ellenszegülésből, hanem azért tette, mert a megbízott takarítónő kötelességét már a múltban sem teljesítette kifogástalanul, mert ez panaszlottat csak arra jogosíthatta fel, hogy a törvényes úton kérje a takarítónő eltávolítását. S mivel panaszlott a törvényes út elkerülésével önhatalmúlag járt el s ellene szegült egyházi felsőbbsége határozatának, őt vétkesnek kellett kimondani s büntetés kiszabásánál súlyosbító körülménynek kellett venni azt, hogy fegyelmileg már volt büntetve.

Az elnök konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésénél a fentebb említett érdekelt felek mind jelen voltak.

Ezután elnök felhívta jelen levő feleket az az iránt való nyiatkozattételre, hogy megnyugosznak-e az ítéletben, vagy felebbeznek.

Panaszos, panaszlott s ügyész megnyugosznak.

Minélfogva a jogerőre emelkedett ítéletet a feddést Asztalos Ferenc panaszlott irányában elnök a bíróság előtt azonnal foga-

natosította.

Ezután a bíróság elnöke elrendeli, hogy a jelen volt feleknek — amennyiben azt kérik — az ítéles hiteles kiadmánya kézbesíttessék.

Kmf.

Balog Ambrus, lelkészi elnök. *Dr. Balogh Elek*, világi elnök.

Szabó István, jegyzőkönyvvezető.

55. *Jegyzőkönyv.* Felvétetett Nagyszalontán az 1912. évi április hó 12-én, a nagyszalontai református egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróságnak ülésében.

Jelen voltak: dr. Balogh Elek, hivatalára nézve legidősebb tanácsbíró, mint a távollevő gróf Tisza István egyházmegyei gondnok helyettese, tárgyalást vezető elnök; Balogh Ambrus esperes, mint társelnök; Nagy Imre, Széll Kálmán, Csécsi Imre, Szabó István, Fábián Lajos, Böszörményi Lajos és dr. Szarka Sándor egyházmegyei tanácsbírák. Ügyészség részéről: dr. Hadházy Kálmán egyházmegyei ügyész. Jegyzőkönyvvezető: Szabó Lajos. Felek részéről Asztalos Ferenc panaszos, Budai János lelkész, mint panaszlott, úgy is, mint a berekböszörményi presbiterium képviselője.

Tárgyalás alatt van Asztalos Ferenc berekböszörményi református tanító panasza Budai János berekböszörményi lelkész és a presbiterium ellen, mint fegyelmi bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitja s kijelenti, hogy Böszörményi Lajos és dr. Szarka Sándor tanácsbírák, mint e fegyelmi ügyben vizsgálatot teljesített bírák, az ítélethozatalban részt nem vehetnek; miután elnök felhívására érdekeltségi és illetékességi kifogást senki sem jelentett be, megállapítja, hogy az egyházmegyei fegyelmi bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Az ügy érdemleges tárgyalása elrendeltetvén, Szabó István előadó ismerteti az ügy állását. Ennek megtörténte után elnök felhívására felek közül Asztalos Ferenc kijelenti, hogy neki nincs semmi mondani valója.

Budai János panaszlott előadja, hogy Berekböszörményben áldatlan viszonyok vannak a belhivatalnokok között s e viszonyok előidézője éppen Asztalos tanító, aki a lelkésszel, egyházi és községi előljárósággal, általában a vezető emberekkel, de magánemberekkel is mindjárt-mindjárt összeütközésbe jön az ő összeférhetetlen, perlekedő, bosszúálló természete miatt. A jelen esetben is Asztalos hurcolta őt a bíróság elé, pedig őt hivatalos eljárásában Asztalos irányában sohasem vezette sértő szándék, vagy bosszúvágy, amit

legjobban bizonyít az, hogy ő kész volt a közöttük felmerült visszás ügyet békés úton elintézni, úgy az esperesi felhívás, mint az Asztalostól eredő s magánúton hallott kívánság értelmében hajlandó volt a presbiteriumban oda munkálni, hogy az a sérelmesnek tartott határozatát megváltoztassa. A vizsgáló bizottság békítési kísérlete alkalmával is hajlandóságot tanúsított a békére, amit a küldöttség is bizonyíthat, de Asztalos ellenszegülése, mint előbb is, úgy most is meghiúsított minden jó szándékot. Ő hivatali hatáskörét nem lépte túl, midőn Nagy J. panaszát a presbiterium tudomására hozta, sőt éppen kötelességét teljesítette, mert a presbiteriumot a törvény kötelezi a belhivatalnokok viselkedése feletti őrködésre és a presbiterium nem mint bíróság ítélt a panasz tárgyában, hanem csak tudomásul vette s napirendre tért felette. Ő okirathamisítást sem követett el, mert a jegyzőkönyv híven tünteti fel a presbiterium határozatát, mely az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg van megszövegezve s bármilyen volna is e határozat, ő nem vonható felelősségre, helyt áll ezért maga a presbiterium. Eljárásában nem személyeskedés, nem sértő szándék, hanem az egyház közérdeke vezette.

Egyházmegyei ügyész kijelenti, hogy Budai előterjesztése alapján, melyet a vizsgáló-bizottság is megerősít, vádindítványát elejti.

Panaszlott nem kíván egyebet felhozni védelmére.

Panaszos fentartja panaszát s kéri a bíróság ítéletét.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét :

Egyházmegyénk bírósága, mint fegyelmi bíróság, a panaszt elutasítja s panaszost 42 kor. 80 fillér eljárási költség megtérítésében elmarasztalja ; panaszlottat a vád alól felmenti. A tudomására hozott s félremagyarázható 1911 április 11-iki 9. számú presbiteriumi végzést megsemmisíti s e megsemmisítésnek a presbiterium jegyzőkönyvébe való bejegyzését s arról az esperesi hivatal értesítését elrendeli.

Indokolás :

Egyházmegyénk bírósága a Budai János lelkész eljárásában nem látja a hivatali hatáskör túllépését, nem állapítja meg a hivatali hatalommal való visszaélés vétségét ; a lelkész csak azt cselekedte, amit — mint a presbiterium elnökének — megtenni kötelessége volt : nevezetesen a Nagy J. Asztalos Ferenc elleni s a presbiteriumhoz benyujtott panaszlevelét azon testület elé terjesztette, ahova az intézve volt, t. i. a presbiteriumhoz. A presbi-

terium sem lépte át hatáskörét, midőn az előterjesztést tudomásul vette s a felett napirendre tért. Ha van valaki, aki már a viszálykodás kezdetén hibáztatható, úgy Asztalos az, aki egy kevés tiszteletről tanúskodó és szinte fenyegető hangú levélben meg akarja akadályozni lelkészt kötelessége teljesítésében.

Budai János eljárásában a tudatosan szándékos sértés tényálladéka sem található fel, mert a presbiteriumban előterjesztett panaszlevél tartalmáért nem őt, hanem az azt benyujtó Nagy Jánost terheli a felelősség; Budai több izben, utoljára a vizsgáló bizottság előtt is jelét adta az ügy békés elintézésére s a kifogásolt presbiteriumi határozat megváltoztatására irányuló hajlandóságának; nem rajta mult, hogy e jó szándéka nem sikerült.

Az okirathamisítási vád kérdésének eldöntésénél egyedül a vizsgálati jegyzőkönyvre lehet és szabad támaszkodni, mert igaz ugyan, hogy mindkét fél részén vannak a presbiterektől magán úton beszerzett nyilatkozatok, de hogy mit lehet ezek komolyságára építeni, annak megmutatására elegendő annyit felemliteni, hogy a panaszos mellett nyilatkozó öt presbiter közül három a panaszlott mellett is adott nyilatkozatot; tehát ugyanazon emberek két egymással ellenkező állítás közül, hol az egyiket, hol a másikat bizonyítják, amely körülmény teljesen lerontja megbízhatóságukat, hitelességüket.

A vizsgáló-küldöttség — nagyon helyesen — azon kérdésre akart világosságot deríteni a tanúvallomások által, hogy az 1911 április 11-iki presbiteri gyűlés azt határozta-e, ami a jegyzőkönyvbe van felvéve, vagy azt Budai csak önkényesen fogalmazta úgy? Vagy más szóval: a jegyzőkönyv fedi-e a valóságot, vagy nem? A kérdéses gyűlésen részt vett és vallomást tett 10 presbiter közül 6 esküt tett arra, hogy a jegyzőkönyv helyesen van felvéve s fedi a valóságot; 4 pedig arra, hogy a presbiterium nem azt határozta. Bíróságunk nem ismeri ez emberek egyéni mivoltát, jellemét, megbízhatóságát; ezt tehát nem bírálhatja, hanem el kell fogadnia a számszerű többség súlyát s annak állítását és ez alapon el kell ejteni az okirathamisítás vádját.

Itt megint feltünő az, hogy ugyanazon gyűlésen, ugyanazon tárgy felett tanácskozó és határozó emberek közül 6 egészen mást állít, mint 4; de ezt is megértjük, ha tudjuk, hogy az egyszerű emberek tárgyalás közben hamar kifogynak az érvekből s az érvek hiányát hangos szóval, lármával pótolják; többen beszélnek egyszerre s a zajban nem hallják, hogy az elnök mit hirdet ki. Ez történhetett a berekböszörményi presbiteriumban is. Valószinűleg a a lelkész kihirdette azt, amit jegyzőkönyvbe is vett, ezt hatan hallották, négyen nem; hat azt határozta, amit a jegyzőkönyv tartalmaz, négy nem.

De azért abból, hogy a jegyzőkönyv fedi a valóságot, még nem következik, hogy annak a végzésnek meg is kell maradnia a jegyzőkönyvben ; itt már az egyházmegyei bíróságnak kötelessége kiigazítani a presbiterium félremagyarázható határozatát és ki is igazítja, midőn elrendeli a végzés megsemmisítését s annak a jegyzőkönyvbe való feljegyzését.

A panasznak a kertkerités ügyére vonatkozó részét, — amennyiben a fegyelmi esetek egyikének ismérveit sem foglalja magában, — mellőzni kellett.

Ami pedig Budainak Asztalos ellen emelt többrendbeli panaszát illeti, melyeket egyszer visszavont, később fentartott, sőt újakkal pótolt : mivel sem egy panaszlevélben összegyűjtve, sem kellőképpen előkészítve nincsenek, azok itt, e bírósági ügy keretében tárgyalhatók nem voltak, ezért azokat mellőzni kellett, anélkül azonban, hogy a szabályszerű panasztétel útja el volna előtte zárva.

Végül az eljárási költség felmerült, tehát annak megfizetésére az alaptalan panaszával azt előidéző Asztalos Ferenc tanítót kötelezni kellett.

Elnök felhívja jelen volt feleket, hogy megnyugosznak-e az ítéletben, vagy felebbeznek ? Budai János panaszlott megnyugszik. Asztalos Ferenc panaszos az ítéletnek a presbiterium határozatát megsemmisítő részében megnyugszik, ellenben a Budai János felmentése miatt és a költségekben való elmarasztaltatásáért felebbezést jelent be.

Elnök felhívja a panaszost, hogy felebbezését a törvényes határidőn belől esperesi hivatalhoz adja be.

Ezen ítéletet a berekböszörményi presbiteriummal és Asztalos Ferenc tanítóval hiteles kiadványban közölni elrendeli a bíróság.

Kelt, mint fent.

Balog Ambrus,
lelkészi elnök.

Dr. Balogh Elek,
világi elnök.

Szabó Lajos,
jegyzőkönyvvezető.

56. *Jegyzőkönyv*, felvétetett Nagyszalontán, 1912. évi április hó 12-én a nagyszalontai református egyházmegye rendes bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak ülésében.

Jelen voltak a bíróság részéről : Balog Ambrus esperes, mint tárgyalást vezető elnök, dr. Balogh Elek tanácsbíró, mint társelnök, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre, Nagy Imre, Széll Kálmán lelkészi, Fábián Lajos világi tanácsbírák.

Ügyész : dr. Szarka Sándor, előadó : Csécsi Imre, jegyzőkönyvvezető : Tatár Balázs.

Felek részéről jelen vannak: Nagy József panaszos és társai Bartók Dániel, Kádár János, jelen van a panszlott Bodnár Lajos.

Tárgyalás alatt van Nagy József cserméi református egyházgondnoknak és társainak Bodnár Lajos cserméi református lelkész ellen emelt panasza, mint fegyelmi ügy.

Elnök az ülést megnyitja s miután felhívására érdekeltségi és illetékességi kifogást senki sem jelentett be, megállapítja, hogy az egyházmegyei fegyelmi bíróság érdektelen tagjai kellő számmal vannak jelen s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Az ügy érdemleges tárgyalása elrendeltetvén, Csécsi Imre előadó ismerteti az ügyet, ami után az elnök felhívja a jelenlevő feleket, hogy az ügyre vonatkozó előterjesztéseiket tegyék meg.

Panaszosoknak újabb, érdembevágó mondanivalójuk nincsen.

Bodnár Lajos panaszlott tiltakozik a vizsgálati jegyzőkönyvben felhozott vádak ellen, új vizsgálat elrendelését kéri, hogy alkalma legyen a vád alaptalanságát bebizonyítania.

Erre az elnök a tárgyalást felfüggeszti s zárt tanácskozás után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott kövezkező

végzését:

A nagyszalontai református egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság a Bodnár Lajos panaszlott lelkész által kért új vizsgálatot nem rendeli el.

Indokolás:

Panaszlott semmi olyan pozitív újabb adatot nem hozott fel, ami az ügy érdemét érintené s a vizsgálatról felvett jegyzőkönyv az eljárás tárgyát képező kérdésekre teljes bizonyítékokat szolgáltat.

Ezután a bíróság újra áttér az ügy érdemleges tárgyalására. Egyéb előadni valója sem a panaszosoknak, sem a panaszlottnak nincsen.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tárgyalás után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét:

A nagyszalontai református egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság, a Bodnár Lajos cserméi református lelkész ellen Nagy József cserméi református gondnok és társai által emelt panasznak helyt ad, Bodnár Lajos lelkészt az Egyházi Törv. V. t.-c. 34. §-a A—3. pontja értelmében vétkesnek nyilvánítja s őt az V. t.-c. 35. §-a *d)* pontja alapján

a csermői református egyházban viselt lelkészi állásától minden javadalom nélkül elmozdítja.

A 106 korona 24 fillér vizsgálati költséget nevezett lelkész köteles az egyházmegye pénztárának végrehajtás terhe alatt megtéríteni.

Indokolás :

A Nagy József által a lelkész ellen emelt panaszok közül a vizsgálat adatai beigazolták, hogy panaszlott nagyfokú részegeskedést tanúsít s gyakori ittas állapota miatt hivatali kötelességeit elmulasztja vagy nem kellően teljesíti.

A vizsgálat alkalmával eskü alatt kihallgatott tanúk vallomásai megerősítik a következőket : Folyó évi március hó 7-én este fél 11 órakor lelkészt a legnagyobb sárban küzködve találta Nagy József gondnok. Petrika nevű rendőrrel kísértette haza, mert nem tudott volna haza menni ; 1911. évi október hó 1-én Szabó Lajos esküvőjén d. u. 2—3 óra között a templomba gyertyákat, lámpát vitetett. Az esküformát úgy adta elő, hogy a különben értelmes vőlegény nem tudta utána mondani, mert nem értette meg. A beíráskor így szólt : „most a vőlegénnyel végeztünk, menjünk a menyasszonyra", aztán kérdezte : hajadon-e ? Az igenlő feleletre még is folytatta : hány gyermeke volt ? ki volt a bába ? Állítják, hogy lelkész úgy ekkor, mint az esti lakomán részeg volt. Etlényi Lajos és Nagy Árpád uradalmi intézők vallomása megerősíti, hogy lelkész az Etlényi gyermekének keresztelőjén annyira leitta magát, hogy székéről többször lebukott s reggel többen tették föl a kocsira, melyre felkötözték, hogy le ne bukjék. A stólával elégedetlen volt, példálózott, hogy kapott ő már egy intézőtől 50 koronát is, ekkor Etlényi még 20 koronát adott neki, mit elfogadott. Szilágyi csendőr állítja, hogy mikor 1911 december 15-én, mint kirendelt karhatalom a lelkészlakon megjelent, lelkész részeg volt : összefüggés nélkül beszélt, magát többször bemutatta. Ezt bizonyítja Tóth András községi rendőr is, valamint megerősíti Nagy József azon állítását, hogy március 7-én az utcasarából kísértették haza Petrika rendőrrel, a nyár folyamán pedig egyszer ő maga vitte haza az ittas állapotban levő panaszlottat. Nagy János szerint lelkész a templomban olyan beszédeket tart, melyek nem oda valók. Bartók Dániel vallomása szerint az Etlényi keresztelőn lelkész többek között azt is mondotta : Krisztus Urunk is lopni küldte tanítványait. Nagyon ittas volt ekkor. Bartók házánál többször részeg volt, a ház folyosóját egy alkalommal össze is piszkolta. Bartók Dániel is megerősíti e vallomást azzal, hogy náluk panaszlott a borozáshoz mindig nagy poharat kért a kis pohár helyett s ittas állapotban

trágár beszédet folytatott. Szita István vallomása igazolja, hogy lelkész ittas állapotban többször megfordult a kaszinóban, mely körülmény az ott időzőket nagyon bántotta. Nagy József gondnok újabb vallomása bizonyítja, hogy többször óhajtott számadást végezni a lelkésszel, de ittas állapota őt ebben megakadályozta. Nagy Imre tanúvallomása szerint folyó évi januárban is lelkész ittas állapota akadályozta a számadás összeállításában. Id. Kovács István vallja, hogy lelkész az olvasó-kör ivószobájából az ajtón kibukott s végig terült a földön. Egy templomi beszédében a töltött káposztáról beszélt, azzal fejezte be e beszédet: a töltött káposzta magyarnak orvosság, németnek halál. Nem ilyen beszédek hallgatására mennek ők templomba. Ifj. Szabó Ferenc egy szalontai útban látta, hogy panaszlott a nála volt nagy pálinkás üvegből többször ivott s elégedetlenkedve sorsával, így szólt: „ha Isten volna, engem is megsegítene, de mivel nincs Isten, segedelmet nem várhatunk senkitől". Részeg volt akkor is, mert józan ember ilyet nem tesz. Azzal is vádolták lelkészt, hogy egy alkalommal az úrvacsora-osztásnál bor helyett ásványvizet adott. Ha ez megtörtént is, Szita István vallomása igazolja, hogy csak tévedésből, elnézésből történhetett, mert az ő felesége adott a boros üvegek között tévedésből egy ásványvizes üveget is.

Panaszlott tagadja ugyan a felhozott vádakat és tanúkkal igazolni törekszik azt, hogy szolgálatait rendesen végezte s nem él botrányos módon. Tanúi azonban többnyire, mint vadházasságban élő, vagy panaszlottal szolgálati viszonyban álló, meg nem bizható egyének, csupán nemleges körülményeket bizonyítanak s a tényeket bizonyító vallomásokat meg nem erőtlenítik.

Mindezekből bíróságunk tényként állapítja meg, hogy panaszlott botrányos életével, részegeskedésével híveit s másokat is megbotránkoztatott, híveit vallásuk gyakorlásában akadályozta, cselekményével az egyházias tekintélyt lealacsonyította, hivatali állása méltóságát megsértette s ezért a fentebb kimondott szigorú ítéletet kellett vele szemben alkalmazni.

A panasz több pontjaira a vizsgálat adatai nem szolgáltattak oly bizonyítékot, melyek alapján panaszlott elítélhető lett volna.

A vizsgálat költségeinek megtérítésében az V. t.-c. 98. §. 2/*b*) pontja harmadik kikezdése értelmében ezen ítélet alapján panaszlottat kellett elmarsztalni.

Panaszosok az ítéletben mégnyugosznak, panaszlott felebbezést jelentett be.

Kmf.

Balog Ambrus,
lelkészi elnök.

Dr. Balogh Elek,
világi elnök.

Tatár Balázs,
jegyzőkönyvvezető.

57. Előző ügygyel kapcsolatban:

Végzés.

Nagy József és társai panaszosok által Bodnár Lajos cserméi lelkész ellen emelt panaszos ügyben a Bodnár Lajos cserméi lelkészt elmarasztaló. V. 35. §. *d*) pontja szerint kimondott ítélettel, mint főbüntetéssel kapcsolatban, egyházmegyénk rendes fegyelmi bírósága az E. T. V. 133. §-nak első bekezdésében foglalt illetékességénél fogva

Bodnár Lajos lelkészt a cserméi egyházban viselt lelkészi állásától az V. 132. §. *b*) *c*) pontjának rendelkezése alapján ezennel felfüggeszti és megbízza az elnökséget a felfüggesztés folytán szükségessé váló intézkedéseknek az V. 134. §. értelmében való megtételével

Megokolás.

A 132. §. *b*) *c*) pontja [35. §. *d*]. Minthogy egyházmegyénk rendes fegyelmi bírósága Bodnár Lajos cserméi lelkészt az előző jegyzőkönyvben foglalt ítélete által az ellene emelt vádban vétkesnek mondta ki s e miatt őtet viselt lelkészi hivatalától minden javadalom nélkül elmozdításra ítélte: ez ítélet alapján a felfüggesztést, mint mellékbüntetést ki kellett mondani, mert a részegeskedése folytán elkövetett fegyelmi vétség oly súlyos és közmegbotránkozást okozó, hogy a felfüggesztés alkalmazását az egyház békéjének érdekében nem mellőzhettük. De ki kellett mondani még ezen kívül azért is, mert az attól a helytől való elmozdításra ítélés, mint főbüntetés, ily súlyos esetben maga után vonja a felfüggesztésnek mellékbüntetés gyanánt való alkalmazását.

A felfüggesztésnek foganatosítására szükséges intézkedések megtételével a 134. §. értelmében az elnökséget kellett megbízni.

E végzést az érdekelt felek előtt kihirdettük annak kijelentésével, hogy az ellen csak birtokon kívül lehet felebbezni. Felek tudomásul veszik.

Nagyszalonta, 1912 április 12.

A nagyszalontai egyházmegyei bíróság elnöksége.

Balog Ambrus,	*Tatár Balázs,*	*Dr. Balogh Elek,*
lelkészi elnök.	jegyzőkönyvvezető.	világi elnök.

58. *Jegyzőkönyv*, felvétetett Nagyszalontán, 1912. évi április hó 12-én, a nagyszalontai református egyházmegye rendes bíróságának, mint fegyelmi bíróságának ülésében.

Jelen voltak a bíróság részéről: Balog Ambrus esperes, mint tárgyalást vezető elnök, dr. Balogh Elek világi tanácsbíró, mint társelnök, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre, Nagy Imre, Szabó István, Széll Kálmán lelkészi, Fábián Lajos, Hadházy Kálmán világi tanácsbírák.

Ügyész: dr. Szarka Sándor, előadó: Nagy Imre, jegyzőkönyvvezető: Tatár Balázs.

Felek részéről jelen van: Komori Erzsébet, a panaszlott nem jelent meg.

Tárgyalás alatt van Komori Erzsébet és társainak Fekete Gizella férjezett Németh Sándorné ágyai elemi iskolai tanítónő ellen emelt panasza, mint fegyelmi bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitja s miután felhívására érdekeltségi és illetékességi kifogást senki nem jelentett be, megállapítja, hogy az egyházmegyei fegyelmi bíróság érdektelen tagjai kellő számmal vannak jelen s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását, mire Nagy Imre előadó ismerteti az ügyet s az ismertetés végeztével bejelenti, hogy Németh Sándorné Fekete Gizella meghatalmazott ügyvédje dr. Szkalák Gyula útján kéri a fegyelmi tárgyalás elhalasztását s azt, hogy ez Ágyán tartassék meg.

Erre elnök a tárgyalást felfüggeszti s zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

végzését:

A nagyszalontai református egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság a tárgyalás elhalasztása s később annak Ágyán való megtartása iránt beadott kérelmet elutasítja.

Indokolás:

Fekete Gizella Németh Gáborné ellen a fegyelmi eljárást vizsgálat mellőzésével rendelte el az egyházmegyei bíróság elnöksége, mivel a panaszolt cselekményt panaszlott maga is beismerte s így annak bizonyítása szükséges nem volt, de nem szükséges most sem, mert az ügy érdemleges elbírálására a kellő adatok a bíróság rendelkezésére állanak.

Ezután a bíróság újra áttér az ügy érdemleges tárgyalására. Mivel újabb előadni valója a jelen levő panaszosnak nem volt, elnök a tárgyalást berekeszti s zárt tanácskozás után kihirdeti nyilt ülésben a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét :

A nagyszalontai református egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság Németh Sándorné Fekete Gizella ágyai református elemi iskolai tanítónőt a vizsgálat mellőzésével bűnösnek mondja ki az Egyházi Törv. V. t.-c. 34. §. *A*) 3. pontja alatt megjelölt vétségben s azért őt az Egyházi Törv. V. t.-c. 35. §-nak *a*) pontjában megszabott rosszalásra ítéli.

Indokolás :

A beterjesztett iratokból úgy a testi bántalmazás ténye, mint saját hatósága mellőzésével a világi bírósághoz való fordulás, a megtorlás panaszlott terhére kétségtelenül megállapítható volt s így egyéb vádak elejtésével a vizsgálat mellőzését ki kellett mondani.

Panaszlott nem tagadja, hogy az ismétlőiskolás lányokat tettleg bántalmazta, sőt az ellene emelt pofozkodás vádját úgy az iskolaszék előtt ügyében lefolyt tárgyalás, mint az ő érdekében felebbező egyháztagok védírata, valamint újabb felebbezésében ő maga is megerősíti, mely beismert tény által nevezett tanítónő az Egyházi Törv. VI. t.-c. 23. §-ában foglalt kötelessége ellen vétett.

Panaszlott kibékült panaszlóival az iskolaszéki elnök előtt s ennek ellenére világi bíróság előtt rágalmazási pert indított panaszlói ellen, újabb beadott felebbezésében lelkésze ellen be nem igazolt vádat emel, mely tette a vallásos érzületbe, a hithűségbe ütközik, az egyházias tekintélyt lealacsonyítja, viselt egyházi méltóságának tekintélyét sérti.

Mindezekért őt vétkesnek kellett kimondani, de a bíróság enyhítő körülménynek tudta be panaszlott büntetlen előéletét s ezért a legenyhébb büntetést alkalmazta.

Jelen lévő panaszos az ítéletben megnyugszik, panaszlottal az ítéletet írásban közli bíróságunk.

K. m. f.

Balog Ambrus,	*Tatár Balázs,*	*Dr. Balogh Elek,*
lelkészi elnök.	jegyzőkönyvvezető.	világi elnök.

59. *Jegyzőkönyv*, felvétetett Nagyszalontán, 1912. évi április hó 12-ik napján a nagyszalontai egyházmegyei rendes bíróságnak, mint fegyelmi bíróságnak a szentleányfalvai presbiterium panaszos által Budai János és Virág Lajos presbiterek panaszlottak ellen emelt panaszos ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak a bíróság részéről: Balog Ambrus esperes, mint tárgyalást vezető elnök, dr. Balogh Elek, mint helyettes társelnök, Széll Kálmán, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre lelkészi, Hadházy Kálmán, Fábián Lajos világi tanácsbírák, Szabó István jegyző.

Felek részéről: Zabán Mihály, panaszos presbiterium megbízottja; Virág Lajos presbiter, egyik panaszlott.

Ügyészség részéről: Szarka Sándor dr.

Tárgyalás alatt van a szentleányfalvai presbiterium által Budai János és Virág Lajos presbiterek ellen emelt fegyelmi bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitván az V. t.-c. 51. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset?

Nem forog fenn.

Feleknek nincsen semmi érdekeltségi kifogásuk.

Erre az elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult.

A bíróság elnöke konstatálja, hogy a felek szabályszerűen megidéztettek.

A bíróság elnöke felhívja a feleket, hogy a bíróság illetékessége tekintetében van-e előadni valójuk?

Nincsen.

A bíróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását; Hadházy Kálmán előadó ismerteti az ügy állását. Ennek megtörténte után elnök felhívja a jelenlevő feleket, hogy az ügyre vonatkozó állításaikat és bizonyítékaikat terjesszék elő.

Panaszos egyház képviseletében megjelent Zabán Mihály gondnok előadja, hogy Budai János és Virág Lajos a békesség megrontói s az egyenetlenség terjesztői; a március 15-iki nemzeti ünnepet náluk a református magyarság mindig megszokta tartani az egyház javára; de az idén nevezett két presbiter kétfelé szakította a népet, más helyen tartottak mulatságot, annak rendezéséből a gondnokot kizárták, tehát a gondnok s az egyház ellen dolgoznak. A nagyméltóságú földmívelésügyi miniszter úr által lelkész kérelme s esperes úr támogatása folytán az egyháznak az épületei jó karba hozatalára s melléképületek emelésére adományozott 5000 koronát rendeltetési céljától el akarták vonni, azt mondván, hogy az a pénz az övék, ahhoz papnak s esperesnek semmi köze; kérdésre előadta, hogy Budai és Virág 2—3 év előtt választattak presbiterekké.

Virág Lajos előadja, hogy azért tett Zabán panaszt ő és panaszlott társa ellen, mert bosszút akar rajtok állani azért, hogy a

közelebbi bíró-választás alkalmával megakadályozták a Zabán bíróvá tételét ; ekkor mondta : ha ti üttök engem, én is ütlek titeket ; ő (t. i. Virág) vasúti szolgálatban 6 napig távol volt hazulról ez alatt nazarénus nejének gyermeke született, de neki esze ágában sem volt, hogy gyermeke nem kereszteltetett meg, csak sokkal később tudta meg azt ; de most már igéri s kötelezi magát e mulasztás helyrehozására ; ami a felhozott polgári házasságoknál az egyházi áldás elmaradását illeti, ő ezekre semmi befolyást nem gyakorolt, az egyházi esküvés elmaradásának nem oka.

A bizonyító eljárás befejeztetvén, elnök felszólítja ügyészt indítványa előterjesztésére.

Ügyész Budai János ellen a vádat elejti, mert főleg Szondy Géza volt szentleányfalvai, most kisperegi lelkész levele által bizonyítva látja, hogy panaszlott az E. T. I. t.-c. 121. §. *e*) pontja szerinti kötelességét nem sértette meg.

Virág Lajos ellen azonban az E. T. V. t.-c. 34. §. A—3. pontja szerint minősülő fegyelmi vétség miatt vádat emel s ugyanazon t.-c. 35. §. *d*) pontja értelmében a presbiteri tisztségtől való elmozdításra kéri ítéltetni.

Ezután elnök felhívja panaszlottat a védelem előtcjesztésére.

Virág Lajos a fentebb elmondottak s azon kötelező igérete alapján, hogy gyermekét lehető hamarosan meg fogja kereszteltetni : felmentést kér.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság szótöbbséggel hozott következő

ítéletét :

Egyházmegyénk bírósága, mint fegyelmi bíróság, Virág Lajos szentleányfalvi presbitert az Egyházi Törvények V. t.-c. 34. §-a A—3. pontjába ütköző fegyelmi vétségben, mit az által követett el, hogy a most már 6 éves gyermekét mind ez ideig meg nem kereszteltette, vétkesnek nyilvánítja s ezért az V. t.-c. 35. §. *a*) pontja alapján rosszalás büntetéssel sújtja, egyéb ugyanazon törvény §-ba ütköző vétség terhe alól azonban felmenti.

Ellenben Budai János szentleányfalvai presbiterrel szemben a fegyelmi eljárást megszünteti.

Indokok :

A szentleányfalvai presbiterium az 1912. évi február hó 19-én tartott gyűléséből 11. sz. a. hozott határozattal feljelentést tett az esperesi hivatalhoz Budai János és Virág Lajos presbiterek ellen, hogy nevezettek az egyháztanácsban és az egyház hívei között

folytonosan békétlenséget, egyenetlenséget szítnak, egyházi, társadalmi életökben az E. T. I. t.-c. 121. §-a *e*) pontjának meg nem felelnek, hogy Budai János a templomot nem látogatja, 5½ év óta úrvacsorával nem élt, Virág Lajos pedig egyik gyermekét meg nem kereszteltette, férjhez adott leányát, hogy házassága egyházi esketéssel is megköttessék, ezt meg nem engedte, úgyszintén nem engedte meg, hogy sógora két gyermeke házassága egyházilag is megáldassék.

Budai János az esperesi hivatalba beadott nyilatkozatában tagadta az ellene felhozott ama vádat, hogy ő az egyházban békétlenséget, egyenetlenséget szít, tagadta, hogy a templomot egyáltalán nem látogatná s az úrvacsorájával 5 és ½ év óta nem élt volna.

Azt beismerte, hogy foglalkozása akadályozta a templom látogatásában, de Szondy Géza volt szentleányfalvai lelkész bizonylatával igazolta, hogy ő, mint aki több ízben viselt gondnoki tisztet, józan életű, mindenkivel szemben előzékeny magaviseletű, hogy lakostársai nagyobb részének bizalmával, ismerőseinek tiszteletével dicsekedhetik, hogy mint építő-mester hozzájárult ahhoz, hogy a szentleányfalvai egyház épületei jutányosan és célszerűen építtessenek fel, végül, hogy az elmúlt években többször, legutóbb 1911. évi husvétkor a kisperegi templomban felvette az úrvacsoráját.

Virág Lajos ugyancsak az esperesi hivatalhoz beadott nyilatkozatában tagadta, hogy az egyházban ő békételenséget, egyenetlenséget szítana.

Azt beismeri, hogy vasúti szolgálatban távollétében született, most már 6 éves gyermeke nem lett megkeresztelve, valamint beismeri azt is, hogy leánya midőn férjhez ment, ezen házasság egyházunk lelkésze előtt nem köttetett meg, az egyházi esketés mellőztetett, azt is beismeri, hogy sógora egyik gyermeke házassága, ahol ő mint tanú volt jelen, szintén nem köttetett meg egyházi esketéssel.

Tagadta azonban, hogy ő a 6 éves gyermek meg nem kereszteléséről annak idején tudomást nyert s tagadta, hogy leány gyermekét és sógora gyermekét, amikor ezek házasságot kötöttek, akadályozta volna abban, hogy ezek házasságukat az egyházi törvények szerint is megkössék, házasságuk egyházi áldásban is részesüljön.

Igérte még azt is, hogy gyermekét megkereszteltetni fogja.

A tárgyaláson jelen volt szentleányfalvai gondnok és a panalott egyező előadásából megállapítást nyert, hogy Budai János és Virág Lajos panaszlottak 2 év előtt választattak presbiterekké, tehát azon időben, mely időt jóval megelőző időből állítja a presbiterium, hogy Budai János a templomot nem látogatja, az úrva-

csorával nem él s évekkel azután, amikor Virág Lajos 6 éves gyermeke református anyaszentegyházunkba felvehető volt.

Mindezeknél fogva, mivel Budai János ellen az egyházmegyei ügyész az emelt vádat elejtette, ellenében az eljárást mgszüntetni kellett.

Ellenben Virág Lajost, ki a tárgyaláson beismerte, hogy most már 6 éves gyermeke még nem lett megkeresztelve, pedig erre nézve a feljelentésre tett nyilatkozatában ígéretet tett, az E. T. V. t.-c. 34. §-a A—3. pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek kellett nyilvánítani s a 35. §. *a*) pontja alapján első fokú büntetéssel, rosszalással, kellett büntetni.

Mert bár a nevezett presbiter felesége nazarénus vallású, ezen panaszlott, mint presbiter megkövetelheti feleségével szemben is, hogy gyermekük egyházunk, a református egyház kebelébe felvétessék.

Ezen elsőfokú büntetést éppen azért kellett alkalmazni, mert panaszlott felesége nem tartozik református egyházunkhoz s a szentleányfalvai egyház hívei a 6 éves gyermek születése után 3—4 év múlva választották meg presbiternek.

És panaszlott azon mulasztását, hogy 6 éves gyermekét meg nem kereszteltette, rosszalással ezen elsőfokú büntetéssel sújtani kellett még azért is, mert a presbiterek letett esküjökben az E. T. I. t.-c. 121. §-a értelmében arra kötelezik magukat, hogy családi életükben az egyház iránt törhetlen ragaszkodássukkal az egyháztagok előtt példaként világolnak s nemcsak a presbitereknek, de az egyháztagoknak is kötelessége az E. T. I. t.-c. 109. §-a *b*) pontja értelmében a keresztelési szertartás igénybe vétele.

Egyéb, vádba tett ugyanazon törvényszakasz alá eső fegyelmi vétségben azonban a bíróság nem találta vétkesnek ezen vádlottat sem, mert tagadásával szemben, hogy ő szítja az egyháztanácsban és az egyháztagok között a békétlenséget, egyenetlenséget, továbbá az, hogy ő saját gyermekét vagy sógora gyermekét nem engedte, hogy ezek házasságukat egyházi esketéssel is megkössék, igazolva nem lett, s így el kellett fogadni panaszlott azon védekezését, hogy az ő és sógora gyermeke szabadakaratukból mellőzték az egyház lelkésze előtti házasságkötést s ez esetben panaszlott mulasztása fegyelmi vétséget nem képez.

Az elnök konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésénél a fent megnevezett felek jelen voltak.

Ezután elnök felhívta feleket az iránt való nyilatkozattételre, hogy megnyugosznak-e az ítéletben vagy felebbeznek ?

Úgy felek, mint az ügyész megnyugosznak.

Ezután a bíróság elnöke elrendeli, hogy a szentleányfalvai presbiteriumnak s Budai János presbiternek az ítélet hiteles kiadmánya kézbesíttessék.

Kmf.

Balog Ambrus, lelkészi elnök. *Dr. Balogh Elek*, világi elnök.

Szabó István, jegyzőkönyvvezető.

60. *Jegyzőkönyv*, felvétetett Nagyszalontán, az 1912. évi április hó 12-én, a nagyszalontai református egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróságnak, az E. T. V. t.-c. 34. §. *A*—7. pontja szerint minősülő fegyelmi vétség miatt vád alá helyezett Elek Sándor okányi lelkész elleni ügyben tartott tárgyalásról.

Jelen voltak: Hadházy Kálmán világi tanácsbíró, mint tárgyalást vezető elnök (dr. Balogh Elek, mint a távollevő gr. Tisza István egyházmegyei gondnok helyettese, ezen fegyelmi ügynek előadója lévén, a társelnökségben nem vehetett részt). Balog Ambrus esperes, mint társelnök, Széll Kálmán, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre, Szabó István, dr. Balogh Elek és Fábián Lajos egyházmegyei tanácsbírák. Ügyészség részéről: dr. Szarka Sándor egyházmegyei ügyész. Jegyzőkönyvvezető: Szabó Lajos; mint fél: Elek Sándor okányi lelkész.

Tárgyalás alatt van dr. Szarka Sándor egyházmegyei ügyész indítványa alapján az E. T. V. t.-c. *A*—7. pontja szerint minősülő fegyelmi vétség miatt vád alá helyezett Elek Sándor okányi lelkész elleni fegyelmi bírósági ügy.

Elnök az ülést megnyitja s miután felhívására érdekeltségi és illetékességi kifogást senki sem jelentett be, megállapítja, hogy az egyházmegyei fegyelmi bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Az ügy érdemleges tárgyalása elrendeltetvén, dr. Balogh Elek előadó ismerteti az ügy állását s miután jelen levő Elek Sándornak elnök felhívására semmi további előadni valója nem volt, elnök a tárgyalást berekeszti, zárt tanácskozás után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét:

Egyházmegyénk bírósága mint fegyelmi bíróság, becsületsértés vétsége miatt jogerősen elítélt Elek Sándor okányi lelkészt az ellene hivatalból megindított fegyelmi eljárás folytán az E. T. V. t.-c. 34. §. 7. pontja szerint minősülő fegyelmi esetben vétkesnek nyilvánítja s ezért ugyanazon t.-c. 35. §. *a*) pontja értelmében rosszalásra ítéli.

Indokolás :

Elek Sándor okányi lelkészt a nagyszalontai kir. járásbíróság és a nagyváradi kir. Törvényszék a Borza János sérelmére elkövetett becsületsértés vétsége miatt 80 K pénzbírságra ítélte el.

Az iratok közt 2. sz. alatt hiteles másolatban mellékelt jogerős törvényszéki ítéletből megállapítja bíróságunk, hogy lelkész az E. T. V. t.-c. 34. §. 7. pontja szerint minősülő, állami törvényekbe ütköző vétséget, mint fegyelmi vétséget követte el, miért is őt büntetni kellett.

A büntetés kiszabásánál azonban tekintettel volt bíróságunk lelkész büntetlen előélete mellett még azon körülményre is, hogy erős felindulásban feldúlt családi életének hatása alatt követte el tettét, ezért alkalmazta rá az V. t.-c. 35. §. *a*) pontja szerinti enyhébb büntetést: a rosszalást.

Elnök felhivja jelen volt Elek Sándort, hogy megnyugszik-e az ítéletben, vagy felebbezéssel él ellene ? Elek Sándor, valamint dr. Szarka Sándor egyházmegyei ügyész kijelentik, hogy megnyugosznak az ítéletben s így az ítélet jogerős.

K. m. f.

Balog Ambrus,
lelkészi elnök.

Hadházy Kálmán,
világi elnök.

Szabó Lajos,
jegyzőkönyvvezető.

61. *Jegyzőkönyv*, felvétetett Nagyszalontán, 1912 április hó 12-ik napján a nagyszalontai egyházmegyei rendes bíróságnak, mint fegyelmi bíróságnak Juhász Róza belényesújlaki községi állandó gyermekmenház-vezetőnő panaszos által Széchenyi Endre belényesújlaki református tanító panaszlott ellen Bihar vármegye Közigazgatási Bizottsága előtt emelt s e bizottság elnöksége által egyházmegyénk esperesi hivatalához intézkedés végett áttett panaszos ügyben és ezzel kapcsolatban az egyházmegyei bíróság elnöksége által hozott végzés ellen Juhász Róza s Kollár Mihály és társai részéről az egyházmegyei bírósághoz beterjesztett felebbezés tárgyában tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak : A bíróság részéről : Balog Ambrus esperes, mint tárgyalást vezető elnök, Balogh Elek dr., mint helyettes társelnök, Széll Kálmán, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre lelkészi, Hadházy Kálmán, Fábián Lajos világi tanácsbirák, Szabó István jegyző.

Felek részéről : Széchenyi Endre panaszlott.

Ügyészség részéről : Szarka Sándor dr.

Tárgyalás alatt van Juhász Róza által Széchenyi Endre ellen

emelt fegyelmi bírósági ügy s ezzel kapcsolatban a Juhász Róza s Kollár Mihály és társai részéről beterjesztett felebbezés.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t.-c. 51. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog e fenn valamelyikökre nézve a 49. §-ban felsorolt, hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset?

Nem forog fenn.

Felhívja elnök a feleket, hogy nincsen-e a bíróság valamelyike ellen törvényen alapuló érdekeltségi kifogásuk?

Nincsen.

Erre az elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult.

A bíróság elnöke konstatálja, hogy a felek és tanúk szabályszerűen megidéztettek.

A bíróság elnöke felhívja a feleket, hogy a bíróság illetékessége tekintetében van-e előadni valójuk?

Nincsen.

A bíróság elnöke azután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását s Szabó Lajos egyházmegyei jegyző előadó ismerteti az ügy állását.

Ennek megtörténte után elnök felhívja jelenlevő panaszlottat, hogy az ügyre vonatkozó állításait és bizonyítékait terjessze elő.

Széchenyi Endrének nincs semmi előterjeszteni valója.

A bizonyító eljárás befejeztetvén, elnök a beterjesztett két felebbezésre vonatkozólag zárt tanácskozmány után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott azon határozatát, hogy az elnökségi végzés magáévá tételével a két felebbezést elutasítja.

Elnök felszólítja ügyészt indítványa előterjesztésére.

Ügyész fegyelmi vétséget nem lát fennforogni, a panasz mellőzését, illetőleg elutasítását indítványozza.

Panaszlottnak védelemre szüksége nincsen.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét:

Egyházmegyénk bírósága, mint fegyelmi bíróság Juhász Róza belényesújlaki gyermekmenhely vezetőnő és társai belényesújlaki lakosok által Széchenyi Endre tanító és felesége Csáky Ilona belényesújlaki református tanítónő ellen emelt panasz tárgyában hozott, a fegyelmi eljárást mellőző 15. FB. 1911. sz. elnöki végzést indokainál fogva helyben-

hagyja s a panaszosok által ez ellen beadott 2 rendbeli felebbezést elutasítja.

Indokolás:

Juhász Róza panaszos belényesújlaki gyermekmenház-vezetőnő által Széchenyi Endre református tanító panaszlott ellen Bihar vármegye közigazgatási bizottságához beadott panaszlevelében foglalt vádaknak valódiságát panaszlott tagadja, míg panaszos állításainak igazolására tanúkra hivatkozik. A bíróság ennek a körülménynek igazolására a bizonyítást elrendelni szükségesnek nem találta, mert ez a vád ha beigazoltatnék is, a fegyelmi eljárásnak alapul nem szolgálhat, miután panaszlott nem hivatali minőségben, hanem mint magán ember követte el az érintett cselekményt, melyért csak akkor volna fegyelmileg felelősségre vonható, ha a világi bíróság úgy találná, hogy ezen cselekménye a büntető törvényekbe ütközik. Panaszlott által 2. sz. alatt becsatolt belényesújlaki református lelkész által kis fia érdekében a tanítóhoz írt levél tartalmából az tűnik ki, hogy panaszos az ellentétek előidézésében nem teljesen ártatlan, miért is a hivatolt elnöki végzésnek a fegyelmi eljárást mellőző határozatát, az ellene beadott felebbezés elutasításával egyházmegyénk bíróságának helyben kellett hagyni.

Szükségesnek tartja azonban egyházmegyénk fegyelmi bírósága is, hogy az elnöki végzés értelmében esperes felügyeleti úton figyelmeztesse Széchényi Endre tanító panaszlottat, hogy panaszossal szemben komoly, férfihoz és állásához méltó viselkedést tanusítson s ne nehezítse Juhász Róza gyermekmenházvezetőnek kötelessége teljesítését.

Molnár Bálint és Kollár Mihályné panaszlevelében gyermekeik több ízben való súlyos megfenyítését panaszolják fel Széchenyi tanító ellen. Panaszlott tanító beismeri, hogy panaszosok gyermekét testi fenyítékben részesítette, mert azok elfajult, rendetlen gyermekek, de egyiket sem fenyítette meg oly súlyosan, hogy amiatt a gyermekek testi épsége veszélyeztetve lett volna; hogy Széchenyi Endre ilyen súlyos bántalmazásban nem részesítette a gyermekeket, az kitűnik abból, hogy panaszosok gyermekeiket orvosi ellátásban nem részesítették, a gyermekek sérüléséről orvosi látleletet fel nem vétettek, miket különben okvetlen megcselekedtek volna, ha vádbeli állításuk a valóságnak megfelelne. Mindezek alapján a hivatolt elnöki végzésnek a fegyelmi eljárást mellőző határozatát, indokai alapján, az ellene beadott felebbezés elutasításával egyházmegyénk fegyelmi bíróságának helyben kellett hagyni.

Szükségesnek tartja egyházmegyénk fegyelmi bírósága azonban, hogy az elnöki végzés szerint panaszlottat esperes felügyeleti úton figyelmeztesse arra, hogy növendékei fegyelmezésében mindig a higgadtság, kellő önfegyelem és szeretet vezesse és folyton figyelmében tartsa azt a józan pedagógiai elvet, hogy a fenyíték egyrészről a gyermek testi épségét soha se veszélyeztesse, másrészről a megfenyített gyermek mindig érezze azt, hogy a büntetés, melyre okot adott, tanítói szeretetből, a vétséget elkövető gyermek jobb útratérítése okából származik. A testi fenyítéket növendékeivel szemben ne alkalmazza, mert a tanítót a házi fegyelem gyakorlására törvényeink nem jogosítják fel. Az 1868. évi XXXVIII-ik, az 1876. évi XXVIII-ik, az 1907. évi XXVI-ik és az 1908. évi XLVI-ik törvénycikkek végrehajtása tárgyában 1909. év április 30-án 53,000. V. K. sz. a. kiadott Utasítás 131. §-ában 1—8. pont alatt iskolai fegyelmi büntetés fokozatai is kizárják az elemi iskolából a testi fenyíték alkalmazását.

Széchenyi Endréné ellen emelt azon vád, hogy óraközökben házi tennivalókat végez, nem egyéb puszta állításnál, melyet panaszosok igazolni meg sem kíséreltek, miért is nevezett tanítónő ellen, nemcsak a fegyelmi eljárást, de az elnöki intézkedést is mellőzni kellett.

Az elnök konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésénél az érdekelt felek közül a fent nevezettek voltak jelen.

Ezután elnök felhívta a jelenlevő feleket az iránt való nyilatkozattételre, hogy megnyugosznak-e az ítéletben, vagy felebbeznek?

Úgy a panaszlott, mint az egyházmegyei ügyész megnyugszik.

Ezután a bíróság elnöke elrendeli, hogy a jelen nem volt feleknek, Bihar vármegye Közigazgatási Bizottsága Elnökének, a belényesi kir. Tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőjének az ítélet hiteles kiadmánya kézbesíttessék.

Kmf.

Balog Ambrus,
lelkészi elnök.

Dr. Balogh Elek,
világi elnök.

Szabó István,
jegyzőkönyvvezető.

62. *Jegyzőkönyv.* Felvétetett Nagyszalontán, 1912. évi április hó 12-én, a nagyszalontai református egyházmegye rendes bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak ülésében.

Jelen voltak a bíróság részéről: Balog Ambrus esperes, mint tárgyalást vezető elnök, dr. Balogh Elek tanácsbíró, mint társelnök, Böszörményi Lajos, Csécsi Imre, Nagy Imre, Szabó István, Széll Kálmán lelkészi-, Fábián Lajos, Hadházy Kálmán, dr. Szarka Sándor világi tanácsbírák.

Ügyész : dr. Hadházy Kálmán egyházmegyei ügyész, előadó : Böszörményi Lajos, jegyzőkönyvvezető : Tatár Balázs.

Felek részéről nem jelent meg senki.

Tárgyalás alatt van Patóh Károly körösszegapátii református lelkész felebbezése a körösszegapátii református egyház presbiteriumának 1911 augusztus 6-án hozott azon határozata ellen, mely szerint az egyház a lelkészjavadalmi földek adóját tovább nem fizeti, hanem azt a lelkész köteles fizetni.

Elnök az ülést megnyitja s miután felhívására érdekeltségi és illetékességi kifogást senki nem jelentett be, megállapítja, hogy az egyházmegyei közigazgatási bíróság érdektelen tagjai kellő számmal vannak jelen s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Az ügy érdemleges tárgyalása elrendeltetvén, Böszörményi Lajos előadó ismerteti az ügyet, minek megtörténte után elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyilt ülésben kihirdeti a bíróság egyhangúlag hozott következő

ítéletét :

Egyházmegyénk bírósága, mint közigazgatási bíróság, a körösszegapátii presbiterium 1911 aug. 6-án 3. sz. a. hozott határozatát megváltoztatja s kötelezi az egyházat, hogy a lelkészi földek adóját, mint eddig, úgy ezután is fizesse, a presbiteriumot pedig utasítja, hogy ezen adók fedezetéről az Egyházi Törv. I. t.-c. 10. §-a *g*) pontjának rendelkezése szerint a költségvetésben gondoskodjék. Az egyházmegyei elnökséget felkéri, hogy a körösszegapátii lelkészi földek helyes telekkönyvezéséről intézkedjék.

Indokolás :

Maga a presbiterium is beismeri, hogy a lelkészi földek adóját mindenkor az egyház fizette, a községi előljáróság ugyanezt hivatalos bizonyítványban igazolja. A beterjesztett két tanítói díjlevélben határozottan ki van mondva, hogy az ő használatukban levő földek adóját az egyház fizeti. Mindezekből megállapítható, hogy a belhivatalnokok földje után járó adó fizetése mindenkor az egyház terhét képezte s kell, hogy ezután is képezze.

Mivel a felek nem jelentek meg, az ítéletet velök írásban közli bíróságunk.

Kmf.

Balog Ambrus,
lelkészi elnök.

Dr. Balogh Elek,
világi elnök.

Tatár Balázs,
jegyzőkönyvvezető.

A közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítette az 53. szám alatt kiküldött jegyzőkönyvhitelesítő bizottság;

a bírósági ülés jegyzőkönyveit hitelesítette az egyházmegyei bíróság elnöksége.

Ezen 1—62. számból jegyzette:

Szabó István lelkészi főjegyző az 1—5., 7—9., 13., 14., 20., 24., 25., 28., 29., 40., 43., 53., 54., 59., 61. számot;

Fogarassy Bálint lelkészi aljegyző a 18., 19., 26., 27., 41. számot;

Tatár Balázs világi főjegyző a 15., 30—39., 52., 56—58., 62. számot;

Szabó Lajos világi aljegyző a 6., 10—12., 42., 44—51., 55., 60. számot;

Kassay Béla tanügyi bizottsági előadó a 16. számot;

Perecz István számvevőszéki előadó a 17. számot;

Ónody Sándor egyházmegyei egyházi értekezleti jegyző a 21—23. számot.

Mindezen számoknak — a bírósági ügyek kivételével — az illetők előadói is voltak.

Tárgymutató.

Imádság és a gyülés megnyitása után:
1. A gyülés képviselőinek igazolása. Sz. I.
2. Jelentés a meg nem jelenő tagokról. Sz. I.
3. A tanácskozás sorrendjének megállapítása. Sz. I.
4. Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve, Fábián Lajos tanácsbíróvá választása. Sz. I.
5. Fábián Lajos tanácsbíró eskütétele. Sz. I.
6. Jelentkező tanítók, tanítónők eskütétele. Sz. L.
7. Esperesi jelentés az 1911. évi vallás-erkölcsi és anyagi állapotról. Sz. I.
8. Esperesi jelentés az elnökileg elintézett ügyekről. Sz. I.
9. „ „ a skontró ügyekről. Sz. I.
10. Esperesi számadás a továbbított pénzekről. Sz. L.
11. Számadás a közigazgatási pénztárról. Hátralékok. Adócsökkentési segélyek. Sz. L.
12. Az 1912. évi költségelőirányzat. Sz. L.
13. Számadás az 1911. évi közalapi járulékokról. Sz. I.
14. Számadás az egyházmegyei lelkészgyámintézeti pénztárról. Sz. I.
15. Nagy Karolina-alapról alapító-levél. T. B.
16. A tanügyi bizottság jelentése. K. B.
17. Számvevőszék jelentése. P. I.
18. A missziói bizottság jelentése és számadása a 3 missziói körről. F. B.
19. Medgyesháza gondozásba vétele. F. B.
20. Nagyszalonta a parochiális körök szervezése. Sz. I.
21. Egyházmegyei értekezlet javaslata: a lelkek gondozásáról. Ó. S.
22. Egyházmegyei értekezlet javaslata: az egyházlátogatási jegyzőkönyv tervezetről. Ó. S.
23. Egyházmegyei értekezlet javaslata: a lelkészi fizetés rendezéséről. Ó. S.
24. Egyházkerületi képviselő megválasztása. Sz. I.
25. Egyházmegyei gondnokunk megérkezése. Sz. I.
26. A missziói lelkészek kérelme, hogy nyugdíjba 30 év után mehessenek. F. B.
27. Aradon egy új hitoktatói állás szervezése. F. B.
28. Csermői lelkész káplántartást kér. Sz. I.
29. Nagyváradi tanítónőképző és internátus számadása. Sz. I.
30. Erdőgyaraki ingatlan eladás. T. B.
31. Komádii csereszerződés. T. B.
32. Tenkei ingatlan eladás. T. B.
33. Gyoroki lelkészi föld eladás.
34. Illyei iskolai alap ügye. T. B.
35. Anton a belhivatalnokok földadója. T. B.
36. Körösszegapátii alapító-levelek. T. B.

37. Erdőgyaraki alapító-levelek. T. B.
38. Gyoroki alapító-levél. T. B.
39. Sarkadi kisajátítás. T. B.
40. Szentleányfalva felebbezése a közalapi járulék kivetése ellen. Sz. I.
41. Mezőgyán népiskolai tőkesegély kérvénye. F. B.
42. G. Bugyi Antal egyházfi felebbezése. Sz. L.
43. Belényessonkolyoson Kalas Ferenc lelkész megerősítése. Sz. I.
44. Nagyszalontai tanítói díjlevelek. Sz. L.
45. Zsadányi díjlevelek. Sz. L.
46. Mezőgyáni tanítói díjlevelek. Sz. L.
47. Komádii tanítónői díjlevél. Sz. L.
48. Nagyzeréndi új iskola felállítási ügye. Sz. L.
49. Berekböszörményi új iskola felállítási ügye. Sz. L.
50. Várasfenesi kántor-fitanítói díjlevél. Sz. L.
51. A tan.-segélyegylet számadása az 1000 K alap. kamatairól. Sz. L.
52. Tárkányi baptista templom ügye. T. B.
53. Hitelesítők küldése. Sz. I.

Bírósági ügyek.

54. Budai János Asztalos Ferenc ellen emelt panasza. Sz. I.
55. Asztalos Ferenc Budai János ellen emelt panasza. Sz. L.
56. Nagy József gondnok Bodnár Lajos ellen emelt panasza. T. B.
57. Bodnár Lajos lelkésznek hivatali állásától való felfüggesztése. T. B.
58. Komori Erzsébet és társai Fekete Gizella ellen emelt panasza. T. B.
59. Szentleányfalvai presbiterium panasza Budai J. és Virág L. ellen. Sz. I.
60. Elek Sándor fegyelmi ügye. Sz. L.
61. Juhász Róza panasza Széchenyi E. ellen és felebbezése az elnöki végzés ellen. Sz. I.
62. Körösszegapátii lelkészi föld adója. T. B.